

Zpráva o plnění Exportní strategie České republiky pro období 2012 – 2020 za rok 2019

Ministerstvo průmyslu a obchodu
SEKCE ZAHRANIČNÍHO OBCHODU | ODBOR ŘÍZENÍ EXPORTNÍ STRATEGIE A SLUŽEB

Obsah

Úvod	2
1 Charakteristika ekonomického vývoje ČR v roce 2019	3
2 Výsledky zahraničního obchodu v roce 2019	4
3 Zahraniční obchod a pohyb zboží přes hranice v roce 2019	5
4 Indikátory Exportní strategie	9
5 Vybraná teritoria	11
5.1 Teritoriální obchodní strategie	11
5.2 Evropská unie	12
5.3 Německo	13
5.4 Velká Británie	13
5.5 Balkán	14
5.6 Ruská federace a země SNS	14
5.7 Čína	15
5.8 Indie	16
5.9 Korejská republika	16
5.10 Japonsko	17
5.11 Izrael	18
5.12 USA a Kanada	18
5.12.1 USA	19
5.12.2 Kanada	19
5.13 Latinská Amerika	20
5.14 Afrika	21
6 Využívání nástrojů podpory exportu	22
6.1 I. Finanční nástroje	22
6.1.1 Exportní financování a pojišťování	22
6.1.2 Mezinárodní zdroje financování a rozvojová spolupráce	23
6.2 II. Informace a služby	25
6.2.1 Informace pro exportéry	25
6.2.2 Asistenční a konzultační služby	27
6.2.3 Služby v regionech	30
6.2.4 Vzdělávání pro export	31
6.3 III. Rozvoj obchodních příležitostí	31
6.3.1 Výstavy a veletrhy	31
6.3.2 Obchodní politika	37
6.3.3 Dvoustranné ekonomické vztahy	38
6.3.4 Vnitřní trh	42
6.3.5 Ekonomická migrace	43
6.3.6 Investice pro export	44
7 Přílohy	46
7.1 Příloha 1: Tabulky zahraničního obchodu ČR dle metodiky pohybu zboží přes hranice	46
7.2 Příloha 2: Seskupení zemí	49
7.3 Příloha 3: Přehled závěrů a úkolů z podnikatelských misí v roce 2019	50

Úvod

Zpráva o plnění Exportní strategie každoročně shrnuje aktivity státu v oblasti podpory exportu a plnění cílů, které jsou definovány v Exportní strategii 2012-2030, resp. její Aktualizaci z roku 2016: napomáhat firmám, zejména malým a středním, k jejich internacionalizaci – prosazování se na zahraničních trzích.

V širším kontextu systému podpory exportu byla pozornost věnována vytváření příznivého podnikatelského prostředí s cílem zvyšování konkurenceschopnosti českých firem, přidané hodnoty jejich produkce a tím i zlepšování postavení v hodnotových řetězcích. Vzhledem k úloze a významu inovací pro tento proces lze za nejvýznamnější opatření považovat schválení Inovační strategie 2019 – 2030. Cílem tohoto klíčového koncepčního materiálu, který 4. února 2019 schválila vláda ČR, je zkvalitnění celého inovačního systému s cílem posunout Českou republiku mezi přední technologicky orientované světové ekonomiky. Tuto ambici vyjadřuje i nová značka pro prezentaci České republiky: „Czech Republic: The Country For The Future“, která vznikla v rámci pilíře Chytrý marketing Inovační strategie.

K systematické podpoře inovativních malých a středních podniků přispívá propojování podpory inovací a nových technologií s podporou podnikání a exportu tak, aby potřebné služby státu v jednotlivých segmentech na sebe navazovaly a byla zajištěna komplexní asistence státu. Nově budovaný „Czech Team for the Future“, který je tvořen zástupci institucí poskytujících tyto služby, tj. TAČR, ČEB, EGAP, ČMZRB, CzechTrade, CzechInvest, API a CzechTourism, zajišťuje od roku 2019 ve spolupráci s MPO systém pro zjednodušení přístupu firem k asistenci a funguje po celé ČR prostřednictvím společné regionální sítě.

V roce 2019 probíhaly další kroky směrem k integraci implementačních agentur, které poskytují své služby v oblasti podpory podnikání, investic a pronikání na zahraniční trhy. Vedle úspory nákladů je cílem efektivnější práce s klientem, kdy jsou mu nabízeny návazné služby agentur na jednom místě, pod jednou střechou. Integrační proces se týká jak působení v zahraničí, kde jsou v rámci sítě zahraničních kanceláří CzechTrade a CzechInvest poskytovány společně služby od roku 2019, ale také působení v ČR, v rámci již integrované regionální sítě a plánovaného společného ústředí agentur. Těsná spolupráce byla navázána i s agenturou CzechTourism, která byla zapojena do společného projektu synergie implementačních agentur.

Pokračovaly i aktivity směrem k dalšímu sestěhování kanceláří agentur na zastupitelské úřady, kdy na konci roku 2019 bylo sestěhováno přes 50 % zahraničních zástupců. Významná je součinnost Ministerstva průmyslu a obchodu s Ministerstvem zahraničních věcí, s jehož přispěním dochází k uvedenému začleňování zahraničních kanceláří do zastupitelských úřadů a realizuje se tak společný postup při zajišťování podpory exportu a ekonomické diplomacie.

Jedním z úkolů Programového prohlášení vlády z r. 2018 je zefektivnění exportní podpory zejména v oblasti financování a pojišťování. Vláda svým usnesením č. 839 v listopadu 2019 schválila jako variantu nového institucionálního uspořádání státní podpory exportu vlastnickou konsolidaci ČEB jako 100% dceřiné společnosti EGAP s tím, že bude zachován stávající rozsah produktové základny jak v oblasti pojišťování, tak v oblasti poskytování financování. Veškeré aktivity banky musí být posuzovány jak z hlediska minimalizace dopadů na státní rozpočet, ale současně i z hlediska maximální podpory českých exportérů na zahraničních trzích.

Důležitým nástrojem podpory exportu jsou rovněž podnikatelské mise doprovázející ústavní činitele. I v této oblasti došlo k výrazným opatřením směřujícím ke zvýšení efektivnosti a přínosu těchto cest pro podnikatele. Mise a aktivity pořádané v teritoriu jsou plánovány tak, aby na sebe vhodně navazovaly a podporovaly rozjednané obchodní případy. Ve spolupráci s organizátory misí, Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy, Komorou SNS a dalšími podnikatelskými svazy a asociacemi jsou už před zahájením mise zjišťovány konkrétní záměry účastníků, jejichž naplnění je pak sledováno po ukončení mise.

I v r. 2019 pokračovalo MPO v tvorbě teritoriálních obchodních strategií, které mají za cíl koordinovaný přístup a působení vůči jednotlivým teritoriím. Strategie umožňují prioritizaci obchodně-politických cílů pro jednotlivá teritoria a koordinaci příslušných proexportních nástrojů a asistence státu. Na konci r. 2019 bylo zpracováno 34 teritoriálních strategií.

Loňský rok byl rovněž ovlivněn nejistotou ohledně výstupu Velké Británie z Evropské unie. Pokud nedojde k uzavření nové obchodní dohody do konce letošního roku, dojde ke zhoršení podmínek obchodu se zbožím i službami. ČR podporuje dojednání ambiciózního, komplexního a vyrovnaného ekonomického a obchodního partnerství minimalizujícího vznik obchodních překážek.

Na konci roku 2019 proběhlo 12. zasedání Řídícího výboru pro implementaci Exportní strategie ČR 2012 – 20, které se věnovalo změnám v systému podpory exportu. V rámci tohoto zasedání byl ministrem průmyslu a obchodu K. Havlíčkem oznámen záměr zpracování nové Exportní strategie ČR 2019 – 2030, která bude vycházet z Hospodářské strategie s logickým napojením na Inovační strategii a Strategii chytré specializace RIS3.

1 Charakteristika ekonomického vývoje ČR v roce 2019¹

Česká ekonomika rostla v roce 2019 již šestým rokem v řadě, od počátku roku 2018 se však nachází v sestupné fázi hospodářského cyklu. V roce 2019 se její výkonnost zvýšila o 2,4 %, což bylo proti růstu o 4,4 % a 2,8 % v předchozích dvou letech další zpomalení. Vzhledem k oslabení globálního ekonomického růstu se však pro exportně orientovanou ekonomiku ČR stále jedná o solidní výsledek. Z hlediska domácích podmínek hlavní bariéra vyššího růstového tempa spočívala v nedostatku pracovníků. Míra celkové zaměstnanosti (podíl počtu zaměstnaných osob ve skupině 15-64 letých) dosáhla téměř limitních hodnot (75,3 %) a snížila obecnou míru nezaměstnanosti v prosinci na 2 %, tj. na nejnižší úroveň v rámci EU. Vysoká nabídka volných pracovních míst (v prosinci 341 tis.), která výrazně překonávala počet nezaměstnaných (215,5 tis.), vytvářela tlaky nejen na růst mezd, ale i na výraznější zapojení zahraničních pracovníků.

Hospodářská expanze se vezla na vlně konečné spotřeby, zejména domácností, jejíž dynamika sice během roku zpomalovala, ale pro růst ekonomiky měla stále rozhodující vliv. Vývoj dalších výdajových složek již nebyl tak stabilní a jejich příspěvek k růstu zůstal tedy výrazně slabší. Výdaje na tvorbu fixního kapitálu byly poznamenány nízkou investiční aktivitou soukromých firem, která byla patrně způsobena rostoucími nejistotami vnějšího prostředí. Z věcného pohledu byly investice nejvíce brzděny poklesem nákupů strojů a zařízení. Ve vnějším sektoru byla míra kladného vlivu čistého vývozu na růst oslabena ochabující zahraniční poptávkou.

Na nabídkové straně ekonomiky se dařilo zejména službám, jež profitovaly z rostoucí kupní síly obyvatelstva. Hlavním nositelem růstu byla skupina odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství, zatímco příspěvek dalších odvětví služeb byl ovlivněn jejich nižším váhovým zastoupením. Také stavebnictví, po obnově růstu v roce 2018, dosáhlo v roce 2019 slušné dynamiky. Naopak vliv průmyslu, tradičního motoru ekonomiky, dále oslabil. Meziroční tempo růstu průmyslové produkce zpomalilo na 2,6 % v loňském roce z 3 % v roce 2018. Na jeho výkonu se projevila především dlouhodobě špatná situace u hlavních obchodních partnerů, zejména hluboký propad průmyslové produkce v Německu. Zatímco průmyslová výroba v EU v roce 2019 meziročně klesla o 1 %, v Německu o 4,7 %.

Nicméně předstihové indikátory již signalizují mírné známky stabilizace v českém průmyslu. I když index nákupních manažerů (PMI) zůstává pod hranicí 50 bodů, která od sebe odděluje rostoucí a klesající aktivitu v průmyslu, v lednu došlo k jeho zvýšení. Od pomyslného dna se odrazil i index PMI v eurozóně, který v lednu stoupl na devítiměsíční maximum 47,9 bodu. Oproti tomu předstihové indikátory týkající se Německa (PMI a Ifo) se vyvíjejí nejednoznačně. Jinými slovy na oživení aktivity ve zpracovatelském průmyslu v Německu si budeme muset patrně ještě chvíli počkat.

¹ Zdroj dat ČSÚ; v kapitole jsou použita předběžná data z 20. 2. 2020. Tato data budou v průběhu roku 2020 dále zpřesňována.

Po pětinasobném růstu úrokových sazeb v roce 2018 ČNB zvýšila své sazby v roce 2019 pouze jednou, a to v květnu. Relativní stabilita úrokových sazeb byla zapříčiněna dvěma protichůdnými faktory. Ve směru zpřísnění působila rostoucí inflace, která ke konci roku prolomila horní hranici inflačního pásma ČNB. Naopak pro uvolnění měnových podmínek hovořila rizika přicházející ze zahraničí, a to v podobě přetrvávajících obchodních sporů mezi USA a Čínou a tehdy ještě nedojednané dohody o vystoupení Spojeného království z EU. Na začátku roku 2020 představitelé ČNB přistoupili k překvapivému zvýšení sazeb z důvodu rostoucí inflace a částečnému utlumení zahraničních rizik. Ve zbytku roku se očekává spíše stabilita sazeb s jejich možným snížením ve druhé polovině roku. Případný směr budoucí změny bude ovšem záležet na vývoji očekávané inflace i kurzu a také na míře zpomalení zahraniční, a hlavně německé ekonomiky.

V letošním roce lze předpokládat, zejména s ohledem na pravděpodobný dopad ochabujícího globálního vývoje, další zvolnění tempa hospodářského růstu v ČR ke 2 %. V jeho struktuře nepředpokládáme zásadní změny, hlavní příspěvek pravděpodobně zajistí opět konečná spotřeba, její růst však zvolní, protože vlivem pomalejšího mzdového vývoje neporoste finanční síla domácností tak rychle, jako dosud. Dílčí podporu růstu očekáváme také od ostatních výdajových složek. Pro další vývoj ekonomiky bude klíčové, do jaké míry oživí zahraniční poptávka a na ni silně napojený tuzemský průmysl. Zároveň však lze očekávat, že patrně oslabí růst služeb, a to jak vlivem nižší mzdové dynamiky a mírného růstu nezaměstnanosti, tak i dopadu koronaviru na cestovní ruch.

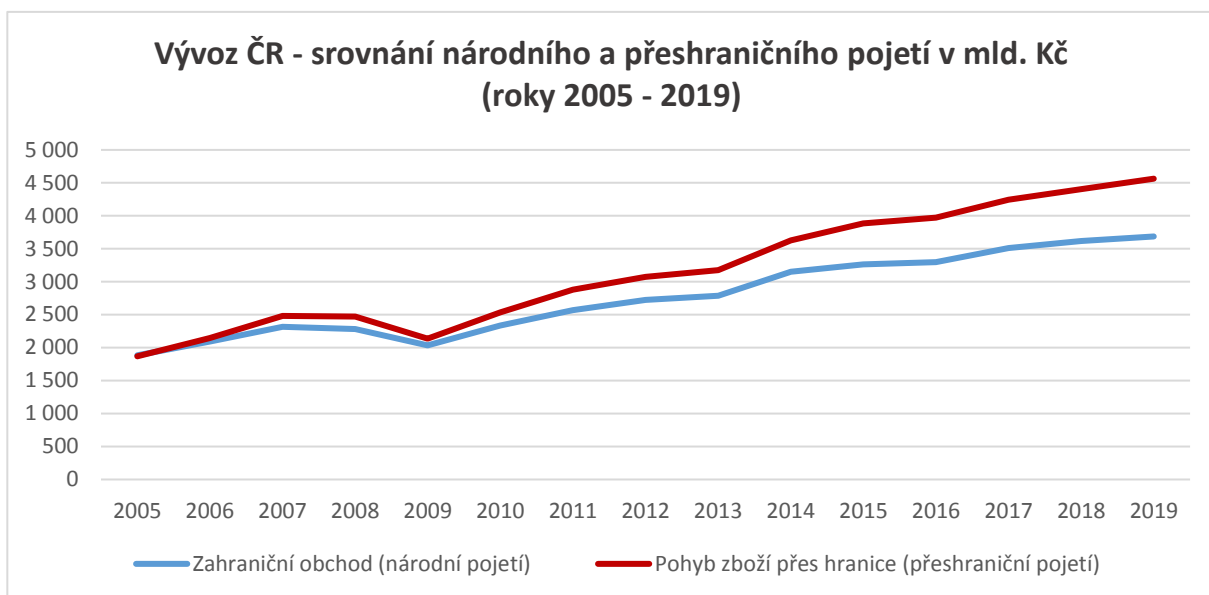
2 Výsledky zahraničního obchodu v roce 2019

Změny v terminologii statistiky zahraničního obchodu

Český statistický úřad změnil od začátku roku 2020 doposud používanou terminologii a způsob prezentování údajů týkajících se zahraničního obchodu. Pod pojmem **Zahraniční obchod České republiky** ČSÚ nadále prezentuje údaje, které jsou založeny na změně vlastnictví mezi rezidenty a nerezidenty (dříve tzv. národní pojetí zahraničního obchodu). Přeshraniční pohyby zboží (dosud známé jako tzv. přeshraniční pojetí zahraničního obchodu) poskytují statistice zahraničního obchodu i nadále důležitý datový zdroj a v některých oblastech i důležitou vypovídací hodnotu (např. odstraňování bariér obchodu), nicméně ČSÚ je již nadále nebude nazývat statistikou zahraničního obchodu, ale bude je prezentovat pod pojmem **pohyb zboží přes hranice**.

Důvodem nové definice zahraničního obchodu se zbožím ČR je především fakt, že tradiční přeshraniční pohyb zboží postupně čím dál více ztrácí na vypovídací schopnosti o uskutečněném obchodu (změně vlastnictví) mezi českými a zahraničními subjekty. V celé řadě případů zboží sice fyzicky překračuje hranici, ale rezidentská jednotka v tomto pohybu vůbec nefiguruje - dovoz i vývoz realizuje nerezident. V roce 2018 byla bez účasti českého rezidenta, co se týká vývozu více než čtvrtina přeshraničních transakcí a v oblasti dovozu pak více než pětina. Nová terminologie a přístup k statistice zahraničního obchodu lépe vypovídá o exportní výkonnosti a z makroekonomického hlediska má větší vypovídací schopnost o reálném zahraničním obchodu daného státu.

Z důvodu návaznosti na předchozí analýzy a vzhledem k dostupnosti podrobnějších údajů zahraničního obchodu jsou však v této zprávě dále uváděny údaje většinou v metodice pohybu zboží přes hranici, tedy v metodice, která spočívá ve sledování toku zboží.

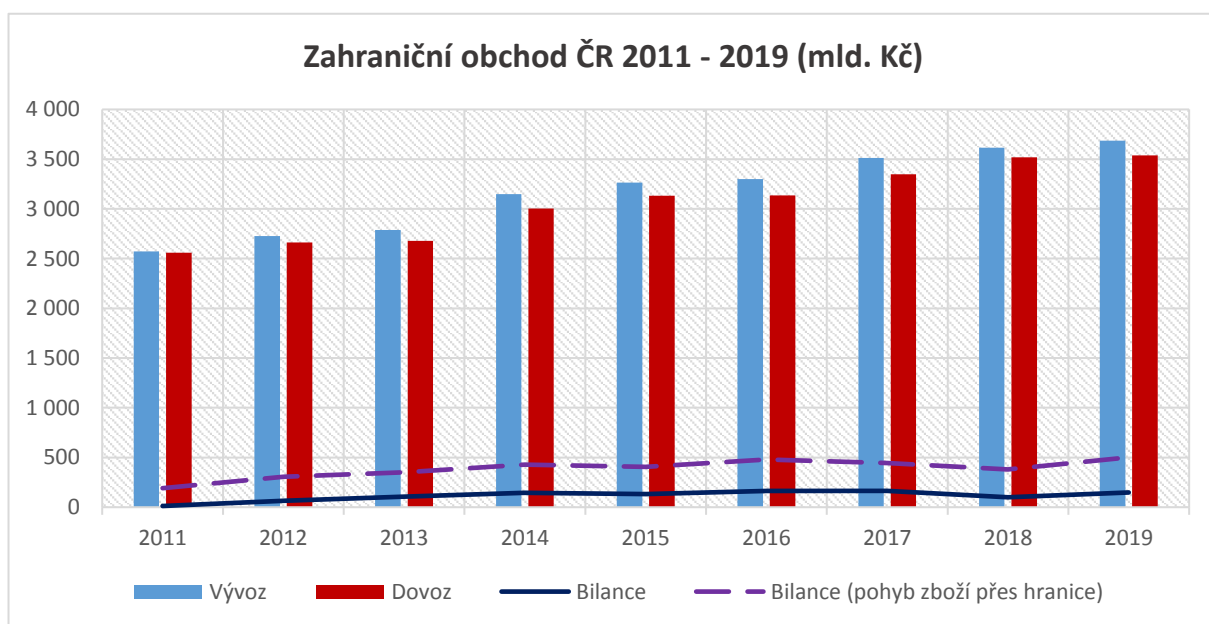
Graf 1: Srovnání národního a přeshraničního pojetí statistiky zahraničního obchodu 2005 – 2019, graf MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

3 Zahraniční obchod a pohyb zboží přes hranice v roce 2019

V roce 2019 zahraniční obchod České republiky dosáhl přebytku obchodní bilance ve výši 149,0 mld. Kč, což představovalo meziroční růst o 50,5 mld. Kč. V porovnání s rokem 2018 se vývoz zvýšil o 2,0 % na hodnotu 3 686,8 mld. Kč a dovoz o 0,6 % na 3 537,8 mld. Kč.

Období	Dovoz mld. Kč	Vývoz mld. Kč	Obrat mld. Kč	Saldo mld. Kč
2018	3 518	3 616	7 134	98
2019	3 538	3 687	7 225	149
Meziroční změna (%)	0,6 %	2,0 %	1,3 %	52,0 %

Tabulka 1: Zahraniční obchod ČR 2019 (finanční toky); tabulka MPO; zdroj ČSÚ, předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Graf 2: Zahraniční obchod zbožím v letech 2011 – 2019, pohyb zboží přes hranice; graf MPO; zdroj ČSÚ; rok 2020 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Podle metodiky pohybu zboží přes hranici dosáhl v roce 2019 nejen vývoz, ale i dovoz nových maximálních hodnot. Export i import zaznamenaly růst, nicméně meziročně došlo k poklesu jejich dynamiky. Podle metodiky pohybu zboží přes hranice se hodnota vývozu zboží meziročně zvýšila o 3,6 % na 4,56 bil. Kč (o 159 mld. Kč více) a jeho dovoz vzrostl o 1,0 % na 4,06 bil. Kč (o 39 mld. Kč více). Balance tak skončila přebytkem ve výši 501,3 mld. Kč. Obrat meziročně vzrostl o 198,2 mld. Kč (o 2,4 %) na 8 625,2 mld. Kč. Na straně vývozu, tak jako v předchozích letech, dominovala silniční vozidla, elektrická zařízení, kancelářské stroje a zařízení k aut. zpracování dat. Na straně dovozu to jsou opět elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, silniční vozidla a zařízení pro telekomunikace a pro záznam a reprodukci zvuku. Dovozy v loňském roce táhly zejména domácnosti, které těží z vyšší zaměstnanosti, potažmo z vyšších mezd, které s sebou konjunktura přináší.

Období	Dovoz mld. Kč	Vývoz mld. Kč	Obrat mld. Kč	Saldo mld. Kč
2018	4 023	4 404	8 427	381
2019	4 062	4 391	8 625	501
Meziroční změna (%)	1,0 %	3,6 %	2,4 %	31,7 %

Tabulka 2: Zahraniční obchod zbožím – pohyb zboží přes hranice; tabulka MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Největší objem českého vývozu a dovozu byl v roce 2019 tradičně realizován v rámci zemí Evropské unie, kam směřovalo 83,6 % domácího vývozu zboží (meziročně o 0,4 p.b. méně) a 62,8 % dovozu zboží (meziročně o 1,6 p.b. méně). Zahraniční obchod s tímto uskupením sice meziročně snížil svoji dynamiku (vývoz meziročně klesl z 3,8 % na 3,6 %, dovoz z 5,8 % na 1,0 %), avšak objem meziročně vzrostl u vývozu o 159,5 mld. Kč a u dovozu zboží o 38,8 mld. Kč, což se pozitivně projevilo i na obratu. Celkový obrat výměny zboží s EU v porovnání se stejným obdobím předchozího roku stoupl o 121,8 mld. Kč na 6,37 bil. Kč a balance obchodu zbožím se státy EU skončila aktivem ve prospěch ČR ve výši 1 282 mld. Kč, což je o 154,2 mld. Kč více než v roce 2018.

Export mld. Kč	2018	2019	Meziroční změna (%)
OECD	3 887	4 014	3,3 %
EU28	3 706	3 814	2,9 %
Svět bez EU28	695	746	7,3 %
Evropské státy mimo EU28	285	307	7,5 %
Ostatní asijské země	152	160	4,8 %
Společenství nezávislých států (bez Gruzie)	142	120	-15,6 %
Severní Amerika	99	114	15,6 %
Země Blízkého a Středního východu	65,1	64,9	-0,4 %
Rozvojové země Ameriky	33	36	7,3 %
Rozvojové země Afriky	33,6	34,1	1,4 %
Střední Amerika a Karibik	20,2	21,6	6,9 %
Severní Afrika	27,2	25,4	-6,6 %
Ostatní africké státy	20,5	25,2	22,7 %
Jižní Amerika	14	15,5	11,4 %
Austrálie a Nový Zéland	12	12,5	6,5 %

Tabulka 3: Export zboží do vybraných teritorií - pohyb zboží přes hranice; tabulka MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Výše uvedené výsledky opět potvrdily silnou obchodní provázanost České republiky se státy evropské osmadvacítky, zároveň ale i schopnost českých firem udržet si pozice na náročných evropských trzích.

Jak je patrné z údajů uvedených v Tabulce 3, kromě EU28 a zemí OECD se České republice dařilo také zvyšovat export do Jižní i Severní Ameriky, Austrálie a Nového Zélandu, rozvojových zemí nebo na Africký kontinent.

Pozici nejsilnějšího obchodního partnera si i přes nižší dynamiku zachovalo Německo, z teritoriálního hlediska pro ČR nejvýznamnější obchodní destinace. Vývoz zboží do Německa meziročně vzrostl o 1,6 %, což představuje objem 1 449 mld. Kč (meziročně o 23,05 mld. Kč více). Podíl vývozu zboží do Německa na celkovém vývozu zboží mírně klesl o 0,6 p.b. na 31,8 %, dovoz se meziročně snížil o 0,2 % na 1 005,5 mld. Kč (o 1,62 mld. Kč méně). O 0,2 p.b. klesl i podíl Německa na celkovém dovozu zboží na 24,8 %. Vyšší růst vývozu nad dovozem se projevil v přebytku obchodní bilance ve výši 426,46 mld. Kč, což je meziročně o 24,7 mld. Kč více.

Hodnoty českého exportu jsou na vrcholu, což dokládá i meziročně nižší dynamika zahraničního obchodu, a to jak na straně dovozu tak i vývozu zboží do nejvýznamnějších destinací.

Export mld. Kč	2018	2019	Meziroční změna (%)
Německo	1 426	1 449	1,62 %
Polsko	267	275	3,32 %
Čína	56	57	0,82 %
Slovensko	333	346	4,06 %
Francie	223	234	4,76 %
Itálie	170	173	1,77 %
Spojené království	204	206	0,87 %
Rakousko	196	196	-0,29 %
Nizozemsko	162	174	7,06 %
Maďarsko	132	149	12,92 %
Ruská federace	90	99	10,15 %
Španělsko	138	146	6,02 %
Spojené státy	91	106	17,04 %
Belgie	94	95	1,49 %
Rumunsko	66	71	6,90 %
Korea	11	10	-2,10 %
Švédsko	76	74	-2,68 %
Švýcarsko	59	70	18,77 %
Turecko	48	44	-7,32 %
Japonsko	20	23	14,17 %

Tabulka 4: 20 největších partnerů v exportu zboží – pohyb zboží přes hranice; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Nejvyšší přebytek bilance zahraničního obchodu se zbožím, který v roce 2019 stoupl o 24,7 mld. Kč na 443,9 mld. Kč, tradičně dosáhla Česká republika ve vzájemném obchodu s Německem. Se zhruba třetinovým objemem přebytku bilance se na druhém místě stabilně umísťuje Slovensko (meziročně saldo vzrostlo o 33,7 mld. Kč na 166,5 mld. Kč) následované Spojeným královstvím (137,8 mld. Kč) a Francií (107,2 mld. Kč). Pětici uzavírá Rakousko (82,1 mld. Kč). Celkovou bilanci obchodu zbožím stejně jako v předchozích letech negativně ovlivnily zejména asijské země, Čína, Korea a Japonsko.

Nejvyšším schodkem skončila opět bilance s Čínou, ten se však meziročně prohloubil o 46,8 mld. Kč na rekordních 559,1 mld. Kč. Následuje deficit bilance s Jižní Koreou (76,6 mld. Kč, meziročně o 5,75 mld. Kč nižší), Japonskem (48,2 mld. Kč, meziročně nižší o 155 mil. Kč), Polskem (34,4 mld. Kč, meziročně nižší o 7,5 mld. Kč) a Ruskou federací (15,5 mld. Kč, meziročně nižší o 25,5 mld. Kč).

Z pohledu komoditní struktury k dobrému výsledku českého zahraničního obchodu tradičně v nejvyšší míře přispěly stroje a dopravní prostředky, které jsou hlavní vývozní i dovozní položkou. V průběhu roku profitovaly ze stále silné zahraniční poptávky a svůj dominantní podíl na vývozu zboží navýšily meziročně na 59,0 % (meziročně o 0,8 p.b. více), na dovozu na 47,6 % (meziročně o 0,4 p.b. více). Vývoz této skupiny zboží vzrostl meziročně o 1,7 % (v roce 2018 o 5,7 %) na 2 691 mld. Kč (meziročně o 134 mld. Kč více) a dovoz o 1,7 % (v roce 2018 o 7,3 %) na 1 934 mld. Kč (meziročně o 32 mld. Kč více). Přebytek obchodní bilance se v uvedené komoditě meziročně zvýšil o 98,6 mld. Kč na 757,5 mld. Kč. Největší podíl ve skupině strojů a dopravních prostředků mají elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče (9,51 %), kancelářské stroje a zařízení k automat. zpracování dat (7,64 %) a silniční vozidla (20,34 %).

Název zboží	2015 Stat. hodnota CZK(tis.)	2019 Stat. hodnota CZK(tis.)	2019/2018 meziroční změna (%)	2019/2015 meziroční změna (%)
Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	199 965 319	296 275 952	1,55	48,16
Příst. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	119 611 531	139 026 801	-1,21	16,23
Přístroje elektrické jn. (baterie, žárovky ap.)	102 067 295	117 712 361	0,10	15,33
Prostředky k rozvodu elektrické energie jn.	72 320 475	84 320 940	-1,12	16,59
Stroje, zařiz. ost. pro určitá odvětví průmyslu, díly	35 701 938	56 006 643	3,47	56,87
Léčiva (vč. léčiv veterinárních)	42 481 345	52 783 331	12,10	24,25
Přístroje měřicí, kontrolní, analyzační, řídicí jn.	26 853 880	38 306 806	9,86	42,65
Elektronky, rentgenky, diody, tranzistory ap., díly	36 637 543	32 584 852	15,22	-11,06
Díly ap. ke strojům kancel. a automat. zpracování dat	35 214 042	29 252 439	76,81	-16,93
Nástroje hudební, díly, příslušenství, desky, pásky ap.	33 129 325	27 431 836	-15,27	-17,20
Stroje kancelářské	25 439 416	21 844 312	-4,58	-14,13
Léčiva, výr. farmaceut. (ne antibiotika, hormony ap.)	15 334 071	19 335 870	12,15	26,10
Zařízení, přístroje pro účely lékařské, veterinární ap.	15 061 692	18 390 645	5,37	22,10
Stroje, motory neelektrické (ne turbíny, motory píst.)	13 202 576	17 326 063	19,63	31,23
Letadla a zařízení související, lodě kosmické, rakety	8 739 409	16 069 753	28,19	83,88
Přístroje a zařízení optické jn.	10 105 104	14 774 414	1,43	46,21
Výrobky optické jn.	11 124 316	13 146 128	4,46	18,17
Stroje kovoobráběcí třískové	16 051 655	12 988 972	-20,96	-19,08
Zbraně a munice	9 389 172	10 747 761	1,16	14,47
Zařiz. strojní ke zpracování kovů (ne stroje obráběcí)	5 770 285	8 260 794	23,55	43,16
Prvky, kysličníky anorganické chemické, soli halové	6 698 935	7 842 138	-0,16	17,07
Polyacetáty, polyetery a pryskyřice epoxidové	5 606 221	7 158 211	-3,11	27,68
Zařízení ostatní k výrobě elektrického proudu a díly	6 024 888	6 638 709	2,58	10,19
Díly jn. a příslušenství ke strojům kovoobráběcím	6 129 882	6 071 951	-4,76	-0,95
Přístroje elektrodiagnostické pro účely lékařské	1 119 173	2 906 943	51,53	159,74
Insekticidy, fungicidy, herbicidy ap. přípravky, pro maloobchod	1 718 537	2 203 775	2,05	28,24
Přístroje pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	3 859 576	2 187 400	-10,69	-43,33
Stroje kovoobráběcí beztřískové	1 676 201	1 597 843	22,51	-4,67
Barviva organická syntetická, mořidla barvicí	1 696 898	1 493 815	-0,34	-11,97
Materiály radioaktivní a příbuzné	1 580 983	951 843	34,55	-39,79
Přístroje a výstroj fotografické jn.	780 994	381 788	-48,43	-51,12
Celkem	871 092 677	1 066 021 089	3,20	22,38

Tabulka 5: High-tech položky českého exportu od roku 2015 rok 2019 - údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Pro ČR je však velmi významné, že se v českém exportu prosazují i další výrobci specializovaných tzv. high-tech produktů, spojených s vysokou intenzitou výzkumu a vývoje. Jde například o přístrojovou techniku pro měření, ale i využívanou v medicíně, optické a elektrické přístroje, léčiva, či další chemické výrobky. Tyto produkty mají také často své významné odběratele i v zemích mimo EU a přispívají tak k diverzifikaci českého exportu.

Pro ilustraci lze uvést přístroje a zařízení, které nacházejí uplatnění v lékařství a veterinární medicíně, včetně přístrojů elektrodiagnostických. Vývoz elektrodiagnostických přístrojů pro medicínální účely mezi lety 2015 a 2019 vzrostl o 159,7 % a meziročně si připsaly 51,5 %. Svě uplatnění přístroje nachází po celém světě, do Číny je exportováno více než 12 % z elektrodiagnostických přístrojů pro medicínální účely, přes 10 % směřuje do Švýcarské konfederace a dalších téměř 10 % směřuje na vyspělý německý trh. Svoji vysokou úroveň potvrzuje i vývoz přístrojů do dalších zemí (Arménie, Hong Kong, Spojené státy americké, Korejská rep. aj.). Export dalších zařízení a přístrojů pro lékařské a veterinární účely v uvedeném období vzrostl o více jak 15 %.

Samostatnou kapitolou je obor letadel a souvisejících zařízení. Jedná se o odvětví, které v roce 2019 k roku 2015 zvýšilo export o více jak 83,9 %. Hlavní exportní destinací je Německo (18,9 %), Francie (18,1 %) a Ruská federace (14,3 %). Převážnou část exportu tvoří díly letounů a vrtulníků, vrtulníky (nad 2.000 kg) a letadla s mechanickým pohonem (2.000 – 15.000 kg).

Významným exportním artiklem jsou také zařízení k automatickému zpracování dat a příslušné periferní jednotky (*Pozn.: Vzhledem k vysoké importní náročnosti této položky je však přidána hodnota vytvořená v ČR nižší.*), které se vyznačují vysokým podílem na celkovém exportu i vysokou dynamikou růstu. Mezi lety 2015 a 2019 export vzrostl o více než 48,2 %, meziročně o 1,6 % (objem 296,3 mld. Kč). Vlivem mezinárodní provázanosti výroby velká část produkce v roce 2019 směřovala do Německa (33,3 %), Nizozemí (11,3 %), Spojeného království (6,9 %), Francie (5,9 %), Irska (3,4 %) a Švýcarska (2,9 %). Produkce je vyvážena do dalších 159 států.

4 Indikátory Exportní strategie

Strategie určuje hlavní a specifické cíle pro roky 2012 až 2020 a sledování jejich plnění podle daných indikátorů. Pro účely této zprávy, vycházející z předběžných údajů o vývoji zahraničního obchodu v roce 2019 a střednědobého vyhodnocení, byly sledovány následující ukazatele.

Export per capita mezi roky 2011 – 2019

➤ Cíl: Zvýšení per capita exportu o 25 % do roku 2020 s kontrolním cílem 12 % v roce 2016

tis. Kč	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Objem exportu per capita	241,06	274,51	292,48	301,89	345,19	368,49	400,87	413,43	427,2
Růst oproti roku 2011 (%)	X	13,87%	21,33%	25,23%	43,20%	52,86%	66,29%	71,51%	77,22%

Tabulka 6: Objem exportu zboží per capita - pohyb zboží přes hranice; tabulka MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Zvýšení exportu zboží per capita dosáhl plánovaného cíle, tj. růstu o 25 % již v r. 2014. Tendence růstu pokračovala a v roce 2019 se tento export zvýšil o 5,7 % oproti roku 2018.

Počet exportérů mezi roky 2011 – 2019

➤ Cíl: Zvýšení počtu exportérů o 15 % do roku 2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet exportérů	18 736	20 149	20 774	20 937	22 392	22 896	22 766	22 412	22 366
Růst oproti roku 2011 (%)	X	7,54%	10,88%	11,75%	19,51%	22,20%	21,66%	19,62%	19,37%

Tabulka 7: Počet exportérů zboží; tabulka MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Plánovaného cíle, tj. růstu počtu exportérů o 15 % bylo dosaženo již v r. 2015. Od roku 2015 je počet exportérů přibližně stejný a pohybuje se okolo 22,5 tis.

➤ **Cíl: Zvýšení počtu MSP² exportérů o 50 % do roku 2020**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet exportérů do 250 zaměstnanců	16 293	15 753	15 363	16 179	16 625	16 194	16 064	16 211
Růst oproti roku 2012 (%)	X	-3,31 %	-5,71 %	-0,70 %	2,04 %	-0,61 %	-1,41 %	-0,5 %

Tabulka 8: Počet rezidentních exportérů zboží s počtem zaměstnanců do 250; tabulka MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Počet exportérů s méně než 250 zaměstnanci zůstává od roku 2012 přibližně stejný, meziročně pak v roce 2019 vzrostl jejich počet o 0,9 %. Tato skupina exportérů se však podílí i na celkovém zvyšování počtu exportérů s tím, že v případě exportních úspěchů střední podnik roste a posouvá se do kategorie velkých podniků (zhruba 20 % nárůst celkového počtu exportérů tedy není dán pouze exportem začínajících velkých podniků, ale také posunem středních podniků v rámci kategorie).

Aktivní obchodní bilance se státy EU mezi roky 2011– 2019

➤ **Cíl: Udržení aktivní obchodní bilance se státy EU**

mld. Kč	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obchodní bilance se státy EU	679,3	716,1	732,1	862,3	954,6	978,7	1 055,4	1 131,2	1 262,3

Tabulka 9: Bilance obchodu zbožím se státy EU 28 - pohyb zboží přes hranice; tabulka MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Uvedený indikátor nadále dosahuje kladné hodnoty. Aktivum obchodní bilance s evropskou osmadvacítkou je základem celkově aktivní obchodní bilance státu. Hodnota tohoto aktiva trvale vzrůstá. Index za rok 2019 oproti roku 2018 vykazuje hodnotu 128,3. Růst aktiva obchodní bilance s EU28 byl za rok 2019 zejména způsoben příznivějším vývojem obchodu se státy EU.

Export do zemí mimo EU

➤ **Cíl: Zvýšení objemu vývozu do zemí mimo EU o 50 % do roku 2020 ve srovnání s rokem 2010 s kontrolním cílem 25 % v roce 2016**

mld. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Export do zemí mimo EU	396	479	583	608	655	661	660	696	710	762
Růst oproti roku 2010 (%)	X	20,96%	53,5%	51,26%	65,7%	66,9%	66,9%	75,8%	79,3%	92,4%

Tabulka 10: Export zboží do zemí mimo EU - pohyb zboží přes hranice; tabulka MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje platné ke dni 6. 2. 2020

Plánovaného cíle, tj. zvýšení objemu vývozu do zemí mimo EU o 50 % do roku 2020 oproti roku 2010, bylo dosaženo již v roce 2013 a export do těchto zemí i nadále roste. V roce 2019 vzrostl export do zemí mimo EU oproti roku 2010 o 92,4 % a oproti roku 2018 o 13,1 p.b.

➤ **Cíl: Zvýšení počtu exportérů do zemí mimo EU o 25 % do roku 2020**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet exportérů do zemí mimo EU	12 068	12 593	12 236	13 221	13 558	13 604	13 590	13 607
Růst oproti roku 2012 (%)	X	4,35%	1,39%	9,55%	12,35%	12,73%	12,61%	12,75%

Tabulka 11: Počet rezidentních exportérů zboží do zemí mimo EU; tabulka MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje ke dni 6. 2. 2020

V období mezi roky 2012 a 2019 také narostl počet rezidentů, kteří exportují do zemí mimo EU o 12,8 %. Od roku 2015 je počet těchto exportérů přibližně stejný a pohybuje se okolo 13,5 tis. To znamená, že téměř tři čtvrtiny rezidentních exportérů vyváží do zemí mimo EU.

² Pro účely sledování tohoto ukazatele byl použit počet exportujících malých a středních podniků (MSP), přičemž za malý a střední podnik je považována firma o méně než 250 zaměstnancích.

Produktová diverzifikace

➤ Cíl: Snížení produktové koncentrace o 15 % do roku 2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HHI index pro export HS(4)	222	226	222	244	262	279	291	296	300

Tabulka 12: Produktová koncentrace dle HHI indexu počítaná z přeshraniční statistiky exportu zboží v klasifikaci HS(4); výpočet MPO; zdroj ČSÚ; rok 2019 - předběžné údaje ke dni 6. 2. 2020

Export dle HHI³ indexu v klasifikaci zboží HS(4) se nejvíce koncentrován (index je nižší než 1500). Dlouhodobě však lze pozorovat mírně rostoucí trend ve zvyšování produktové koncentrace exportu. To je způsobeno zvyšujícím se podílem silničních vozidel a elektronických zařízení v exportu ČR. K tomu, aby byl tento trend zmírněn a ČR si dále vytvářela širokou a konkurenceschopnou technologickou základnu, je nutné vytvářet takové prostředí, které bude podněcovat k inovacím, tvorbě startupů a výrobě nových produktů. Tedy musí docházet i k dalšímu sbližování podpory inovací, startupů a výroby nových produktů s podporou exportu dle nové Inovační strategie ČR.

Shrnutí

- U hlavních indikátorů exportní strategie, jakými jsou export na obyvatele, zvýšení počtu exportérů, udržování kladného salda se zeměmi EU a růst exportu do zemí mimo EU, bylo dosaženo vytyčených cílů.
- Celkový počet exportérů vzrostl od roku 2011 o více než 19 %, přitom zůstal přibližně stejný počet vývozců rezidentů s počtem zaměstnanců do 250. To ovšem neznamená, že začínajícími vývozci jsou z většiny velké podniky, ale že vyvážejícím MSP se dařilo růst, zařazovat se do vyšší kategorie a v kategorii MSP být nahrazovány vývozci novými.
- Dařila se i diverzifikace vývozu, kdy do zemí mimo EU oproti roku 2010 vzrostl export na téměř dvojnásobek. V roce 2019 se vývozcům dařilo například v zemích Jižní Ameriky, či Subsaharské Afriky, především ale Severní Ameriky, do které směřuje vývoz ČR s nejvyšší přidanou hodnotou.
- S růstem exportu do zemí mimo EU jsme však také očekávali i rychlejší růst počtu vývozců. V období 2012 až 2019 vzrostl počet rezidentů, kteří exportují zboží do zemí mimo EU, o 12,8 %, což je za naším očekáváním. Tento výsledek souvisí i s vývojem produktové diverzifikace exportu a postavením českých vývozců v globálních hodnotových řetězcích.
- Výzvou do budoucna tak pro nás je za prvé pomocí podpory inovací posouvat české firmy směrem k produkci finálních či vysoce specializovaných (tzv. niche) výrobků, které jsou přímo exportovány na třetí trhy, za druhé podporovat globální ambice startupů a MSP firem s inovativními řešeními. Tím lze přispívat jak k produktové, tak teritoriální diverzifikaci.

5 Vybraná teritoria

5.1 Teritoriální obchodní strategie

V roce 2019 pokračovalo MPO v tvorbě teritoriálních obchodních strategií, které mají za cíl koordinovaný přístup a působení vůči jednotlivým teritoriím. Jednotlivé strategie vymezují hlavní směry působení v daném teritoriu, cíle a nástroje pro jejich dosažení včetně akčního plánu aktivit. Díky promítnutí oborových příležitostí vycházejících z české inovativní nabídky a jejího srovnání s měnící se zahraniční poptávkou, trendy a specifiky jednotlivých zemí je aplikován oborový přístup do působení v konkrétních teritoriích. V teritoriálních obchodních strategiích dochází k propojení obchodně-politického pohledu, který zahrnuje nástroje EU, s národními nástroji podpory exportu. Na úrovni EU se jedná zejména o dohody usnadňující přístup na trh zemí mimo EU, a to jak pro zboží, služby či investice, ale i ochranná opatření v případě nekalé soutěže našich partnerů. Na národní úrovni ČR

³ Herfindahl – Hirschmanův Index, HHI (taktéž používané zkrácené označení Herfindahl index), se používá k měření koncentrace daného odvětví na trhu. Nabývá hodnot od 0 (v případě nulové koncentrace) do 10 000 (v případě maximální koncentrace).

využívá celou škálu tradičních i moderních proexportních nástrojů včetně ekonomické diplomacie v nejširším slova smyslu. Záměrem je soustředit se na jejich efektivní využití při zohlednění synergie působení státu v celé struktuře proexportního ekosystému. Strategie tak umožňují prioritizaci obchodně-politických cílů pro jednotlivá teritoria a koordinaci příslušných proexportních nástrojů a asistence státu, které se posléze promítají do navázaných akčních plánů.

Na konci roku 2019 bylo zpracováno 34 teritoriálních obchodních strategií (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Brazílie, Čína, Gruzie, Indie, Japonsko, Jordánsko, Kazachstán, Korejská republika, Kyrgyzstán, Mexiko, Moldavsko, Polsko, Rakousko, Rusko, Singapur, Srbsko, Tádžikistán, Thajsko, Turkmenistán, Ukrajina, USA, Uzbekistán, Velká Británie, země Subsaharské Afriky: Angola, Kongo, Senegal, Etiopie, Ghana, JAR, Keňa, Nigérie). Počátkem roku 2020 byla vypracována teritoriální obchodní strategie ve vztahu k západnímu Balkánu.

5.2 Evropská unie

I v roce 2019 představovaly země EU nejdůležitější odbytiště českého exportu. Při sledování čtrnácti nejvýznamnějších obchodních partnerů České republiky za posledních devět let (2011 až 2019) dle obrátu, patří mezi ně 11 členských zemí EU: Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Itálie, Rakousko, Nizozemsko, Velká Británie, Maďarsko, Belgie a Španělsko. Tato teritoriální sestava se za uvedených 9 let nemění, nepatrně se mění pouze pořadí. Export do členských zemí se vyvíjel v roce 2019 v porovnání se stejným obdobím roku 2018 pozitivně - index růstu představoval 102,9. V první dvacíce nejvýznamnějších exportních destinací ČR je v uvedených sledovaných letech stabilně 14 zemí EU, kromě již uvedených zemí, nejvýznamnějších partnerů dle obrátu, je to ještě Švédsko, Rumunsko a Dánsko. Do těchto členských zemí EU směřovalo v roce 2019 celkem 79,7 % našeho celkového vývozu; index růstu zde představuje hodnotu 103,0, kromě Rakouska a Švédska export do těchto zemí vykázal růst. Lze konstatovat, že i v roce 2019 se dařilo udržovat stávající pozice členských zemí EU v našem exportu a zároveň udržet aktivní obchodní bilanci se státy EU. Z členských států EU pouze v obchodě s Polskem skončila naše obchodní bilance schodkem.

V loňském roce byla realizována v zemích EU celá řada akcí zaměřených na podporu firem vyvážejících výrobky, které v sobě mají vyšší podíl přidané hodnoty a jsou výsledkem mj. vlastního výzkumu a inovací v průmyslu. Nejvíce jich bylo z oblasti strojírenství a energetiky, automotive, nano a ekologických technologií, ICT, SMART a v oblasti zdravotnického a farmaceutického průmyslu. Pozornost byla věnována navázání a prohloubení kontaktů mezi klastry a startupy. Jako příklad těchto aktivit lze uvést úspěšné semináře a matchmakingové akce ve Francii, Španělsku, Rumunsku, Maďarsku, Itálii či Velké Británii. Mnoho z uvedených aktivit proběhlo formou projektů na podporu ekonomické diplomacie (PROPED), dále přímou podporou oficiálních a dalších účastí na veletrzích nebo incomingových misích. Jako významnou a úspěšnou misi lze vyzdvihnout podnikatelskou misi v rámci oficiální účasti prezidenta republiky ČR v Maďarsku, které se účastnil také místopředseda vlády a ministr průmyslu a obchodu. Mise zahrnovala na 30 společností z ČR, převážně z oblasti energetiky s cílem podpořit českou účast na projektu rozšíření jaderné elektrárny PAKS. V návaznosti na misi do JE Paks bylo v listopadu 2019 uzavřeno memorandum o spolupráci mezi českou a maďarskou stranou.

V relaci s Francií byla hlavní aktivitou podpora oficiální účasti International PARIS AIR SHOW a EQUIPAUTO 2019 a finanční a konzultační podpora několika projektů PROPED věnovaných setkávání našich a francouzských zástupců klastrů, startupů a specializovaných firem. Agentura CzechInvest se na jaře roku 2019 zapojila do projektu Francouzského institutu v Praze a Francouzské ambasády s názvem „Czech emploi“, který má za cíl propagaci České republiky a českého trhu práce ve Francii a podpořit tak zaměstnávání Francouzů ve společnostech působících v ČR. MPO také uspořádalo 7. setkání pracovní skupiny na vysoké úrovni pro energetiku.

V roce 2019 vzrostl náš vývoz do Slovenska o 4,1 %. V této relaci se dne 4. června 2018 uskutečnilo v Žilině v pořadí druhé Česko-slovenské ekonomické a podnikatelské fórum. Spolufinancování za českou stranu zajistilo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR v rámci příslušného PROPED. Uskutečnilo

se kolem 130 B2B jednání mezi českými a slovenskými firmami. V této sousední zemi je zapotřebí podobné akce podpořit.

V rámci projektu incomingové mise podpořilo MPO ČR tradiční, v pořadí již XXV. Setkání podnikatelů České, Polské a Slovenské republiky za účasti zástupců ministerstev, velvyslanectví, představitelů regionů a firem. Pracovní část byla zaměřena na rozvoj dopravních spojení v regionu, řešení projektů uhelné platformy a životního prostředí.

5.3 Německo

Našemu exportu do tohoto teritoria vévodí „stroje a dopravní prostředky“ a s velkým odstupem za nimi „tržní výrobky tříděné hlavně podle druhu materiálu“ a „průmyslové spotřební zboží“. Index růstu vývozu do Německa v roce 2019 „zaostal“ o cca 2 p. b. za indexem růstu celkového exportu (a vzhledem k podílu Německa na celkovém exportu celkový index značně ovlivnil). V tomto teritoriu se odehrálo v roce 2019 sedm oficiálních účastí na veletrzích, které však mají mezinárodní charakter a podporují náš vývoz nejen do Německa. K nim je zapotřebí přičíst další společné účasti v programech NOVUMM (10 akcí) a NOVUMM KET (5 akcí). Obchod s německou relací má politickou podporu včetně podpory vedoucích představitelů MPO. Předseda vlády se setkal s premiéry spolkových zemí Sasko, Sasko-Anhaltsko a Bavorsko. Ministr Karel Havlíček jednal v Sasku (včetně jednání se saským premiérem), přijal ministryni digitalizace Bavorska a absolvoval další bilaterální setkání. Intenzivní jsou jeho styky s Česko – německou obchodní a průmyslovou komorou. Náměstek Petr Očko absolvoval jednání v Severním Porýní – Vestfálsku a zejména intenzivní byla jeho spolupráce s partnery v Bavorsku ohledně problematiky 5G sítí včetně koridoru Praha – Mnichov.

Z hlediska efektivní podpory exportérů (zejména malých a středních podniků) je důležitá činnost zahraniční kanceláře CzechTrade Düsseldorf jak přímo na německém trhu (individuální služby při vyhledávání a oslovení obchodních partnerů v zahraničí, účast na významných mezinárodních oborových veletrzích), tak i v České republice (incomingové mise, sourcingové akce, exportní konference – tyto akce se v německé relaci vždy těší enormně vysokému zájmu našich firem).

5.4 Velká Británie

Velká Británie v posledním roce přitahovala pozornost zejména pro pokračující diskuse o výstupovém procesu z Evropské unie. Výsledky těchto jednání jsou a budou určující pro podmínky pro přístup na britský trh a další působení českých firem ve Velké Británii.

Brexitový proces byl v roce 2019 poznamenán řadou dramatických okamžiků, které po třech neúspěšných pokusech o schválení výstupové dohody v britské Dolní sněmovně vedly k rezignaci Theresy Mayové na funkci předsedkyně Konzervativní strany i předsedkyně vlády a v obou funkcích ji ke konci července 2019 nahradil bývalý starosta Londýna a exministr zahraničí Boris Johnson. S jeho nástupem do premiérského křesla získal brexitový proces dynamiku, která vyvrcholila ústavní krizí s vypsáním předčasných voleb v prosinci 2019. Volby však Konzervativní strana vyhrála a pohodlná většina v Dolní sněmovně jí usnadnila dokončení brexitu podle jejích představ – oproti předchozím změnám dojednaným mezi EU a Velkou Británií v létě ohledně režimu na Irském ostrově, které měly pomoci zabránit tzv. tvrdému brexitu, došlo přijetím britského prováděcího zákona k výstupové dohodě nejen k vytouženému schválení dohody samotné, ale také k zavedení některých nových aspektů na straně Velké Británie.

První aspekt se týká přechodného období, které podle výstupové dohody potrvá do konce roku 2020, avšak prováděcí zákon k výstupové dohodě britské vládě výslovně zakazuje žádat o jeho prodloužení. Nejčernější scénář odchodu Velké Británie z EU bez dohody tak zůstává stále reálným, protože ukončení přechodného období bez uzavření nové obchodní dohody bude znamenat konec jakémukoli preferenčnímu zacházení a zaručen by byl jen minimální standard dle pravidel Světové obchodní organizace. Pro exportéry by to znamenalo obnovení celního dohledu, konec vzájemného uznávání certifikátů a zhoršení podmínek vstupu pro poskytovatele služeb.

Druhý aspekt se vztahuje k podobě budoucích vztahů EU a Velké Británie. Zatímco vláda Theresy Mayové prosazovala myšlenku hlubokého a speciálního partnerství mezi EU a Spojeným královstvím, Boris Johnson dal opakovaně najevo, že jeho cílem jsou ekonomické vztahy s EU postavené na půdorysu dohody o volném obchodu a jako vzor mu slouží dohody uzavřené mezi EU a Kanadou (CETA) či Japonskem. V zájmu ČR je udržení úzkých obchodních vztahů s Velkou Británií. ČR podporuje dojednání ambiciózního, komplexního a vyrovnaného ekonomického a obchodního partnerství minimalizujícího vznik obchodních překážek.

Pro tuto chvíli tedy platí, že do konce roku 2020 vzájemný obchod mezi EU a Velkou Británií probíhá beze změn. Nicméně i s ohledem na velmi krátký časový prostor pro sjednání nové obchodní dohody i možnost neprodloužení přechodného období je nutné připravit se na změny, které z důvodu brexitu nastanou. V podnikatelském prostředí brexit znamená hlavně nejistotu a výkyvy britské libry. To se projevilo i na česko-britském obchodě, kdy vlivem očekávání došlo v roce 2019 k poklesu obchodní výměny mezi ČR a Velkou Británií o 4,8 %, přičemž vývoz z ČR se nepatrně zvýšil o 0,9 %, avšak především dovoz klesl o 18,6 %.

5.5 Západní Balkán

Pro účely Exportní strategie se soustředíme v rámci této kapitoly na šest zemí západního Balkánu, nečlenů EU. Jejich trhy dlouhodobě považujeme za perspektivní a významné pro hospodářství ČR. Důvodem je jejich relativní blízkost, rostoucí konektivita (budování páteřní dálniční a železniční sítě v rámci evropských programů), vzrůstající kupní síla firem a obyvatel po letech válek, mezinárodních sankcí a stagnace a zejména euro-integrační proces. Do této skupiny patří Srbsko, Bosna a Hercegovina, Severní Makedonie, Albánie, Kosovo a Černá Hora.

V roce 2019 vzrostl náš export s touto šesticí zemí v meziročním srovnání o 5,8 %, tedy nad růstem celkového vývozu ČR. Spolu s českými zahraničními investicemi v tomto regionu roste navíc i jeho exportní výkonnost a postupně tak dochází k vyrovnání původně vysokého aktiva naší obchodní bilance s tímto regionem.

Česká republika podepsala se všemi zeměmi z tohoto regionu bilaterální dohody o hospodářské spolupráci, o ochraně investic a o zamezení dvojího zdanění (v případě dvojího zdanění s výjimkou Kosova). Tím jsou takřka zcela pokryty potřeby našich firem pro rozvoj obchodně-investičních vztahů s regionem. Zde je však potřeba upozornit na palčivý problém týkající se zajištění plné vymahatelnosti práva v jednotlivých zemích (velmi dlouhé procesní lhůty před soudy apod.) a z tohoto pohledu je pak nutné vybrat vhodnou a bezpečnou variantu exportních aktivit českých firem.

5.6 Ruská federace

Největšími domácími akcemi ve vztahu k Rusku bylo 11. zasedání česko-ruské Mezivládní komise pro hospodářskou spolupráci, Business den Ruské federace na MSV Brno 2019 a s nimi související proexportní akce. Největší akci v zahraničí pak představovala česká oficiální účast na aerokosmickém salónu MAKS 2019 na letišti v Žukovském u Moskvy, kde se představilo 8 českých firem a oborových asociací.

Dále pokračoval trend prohlubování spolupráce na úrovni subjektů Ruské federace. Byly uskutečněny proexportní aktivity zaměřené na Moskvu, Moskevskou oblast, Jaroslavskou oblast, Petrohrad, Leningradskou oblast, Vologodskou oblast, Sverdlovskou oblast, Čeljabinskou oblast či Tatarstán. Co se týká sektorového zaměření daných aktivit, hlavní důraz byl kladen na strojírenství, letecký průmysl, těžební techniku, smart infrastrukturu nebo zdravotnictví.

V bilaterální ekonomické relaci česká i ruská strana usilují o racionální dialog a využití omezeného manévrovacího prostoru pro udržení vzájemných ekonomických vztahů. Pro ČR je Rusko 2. největší exportní destinací mimo jednotný trh EU. Co se týká bilaterálního obchodu s Ruskou federací je situace v dolarových hodnotách za rok 2019 následující – vývoz do RF meziročně +4,4 %, dovoz z RF -14,8 %, obrát -6,8 %.

5.7 Východní partnerství

Velmi intenzivní byly aktivity vůči státům Východního partnerství, jež vychází z podmínek zhoršujícího se politického vztahu s Ruskem. Tento trend je doplňován vyšší mírou protekcionistických opatření z ruské strany. Proto lze považovat za vhodné přeorientovat některé české firmy dříve zaměřené na Rusko směrem ke státům Východního partnerství. S tímto cílem MPO v roce 2019 zorganizovalo ekonomicky orientovanou konferenci k 10. výročí založení Východního partnerství „10 Years of Eastern Partnership: Economic Convergence and Business Opportunities“, a to na úrovni náměstků ministrů. Téma ekonomické integrace zemí Východního partnerství s EU prosazuje MPO rovněž jako jednu z priorit českého předsednictví EU v roce 2022.

V roce 2019 se rovněž uskutečnily mezivládní komise s Běloruskem a Gruzíí, v případě Ukrajiny proběhly ekonomické konzultace na úrovni sekretariátu. S ostatními zeměmi zasedání neproběhla, a to zejména z důvodu politických změn v daných státech. Program mezivládních komisí byl doplněn řadou incomingů, outgoingů i jiných proexportně orientovaných akcí. Nejvýznamnější akcí v tomto regionu byla v listopadu oficiální návštěva předsedy vlády ČR Andreje Babiše na Ukrajině, kam jej doprovázel ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček s početnou podnikatelskou delegací čítající více než 90 zástupců 73 českých firem. Česká republika rovněž podporuje investice v zemích Východního partnerství, v Gruzii a v Moldavsku patřila ČR v roce 2019 k nejvýznamnějším investorům.

Z hlediska obratu vzájemného obchodu byly v roce 2019 členské země Východního partnerství na následujících pozicích: Arménie (91. místo), Ázerbájdžán (38. místo), Bělorusko (58. místo), Gruzie (71. místo), Moldavsko (66. místo) a Ukrajina (22. místo). Nárůst exportu jsme v roce 2019 zaznamenali v případě Gruzie (9 %), Moldavska (40 %) a Ukrajiny (6 %). Tento pozitivní trend byl zejména způsobem postupnou implementací Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu mezi Gruzíí, Moldavskem, Ukrajinou a EU. Pokles byl naopak zaznamenán u Arménie (- 24 %) a Ázerbájdžánu (-16 %). V případě Běloruska došlo ke změně pouze v řádů desetin procenta (- 0,4 %).

5.8 Střední Asie

Region Střední Asie lze do budoucna také považovat za slibnou vývozní destinaci i z hlediska diverzifikace českého exportu. Jestliže země Východního partnerství vnímáme jako náhradu za ztráty v ruské relaci v krátkodobé a střednědobé perspektivě, pak Střední Asie představuje významný exportní a investiční potenciál a alternativu k ruskému trhu v dlouhodobém horizontu.

V roce 2019 byla do tohoto regionu uskutečněna řada podnikatelských misí a proexportních aktivit od úrovně ředitele odboru až po úroveň ministra průmyslu a obchodu ČR. V dubnu 2019 byla uskutečněna cesta ministryně Novákové do Uzbekistánu a Kyrgyzstánu, kam jí doprovázela početná podnikatelská delegace. V případě Uzbekistánu šlo o nejvyšší bilaterální návštěvu na vládní úrovni od roku 1999, v případě Kyrgyzstánu šlo o první návštěvu na ministerské úrovni za posledních 7 let. Vrcholem návštěvy byl podpis dvou bilaterálních smluvních dokumentů, jednalo se o mezivládní Smlouvu o zamezení dvojímu zdanění a Dohodu o spolupráci mezi MPO ČR a Ministerstvem hospodářství Kyrgyzské republiky. V případě Střední Asie byla uspořádána společná zasedání orgánů se třemi zeměmi, a to s Kyrgyzstánem (poprvé), Uzbekistánem (poprvé za 6 let) a Kazachstánem. Na přelom května a června roku 2020 je pak naplánována v rámci českého předsednictví ve V4 business konference zaměřená na příležitosti pro české firmy v různých projektech na infrastrukturní propojení západní Evropy s východní Asií.

Z hlediska obratu vzájemného obchodu byly v roce 2019 středoasijské země na následujících pozicích: Kazachstán (40., loni 41.), Kyrgyzstán (130., loni 119.), Tádžikistán (134., loni 132.), Turkmenistán (132., loni 130.), Uzbekistán (85., loni 94.). Nárůst exportu jsme zaznamenali v případě Uzbekistánu (63,9 %), Kazachstánu (15,7 %) a Tádžikistánu (10,4 %). Pokles byl naopak zaznamenán v případě Kyrgyzstánu (- 10,3 %) a Turkmenistánu (-19,2 %).

5.9 Čína

V roce 2019 došlo k dalšímu meziročnímu nárůstu obchodní výměny s Čínou o 7,6 %. Poměr vývozu a dovozu činil v roce 2019 podle českých statistik pohybu zboží přes hranice 1:10 ve prospěch Číny. Pasivní obchodní bilanci s Čínou zaznamenává většina zemí Evropské unie a ČR v tomto ohledu není výjimkou. Dochází k tomu zejména z důvodu reexportů, kdy se však velká část českého pasivního salda s Čínou výrazně promítá do aktivní obchodní bilance ČR vůči EU. Současná nevyváženost vzájemného obchodu je i nadále výzvou pro další podporu českých exportů do Číny.

V dubnu 2019 navštívila Čínu ministryně průmyslu a obchodu Marta Nováková, která doprovázela prezidenta Miloše Zemana. Cesty se účastnila i početná 42členná podnikatelská delegace organizovaná Hospodářskou komorou. Při této příležitosti byla podepsána aktualizovaná Listina investičních, průmyslových a obchodních projektů v rámci Nové hedvábné stezky. Listina obsahuje 23 projektů spolupráce českých a čínských firem a má převážně proexportní zaměření, zejména v oblasti důlního zařízení, vybavení letišť a letecké techniky, zařízení a technologií pro úpravy vody, energetiky a v dalších oborech.

K nejvýznamnějším událostem česko-čínské ekonomické relace v roce 2019 lze zařadit 11. zasedání Ekonomického smíšeného výboru, které se uskutečnilo 22. října 2019 v Praze. Další významnou akcí byla účast ČR na mezinárodním veletrhu China International Import Expo (CIIE 2019) v listopadu 2019, kde se ČR, spolu s několika dalšími zeměmi (např. Francie), profilovala jako partnerská země (podrobně viz kap. 6.3.1.10 Další proexportně zaměřené akce)

5.10 Indie

Indie je tradičním obchodním partnerem ČR a vzájemná obchodní výměna od vzniku samostatné České republiky výrazně narostla. Ve druhé polovině roku 2018 bylo dohodnuto, že vztahy mezi ČR a Indií budou povýšeny na Strategické partnerství, jeho podoba byla v roce 2019 upřesňována zejména ze strany MZV.

Z hlediska obrátu vzájemného obchodu byla v roce 2019 Indie 29. největším obchodním partnerem České republiky (35. z hlediska vývozu a 28. z hlediska dovozu). Vzájemný obrát se za posledních 5 let zvýšil o více než 30 %. Od roku 2013 vykazuje bilance vzájemného obchodu schodek, který v roce 2019 činil 17,2 % z celkového obrátu. Pasivní saldo v neprospěch ČR činilo v roce 2018 3,3 mld. Kč. V roce 2019 pokračoval nadále růst dovozu (12,3 %), avšak poklesl český vývoz oproti předcházejícímu roku (- 3,3 %). Důvodem poklesu vývozu je především citelné snížení prodejů automobilů v Indii, když vývoz komponentů pro vozy Škoda činí přibližně 1/3 našeho exportu do Indie. Roste však zájem českých společností o možnost usazení se na indickém trhu.

Z významných aktivit v roce 2019 lze jmenovat cestu předsedy vlády A. Babiše, kterého v lednu 2019 doprovodila do Indie ministryně průmyslu a obchodu M. Nováková a podnikatelská mise 43 českých firem. Předseda vlády se zúčastnil slavnostního otevření technologického centra podniku Škoda Auto India Pvt. Ltd. a otevření pobočky podniku Technicoat (plastové povlaky na kovové díly) – obě akce se odehrály v Pune. Na návštěvu předsedy vlády navázala cesta ministra obrany L. Metnara, který v únoru 2019 přivedl do Indie 13 českých podnikatelů na veletrh Aero India v Bengaluru.

Další významnou akcí byla účast indické podnikatelské delegace na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně v říjnu 2019. Delegaci vedl Dr. A. R. Sihag, náměstek ministra těžkého strojírenství Indie. V rámci veletrhu proběhlo 6. zasedání Smíšené pracovní skupiny pro těžké strojírenství (viz níže).

5.11 Korejská republika

Jižní Korea se drží mezi nejvýznamnějšími asijskými obchodními partnery ČR. V roce 2015 byly vzájemné vztahy povýšeny na Strategické partnerství a pro jednotlivá období jsou k tomuto Partnerství vypracovávány Akční plány.

Z hlediska obratu je Jižní Korea 18. největším obchodním partnerem ČR (38. z hlediska vývozu a 12. z hlediska dovozu).

V roce 2019 dosáhl český vývoz do Jižní Koreje úrovně 10,5 mld. Kč a český dovoz z této země 87,1 mld. Kč, tj. pasivní saldo v neprospěch ČR činilo 76,6 mld. Kč. Oproti roku 2018 došlo k poklesu hodnoty na vývozní i dovozní straně vzájemného obchodu a s ohledem na skutečnost, že dovoz klesal rychleji, než vývoz, schodek obchodní bilance se snížil. Rozhodující část dovozů z Koreje je určena pro český automobilový průmysl, konkrétně pro automobilku HYUNDAI. Automobily včetně v ČR vyrobených automobilů Hyundai jsou výrazným exportním zbožím a napomáhají k celkově kladné obchodní bilanci ČR. Lze tedy konstatovat, že významná část českého pasivního salda s Jižní Koreou se promítá do obchodního aktiva ČR vůči EU a dalším zemím.

V Korejské republice sice nadále v roce 2019 přetrvával zájem o české potraviny (pivo, víno, sýry) a o spotřební zboží (sklo, sportovní potřeby, hračky), ale v návaznosti na zpomalující se korejskou ekonomiku v současné době poptávka stagnuje. Ve strojírenské oblasti je spíše zájem o technologickou spolupráci nebo o subdodávky do korejských strojírenských závodů. Tímto směrem by měla být nadále zaměřena podpora vzájemného obchodu.

K nejvýznamnějším událostem roku 2019 lze zařadit 4. zasedání Smíšené komise pro ekonomickou spolupráci, které se dne 31. května 2019 uskutečnilo v Praze (viz níže). V prosinci 2019 zorganizovalo MPO úvodní seminář k programu KSP (Knowledge Sharing Program) mezi Koreou a zeměmi V4. V rámci tohoto programu experti převážně z akademické sféry sdílejí znalosti a zkušenosti. Česko-korejská spolupráce v rámci tohoto programu je zaměřena na bezpečnost chytrých energetických sítí zvláště v oblasti malých a středních podniků. Zahajovacího semináře se zúčastnili odborníci z příslušných ministerstev jednotlivých zemí V4 a desetičlennou korejskou delegaci vedl bývalý ministr obchodu Dr. Hyunghwan Joo. Mimo úvodní seminář proběhlo přijetí korejské delegace ministrem K. Havlíčkem.

5.12 Japonsko

Japonsko bylo v roce 2019 19. nejdůležitějším zahraničně-obchodním partnerem ČR (23. z hlediska vývozu a 14. z hlediska dovozu). Mimo Evropu je Japonsko 5. nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR. V roce 2019 činila hodnota obchodního obratu ČR – Japonsko 93,5 mld. Kč, vývoz v hodnotě 22,6 mld. Kč a dovozy 70,9 mld. Kč. Český export do Japonska rostl (14,2 %) již druhý rok. Obchodní bilance ČR s Japonskem je dlouhodobě pasivní, za rok 2019 s aktuální hodnotou 48,2 mld. Kč.

Na českém vývozu do Japonska se nejvíce podílejí stroje a dopravní prostředky (čerpadla, motory, díly a příslušenství motorových vozidel, navigační přístroje), významným artiklem je průmyslové spotřební zboží (hračky, optické přístroje) a odpadní drahé kovy. Tradiční a rostoucí položkou jsou potraviny a nápoje a také krmivo pro domácí zvířata. Japonsko také patří k největším odběratelům Žateckého chmele, který se dováží z ČR přes sto let.

Rok 2019 byl úspěšný, i co se týká česko-japonské relace posilování spolupráce v oblasti vědy, výzkumu a inovací. V březnu 2019 uběhlo 25 let od uzavření úspěšné spolupráce ČVUT Praha a Tokyo University of Agriculture and Technology. V říjnu 2019 navštívil Japonsko náměstek ministra průmyslu a obchodu V. Bärtil. Během své návštěvy se setkal s náměstkem ministra hospodářství, obchodu a průmyslu Japonska panem Shigehiro Tanakou, prezentoval novou inovační strategii české vlády "Czech Republic - the Country for the Future" na dvou místních univerzitách a v ekonomickém výzkumném institutu RIETI a také podpořil sedm českých inovativních firem, účastnících se akce "Innovation Leaders Summit 2019" v Tokiu. V listopadu 2019 bylo rovněž prodlouženo třístranné memorandum, na jehož základě probíhá již 3 roky spolupráce japonské firmy Rigaku Corporation se dvěma českými výzkumnými týmy – brněnským institutem CEITEC a pražskou pobočkou Rigaku, firmou Rigaku Innovative Technologies Europe. Produktem jejich spolupráce jsou úspěšné aplikace rentgenové počítačové mikro a nano tomografie pro průmyslové využití. České firmy SVCS Process Innovation a CRYTUR se také v prosinci 2019 staly účastníky dvou technologických projektů, spolufinancovaných technologickými agenturami

TA ČR a japonským NEDO. Jedná se o průlomový úspěch, který do budoucna otevírá velké možnosti pro další rozvoj česko-japonské vědecko-technické spolupráce.

Mezi další významné aktivity na podporu exportu v roce 2019 můžeme zařadit českou vodíkovou technologickou misi, která se konala v červnu 2019. Mise se účastnili zástupci českých firem, výzkumných institucí a univerzit. Tato podnikatelská mise byla uspořádána u příležitosti konání mezinárodní konference World Hydrogen Technologies Convention (WHTC) 2019 v Tokiu, které se česká delegace ve dnech 3. 6. – 6. 6. aktivně zúčastnila. WHTC je celosvětově nejvýznamnější akcí v oblasti výzkumu a trendů budoucího vývoje vodíkových technologií. V roce 2017 se tato prestižní konference konala v Praze.

5.13 Izrael

Izrael se řadí mezi přední mimoevropské destinace pro český export. V roce 2019 Izrael představoval pro ČR z hlediska obratu obchodu 37. nejvýznamnějšího partnera (26. z hlediska vývozu, 50. z hlediska dovozu). O důležitosti izraelského trhu pro české firmy vypovídá skutečnost, že osmimilionový Izrael přijme každoročně mnohem více českého zboží, než které se ve stejné době vyveze na některé nesrovnatelně větší trhy. Obchodní výměna rok od roku narůstá a za posledních pět let vzrostl český vývoz do Izraele o 59,2 %. Pro česko-izraelské obchodní vztahy je dlouhodobě charakteristické kladné saldo ve prospěch ČR. Český dovoz z Izraele je v posledních letech přibližně čtvrtinový oproti vývozům. Dalším znakem je poměrně malá oborová diverzifikace českého exportu do této blízkovýchodní země, neboť stále 56,9 % vývozu do Izraele je tvořeno osobními automobily, následované stroji na automatické zpracování dat, stavebními stroji a optickými přístroji.

Rok 2019 se v rámci česko-izraelské relace zaměřil na posilování spolupráce v oblasti vědy, výzkumu a inovací. K nejvýznamnějším počínům minulý rok patřila návštěva předsedy vlády A. Babiše ve Státě Izrael ve dnech 18. – 20. února 2020, při které jednal s premiérem Izraele Benjaminem Netanjahuem o dalším rozvoji vzájemné spolupráce a to především v oblasti inovací. Premiér Babiš se také zúčastnil kulatého stolu se zástupci izraelských podnikatelů a vědců a představil inovační strategii České republiky „Czech Republic: The Country For The Future“. Diskutovali především o hospodářských oblastech, jakými jsou vodohospodářství, zdravotnictví, kybernetická bezpečnost, digitalizace atd. Jednání se zúčastnili Karel Havlíček ve funkci místopředsedy vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace a také bývalá hlavní vědkyně Izraele Orna Berryová. Na tuto cestu navázalo v červnu 2019 konání dvoudenního Česko-izraelského inovačního fóra v Praze se zaměřením jednak na aplikovaný výzkum a přesun poznatků a technologií z akademického prostředí do praxe v podobě nových výrobků a služeb a také na problematiku startupů a jejich rozvoj do nových inovačních malých a středních podniků. Konference se konala pod osobní záštitou místopředsedy vlády a ministra průmyslu a obchodu Karla Havlíčka v rámci společné akce Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Velvyslanectví Státu Izrael v ČR. Na rok 2020 je plánováno pokračování projektu V4 Innovators in Israel Training Program, jakožto jednoho ze stěžejních projektů ve vztahu ke Státu Izrael během předsednictví České republiky ve V4 v období červenec 2019 až červen 2020.

Mezi významné aktivity v roce 2019 na podporu českého exportu do Izraele se zařadila také česká účast na veletrhu obranné a bezpečnostní techniky ISDEF 2019 ve dnech 4. – 6. června 2019 v Tel Avivu. ISDEF je prestižní akcí, jejíž poslední ročník se zaměřil především na oblast kybernetické bezpečnosti. Na veletrhu vystavovalo v rámci národního stánku celkem 13 českých firem a institucí, přičemž český stánek patřil na veletrhu mezi ty největší.

5.14 USA a Kanada

Trhy USA a Kanady jsou vysoce konkurenční a inovativní, což ze zemí činí ideální partnery pro naplňování české Inovační strategie a prosazování exportu inovativních produktů na náročném severoamerickém trhu. Rok 2019 přinesl pokračující pozitivní trend v obchodní výměně, další posuny v dialogu EU s USA a úspěšné pokračování implementace dohody s Kanadou CETA. V oblasti posilování českého exportu do teritoria Ministerstvo průmyslu a obchodu identifikuje příležitosti zejména

ve vysoce inovativních oblastech, jako jsou umělá inteligence, Advanced Manufacturing (včetně robotiky, Internetu věcí atd.), nanotechnologie, kybernetická bezpečnost, i v celých sektorech spojených s vysokou přidanou hodnotou jako jsou ICT, Life Sciences, letectví, automobilový sektor (elektromobilita, autonomní vozidla) či energetika (zejm. jaderná energetika, ale i obnovitelné zdroje energie, Smart Grid či technologie uchovávání energie). Poptávka je zejména po jedinečných výrobcích, službách a specifických řešeních (niche solutions). Do Severní Ameriky čím dál více úspěšně pronikají rovněž české startupy. Spolupráci lze navázat na již existující infrastrukturu (skrze síť národních laboratoří lze sledovat jednotlivé R&D specializace), přičemž snahy vlád USA a Kanady o upevnění pozic technologických lídrů skýtají i nové příležitosti.

5.14.1 USA

Spojené státy si v roce 2019 již pátým rokem držely prvenství největšího vývozního trhu pro ČR mimo EU (tedy před vystoupením Velké Británie z EU), přičemž celkově byly pro české firmy 11. exportní destinací. USA usilují o posílení domácí ekonomiky a inovací, americký Department of Commerce klade zvýšený důraz na digitální infrastrukturu, standardy a ochranu duševního vlastnictví. S tímto zaměřením koresponduje fakt, že již nyní vzájemný obchod soustředí vysokou přidanou hodnotu. Mezi hlavní položky českého vývozu do USA tak patří motory a turbíny, čerpadla, části motorových vozidel, stroje na automatické zpracování dat, mikroskopy a další. ČR v obchodu zbožím s USA v posledních letech vykazuje zápornou bilanci, která je způsobena jednorázovými nenahraditelnými dodávkami z USA. Český export zboží v roce 2019 rostl opět vyšším tempem než v roce předchozím a dosáhl hodnoty 106,4 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 17 %.

V roce 2019 bylo se zaměřením na USA podpořeno 17 projektů ekonomické diplomacie (včetně incomingových misí do ČR), z čehož mezi aktivity podpořené MPO patřil např. follow-up prezentace českých jaderných firem v USA či veletrhy TechConect Nanotech a EEA AirVenture Oshkosh. Patrné je konzistentní zaměření na odvětví s vyšší přidanou hodnotou. Proběhlo páté kolo obchodně ekonomického dialogu ČR – USA mezi MPO a Department of Commerce, který se zabývá klíčovými tématy obchodní spolupráce. Ministr průmyslu a obchodu K. Havlíček jednal s americkými partnery při cestě do USA v září 2019.

Český export do USA posiloval i přes přetrvávající protekcionistické snahy USA, o odstranění tenzí však usiloval dialog na úrovni EU a USA. Od roku 2018 nadále platí uvalená cla na dovozy oceli a hliníku, v roce 2019 se pak napětí pojilo zejména s uvalením amerických cel na EU zboží na základě rozhodnutí WTO ve sporu o subvencování Airbusu či s hrozbou uvalení amerických cel na automobilový sektor. Ačkoli se Spojenými státy v současnosti neprobíhá vyjednávání komplexní dohody o volném obchodu, jednání EU – USA pokračující od roku 2018 se zaměřuje na konkrétní oblasti společného zájmu a dialog v roce 2019 již přináší konkrétní plody, které výhledově usnadní vstup českých firem na americký trh: rýsuje se dohoda o posuzování shody a pokračuje též dialog o regulační spolupráci zejména v inovativních odvětvích, kde dosud nejsou ustaveny globální standardy.

5.14.2 Kanada

Kanada v posledních letech nabývá pro český export čím dál více na významu. Po výrazném růstu obrátu v roce 2018 (21,6 %) vzrostl v roce 2019 meziročně obrát česko-kanadského obchodu o 4,3 %. Český vývoz do Kanady dosáhl v roce 2019 hodnoty 7,7 mld. Kč a zůstal tak na stejné úrovni jako v roce 2018.

Do Kanady míří zejména výrobky ze železa a oceli, motory, stroje na automatické zpracování dat, pneumatiky či mikroskopy. V Kanadě je nadále významná iniciativa superklastrů, které zahrnují oblasti jako digitální technologie, Advanced Manufacturing či umělou inteligenci. Tyto trendy jsou značně komplementární s know-how České republiky a mohou v budoucnu vytvářet další příležitosti. V říjnových volbách v Kanadě navíc opět zvítězila Liberální strana premiéra Trudeaua, lze proto očekávat kontinuitu v již realizované politice na podporu technologického rozvoje a zahraničního obchodu, což nahrává i další spolupráci s českými společnostmi.

Na podporu obchodu se v dubnu 2019 uskutečnila mj. mise náměstka ministra průmyslu a obchodu na letecký veletrh Aéromart Montréal, kde byla rozvíjena i spolupráce v oblasti umělé inteligence. Zaměření na inovativní odvětví bylo posíleno rozvojem aktivit Technologické agentury ČR s kanadskými partnery, kdy byly poprvé zařazeny provincie Alberta a Québec do programu DELTA 2 a proběhlo již druhé matchmakingové symposium s albertskými inovativními firmami v Praze. Pokračovala podpora i více tradičním odvětvím, jako je těžební sektor či technologie v bazénářství.

České relaci s Kanadou zjevně svědčí již déle než dvouleté prozatímní provádění dohody CETA (2. výročí oslavila dohoda 21. září 2019). Nárůst obrátu s Kanadou dokládá přínos této dohody, která zároveň skýtá konkrétní příležitosti v oblasti veřejných zakázek, mobility a v řadě dalších témat.

5.15 Latinská Amerika

Rok 2019 by se dal v latinskoamerickém regionu (ve srovnání s rokem 2018) charakterizovat turbulentním politickým i občanským prostředím, avšak i přesto pozitivním vývojem vzájemného obchodu s ČR. Pro Mexiko a Brazílii zároveň znamenal první dokončený rok nových administrativ, které přinesly obrat na politickém spektru, ať už se jedná o levicovou vládu A. M. Lópeze Obradora v Mexiku, či pravicovou vládu J. Bolsonara v Brazílii. Politicky turbulentní byl minulý rok pro řadu států, zásadní protesty probíhaly v říjnu v Ekvádoru, přičemž se rozlily dále po regionu a kulminovaly zejména v Chile, stávky se nevyhnuly Kolumbii. Společným jmenovatelem protestů bylo zejména zdražování některých služeb či komodit, avšak hlubší příčiny se nachází v sociálních rozdílech a strukturálních problémech jednotlivých zemí. Pokračovala rovněž krize ve Venezuele spojená s masovou emigrací obyvatel do regionu. I přes dílčí sociální tenze vyhodnocujeme situaci v regionu jako exportně příznivou a nadále stabilní, což koncem roku 2019 potvrzovala i hospodářská situace, v níž se politické problémy příliš neprojeví.

Trhy, i se svými specifiky, zůstávají pro české firmy perspektivní, což se ukázalo i v zájmu firem a využívání příležitostí jak v tradičních oborech spolupráce (těžby, energetika, strojírenství, automotive), tak těch inovativních (OZE, technologie životního prostředí, smart cities) či přinášení inovativních řešení do tradičních oborů. Cílem celé řady latinskoamerických zemí je snižovat závislost na surovinách a pomocí nových technologií zvyšovat konkurenceschopnost svých výrobků a služeb a rovněž přilákat inovativní řešení do svých ekonomik, kdy v celé řadě zemí vznikají různé programy na podporu inovací, startupů apod. (v oblasti start-upů vyniká zejména Chile). Jejich důraz na pokročilou výrobu, automatizaci, inteligentní a udržitelná řešení je příležitostí pro české firmy.

Zájem o posílení mezinárodního obchodu můžeme vidět i na multilaterální úrovni, k průlomu došlo v minulém roce ve vyjednávání dohody o volném obchodu mezi EU a uskupením Mercosur (Brazílie, Argentina, Uruguay a Paraguay), kdy v červnu bylo po 20 letech vyjednávání dosaženo politické shody. K výrazným posunům směrem k podpisu bylo dosaženo rovněž ve vyjednávání modernizace obchodní dohody mezi EU a Mexikem. V neposlední řadě probíhají i nadále snahy o modernizaci dohody mezi EU a Chile. Pozitivní vývoj v těchto dohodách dokazuje trend otevírání se regionu a zároveň do budoucna přinese zjednodušení přístupu českých firem na dané trhy.

Ve srovnání s předchozím rokem vzrostl v roce 2019 český export do regionu průměrně o 7 %. I přesto, že z makroekonomického hlediska zdaleka nelze na region nahlížet jako na homogenní celek, ale spíše skupinu zemí s různým ekonomickým i politickým zaměřením, v bilaterální relaci ČR dosahovala s většinou z nich růstu exportu (export rostl např. do Brazílie, Chile, Kolumbie, Peru, Ekvádoru, Bolívie, či Uruguaye a Paraguaye). K poklesu naopak došlo v případě středoamerických republik (s výjimkou Panamy) a klesající trend rovněž pokračoval v případě Argentiny, a to s ohledem na přetrvávající špatnou ekonomickou situaci ještě znásobenou nejistotou spojenou s říjnovými volbami, v nichž v souladu s odhady zvítězil peronistický kandidát A. Fernández (viceprezidentkou se stala exprezidentka C. Fernández de Kirchner).

Obchod s Mexikem – naším hlavním partnerem v regionu z hlediska vzájemné výměny – v loňském roce stagnoval (resp. došlo k drobnému poklesu o necelé procento). Tato stagnace byla mj. spojena

s nejistotou kolem kroků nastoupivší administrativy prezidenta Lópeze Obradora. Další významnou změnou a nejistým prvkem, který do budoucna ovlivní i evropský export do Mexika, bylo dojednávání nové severoamerické dohody USMCA (modernizovaná dohoda NAFTA) mezi Mexikem, USA a Kanadou. Do konce roku 2019 ji ratifikovalo Mexiko a schválila dolní komora amerického Kongresu, očekává se hladké dokončení ratifikace a vstup v platnost v roce 2020. Tato dohoda pravděpodobně poměrně zásadním způsobem ovlivní stávající dodavatelské řetězce v rámci automobilového průmyslu (zejména zvýšení požadovaného regionálního podílu a dále pak nově stanovená minimální cena práce v sektoru). Automobilový průmysl, který tvoří zásadní procento celkového českého exportu do Mexika, i v souvislosti s touto nejistotou zaznamenává již druhý rok pokles, v loňském roce to byly zejména hotové automobily. Příležitosti se pro české subjekty otevírají v souvislosti s velkými infrastrukturními projekty nové vlády, předpokladem je zapojení zejména na subdodavatelské úrovni. Cílem je i nadále podporovat přímou spolupráci firem: v roce 2019 se uskutečnila řada veletrhů, prezentací v nejvýznamnějších latinskoamerických zemích, sektorově zaměřené informační a matchmakingové semináře pro české firmy (těžba, letectví, nanotechnologie) či technologická mise se zaměřením na pokročilé materiály a průmysl 4.0 (Mexiko). V roce 2019 byl dále kontinuálně podporován těžební průmysl, který je pro region jedním z velmi perspektivních a mohl by být do určité míry náhradou trhů s útlumem tohoto sektoru (např. podpora firem v rámci klíčového peruánského veletrhu PERUMIN).

Zvláštním případem zůstává Kuba. České firmy mají v této ekonomice tradici (energetika, strojírenství, doprava, zemědělské technologie) a přetrvává jejich zájem o teritorium. Zásadním problémem k řešení však zůstává financování projektů s ohledem na značný nedostatek deviz v kubánské ekonomice. Po více než 70% navýšení exportu v roce 2018 pokračuje příznivý trend a celkový export na Kubu v roce 2019 vrostl o 71,1 %, což aktuálně řadí Kubu na pozici šestého exportního trhu ČR v regionu. Tento pozitivní vývoj mj. přičítáme několikaleté soustavné podpoře teritoria jak v oblasti průmyslu, tak zemědělských produktů a technologií. Kromě informační činnosti se v posledním období uskutečnila řada úspěšných návštěv na různých úrovních, a to oběma směry, a ČR se např. pravidelně oficiálně účastní všeobecného veletrhu FIHAV, jenž je nejdůležitější akcí v teritoriu.

5.16 Afrika

Africký trh jako celek představuje zhruba 1 % celkového vývozu ČR (50,6 mld. Kč v roce 2019) a cca 11 % českých vývozu do mimoevropských zemí. Nicméně význam Afriky pro české exportéry bezpochyby narůstá, což dokládá růst exportu do zemí tohoto kontinentu v roce 2018 (23 %) i 2019 (6 %). Od roku 2000 vzrostl český vývoz na africké trhy téměř 9krát. Rozlišujeme naše působení v severní Africe (více než polovina českého exportu na africký kontinent) i ve státech subsaharské Afriky. Nejdůležitějšími trhy jsou podle obrátu: Jihoafrická republika (40 %), Maroko (17 %), Egypt (13 %), Tunisko (11 %) a Nigérie (5 %). ČR si dlouhodobě zachovává kladnou obchodní bilanci s valnou většinou afrických států.

ČR podporuje proces jednání o dohodách o hospodářském partnerství s africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi a regiony a prohlubování dohod o hospodářské spolupráci. Tento proces dokládá ekonomickou přínosnost daných dohod pro rozvoj ekonomik našich partnerů a jejich další integraci do mezinárodního obchodního systému. Sledujeme spuštění tzv. Africké kontinentální zóny volného obchodu (AfFTA) i dohody Evropské unie o přidružení a s tím související obchodní dohody EU (tzv. Free Trade Agreements) mezi Alžírskem, Egyptem, Jordánskem, Libanonem, Marokem a Tuniskem.

K nejvýznamnějším akcím v minulém roce patří zasedání smíšených orgánů (viz níže), podnikatelské a incomingové mise. Rovněž ve spolupráci s CzechTrade a podnikatelskými reprezentacemi jsme uspořádali podnikatelská teritoriální setkání v různých formách: Accross Africa fórum, teritoriální semináře (JAR, Nigérie, Egypt, Maroko). Proběhla rovněž setkání se zástupci různých afrických zemí ať ministry, náměstky, velvyslanci či významnými podnikateli (např.: Zambie, Ghana, Etiopie, Namibie, Mali, Maroko, JAR).

6 Využívání nástrojů podpory exportu

6.1 I. Finanční nástroje

6.1.1 Exportní financování a pojišťování

Exportní financování a pojišťování se státní podporou, které poskytují Česká exportní banka, a.s. (ČEB) a Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (EGAP), je důležitou součástí státních nástrojů podpory exportu. Pro vývozce je stále důležité při realizaci exportních projektů především na mimoevropských trzích využívat produkty pojištění vývozních úvěrových rizik z nabídky EGAP a podpořeného financování z nabídky ČEB.

V průběhu roku 2019 probíhaly práce na novele zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, vč. prováděcího právního předpisu. Cílem novely zákona je stabilizace a zajištění funkčního modelu financování obou institucí ze státního rozpočtu a nastavení produktové základny a služeb ČEB a EGAP tak, aby odpovídaly potřebám českých exportérů a zároveň trendům v oblasti podpořeného exportního financování a pojišťování ve světě. Návrh novely zákona byl po vypořádání připomínek v rámci meziresortního připomínkového řízení v prosinci 2019 projednán v komisích Legislativní rady vlády a následně postoupen do dalšího legislativního procesu. Vláda schválila novelu zákona dne 3. února 2020.

V dubnu 2019 zaktualizovalo Ministerstvo financí (MF) koncepční materiál o novém institucionálním uspořádání ČEB a EGAP, jehož původní verzi zpracovalo MPO. Materiál byl projednán na jednání vlády dne 25. listopadu 2019 se závěrem, že vláda svým usnesením č. 839 schválila jako variantu nového institucionálního uspořádání státní podpory exportu vlastnickou konsolidaci ČEB jako 100% dceřiné společnosti EGAP. Podmínkou je zachování stávajícího rozsahu produktové základny jak v oblasti pojišťování, tak v oblasti poskytování financování. Tato skutečnost je již zohledněna v návrhu novely zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou. Postupné kroky k vlastnické konsolidaci obou institucí budou realizovány po nabytí účinnosti výše zmíněné novely.

I v roce 2019 pokračovala ČEB v naplňování základních pilířů strategie, kterou schválila valná hromada banky v dubnu 2017. Zájmem akcionáře, státu, je bránit eskalování negativních finančních dopadů do státního rozpočtu v souvislosti s problematickými obchodními případy banky. Nadále zůstává akcent na workout aktivity, tedy zaměření se na maximální efektivitu vymáhání pohledávek. Veškeré aktivity banky musí být nahlíženy z hlediska minimalizace dopadů na státní rozpočet a jeho dlouhodobé stability, ale současně na maximální podporu českých exportérů na zahraničních trzích. ČEB podporuje české exportéry i na trzích, které komerční banky oceňují rizikem, jenž se ve svém důsledku stává pro českého exportéra finančně neúnosné.

V současné době je akcionářem ČEB stát prostřednictvím MF (84 % podíl) a EGAP (16 % podíl). V roce 2019 nedošlo ve výši základního kapitálu ČEB ke změně, celková hodnota je 5 mld. Kč. V průběhu roku 2019 podle předběžných neauditovaných výsledků podepsala ČEB úvěrové smlouvy v celkovém objemu 4,43 mld. Kč. Dosažený objem podepsaných smluv představuje plnění plánu na 88,6 %. Výtěžek správy rizikových pohledávek z vymáhání za rok 2019 činí 542,6 mil. Kč, to znamená plnění celoročního plánu na 86,8 %. Podíl úvěrů se selháním dlužníka k celkovému portfoliu banky dosahuje 33,91 %. Hospodaření ČEB v roce 2019 skončilo ziskem před zdaněním ve výši 47,3 mil. Kč.

Jediným akcionářem EGAP je stát, vykonavatelem akcionářských práv státu je od května 2018 MF. Výše základního kapitálu EGAP je 4,075 mld. Kč. V roce 2019 EGAP nově uzavřel pojistné smlouvy a rozhodnutí v souhrnné výši cca 40,19 mld. Kč; plán ve výši 35,96 mld. Kč byl splněn na 111,8 %. Předepsané hrubé pojistné za rok 2019 činilo 474,8 mil. Kč, plánováno bylo 789 mil. Kč. Plán je plněn na 60,2 %. V rámci likvidace pojistných událostí bylo v roce 2019 vyplaceno na pojistném plnění celkem 4,663 mld. Kč. Na svůj účet EGAP vymohl pohledávky ve výši 401 mil. Kč. Pojistná angažovanost, představující souhrnný objem všech aktuálně krytých vývozních rizik, dosáhla ke dni 31. prosince 2019 výše 125 mld. Kč.

Představenstva ČEB a EGAP i v průběhu roku 2019 řešila mj. akutní stav obchodního případu výstavby elektrárny a dolu Adularya v Turecku. Obchodním případem se v rámci mezistátních jednání s politiky Turecka na příslušných úrovních zabýval rovněž premiér A. Babiš a ministři financí a průmyslu a obchodu.

Hlavními východisky v činnosti obou finančních institucí pro rok 2020 jsou, kromě informací o záměrech českých exportérů, také předpokládaný vývoj české a světové ekonomiky a všechny dostupné informace o situaci na zahraničních trzích.

6.1.2 Mezinárodní zdroje financování a rozvojová spolupráce

V roce 2016 prošla Česká rozvojová agentura (ČRA) úspěšně procesem pilířového hodnocení Evropské komise a dne 28. června 2017 získala možnost čerpat prostředky z fondů EU na další projekty a programy rozvojové spolupráce (tzv. delegovaná spolupráce). ČRA získala akreditace na pilíře 1-3 (povinné pilíře operační povahy), a dále na zakázky a dotace (pilíře 4, 5), které budou vypisovány dle vlastních směrnic ČRA a umožní uplatnění soukromého sektoru. Předpokládá se, že na pilíř „finanční nástroje“ (č. 6) bude akreditována Českomoravská záruční rozvojová banka (ČMZRB), která již o pilířové hodnocení požádala a úspěšně dosud prošla tzv. „legal and opportunity check“. V budoucnu by se ČMZRB měla zapojit do implementace rozvojových programů EU, zejména v rámci Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (tzv. EFSD).

V srpnu 2017 byla schválena nová Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018 – 2030. Mezi její hlavní cíle patří:

- koherence a návaznost rozvojových aktivit se zahraničněpolitickými, bezpečnostními a ekonomickými zájmy ČR
- propojování humanitárních a rozvojových aktivit s cílem stabilizace a rozvoje zemí směrem ke strategickým partnerstvím
- propojování bilaterální a multilaterální spolupráce s důrazem na využívání finančních nástrojů EU a zapojování českých subjektů do jimi financovaných projektů

Výše uvedené cíle byly promítnuty do programů bilaterální rozvojové spolupráce se šesti prioritními zeměmi (Bosna a Hercegovina, Etiopie, Gruzie, Kambodža, Moldavsko, Zambie). V rámci těchto programů bilaterální zahraniční rozvojová spolupráce ČR (ZRS) se třemi nejméně rozvinutými zeměmi (z nichž dvě mají cíl dosáhnout statusu středněpříjmové země do roku 2025, resp. 2030) a třemi středněpříjmovými zeměmi je dostatečný prostor pro zapojení podnikatelských subjektů jak s prostředky vlastními, tak s využitím teritoriálních a tematických nástrojů ZRS ČR.

V rámci zahraniční rozvojové spolupráce existuje několik nástrojů a programů, které podporují:

- Vytváření legislativních a institucionálních podmínek pro zapojení partnerských zemí do mezinárodního obchodu (sektor Státní správa a občanská společnost, program Aid for Trade, program vysílání expertů, Svěrenecký fond ČR při UNDP);
- Rozvoj malých a středních firem a vzájemných partnerství MSP z ČR a cílových zemí (Program rozvojového partnerství pro soukromý sektor, zčásti též Aid for Trade);
- Rozvoj výrobních kapacit partnerské země a jejich zapojení do tržních vztahů (klasické bilaterální a multilaterální projekty ZRS zejména v sektorech zemědělství, voda a sanitace, výroba a dodávky energie);
- Program B2B: V roce 2019 pokračovala implementace Programu rozvojového partnerství pro soukromý sektor (zkráceně Program B2B) v gesci ČRA. Program je určen především malým a středním podnikům, které mají zájem proniknout na rozvojové trhy a dlouhodobě investovat v partnerských zemích. Program tak díky mobilizaci soukromého kapitálu přímo naplňuje cíle udržitelného rozvoje. Jedná se především o vytváření nových pracovních míst, zapojení místních producentů do hodnotových řetězců, nebo přenos environmentálně udržitelných přístupů k výrobě a nových technologií. Program podporuje průzkum nových trhů a ověření

realizovatelnosti zvolených řešení (tzv. pilíř přípravy – lze financovat zpracování studií proveditelnosti a podnikatelských plánů) a vznik podnikatelských partnerství a zavádění provozů v rozvojových zemích (tzv. pilíř realizace).

- V roce 2019 bylo schváleno celkem 68 žádostí v rámci čtyř dotačních výzev (včetně samostatných výzev pro Sýrii a pro Irák), program tedy pokračoval v trendu nárůstu zájmu ze strany žadatelů a jejich vzrůstající absorpční kapacity. V roce 2019 program také prošel komplexním vyhodnocením, na jehož základě byl zpracován strategický rámec (schválen ministrem zahraničních věcí, k dispozici na webu MZV i ČRA), který bude východiskem pro realizaci programu v roce 2020. Zejména bude posíleno propojení s Mapou oborových příležitostí a koherence s dalšími nástroji, zejména Zárukou ZRS ČR. Upraveny budou také kvalifikační podmínky (existence, obrat) a charakter partnerství (preferenze pro přímé partnerství se subjekty soukromého sektoru v cílové zemi).
- Český Trust Fund při UNDP: Rok 2019 byl druhým rokem implementace Programu Partnerství ČR s UNDP na léta 2018-2021. Partnerství hospodaří s ročním rozpočtem 17 mil. Kč, v roce 2019 byl do rozpočtu Partnerství navíc převeden finanční příspěvek z neuskutečněného projektu v Bihači ve výši 832 140 USD. V rámci stěžejního komponentu „Challenge Fund – Czech Solutions for SDGs“ bylo v jarním kole podpořeno celkem osm projektů (šest v Gruzii, po jednom v Bosně a Hercegovině a v Moldavsku) v celkové částce 284 540 USD; v podzimním kole pak deset projektů v celkové částce 384 657 USD (sedm v Bosně a Hercegovině, dva v Gruzii, jeden v Moldavsku). V roce 2019 byla zároveň dokončena implementace všech devíti projektů (dva v Moldavsku, dva v Gruzii a pět v Bosně a Hercegovině) v celkové částce 561 352 USD vybraných k realizaci na podzim 2018.
- V rámci tzv. *Expertise on Demand* bylo v roce 2019 realizováno a dokončeno dvanáct projektů (tři v Bosně a Hercegovině, tři v Moldavsku a šest v Gruzii) v celkové částce 303 842 USD. V roce 2019 bylo taktéž započato osm projektů (pět v Moldavsku a tři v Gruzii) v celkové částce 110 009 USD, které budou dokončeny v roce 2020.
- Program Záruka ZRS: v červnu 2018 ho schválila vláda, přičemž první výzva na podávání projektů byla vyhlášena na jaře 2019; rok na její realizaci bylo z rozpočtu ZRS ČR vyčleněno 50 mil. Kč. Do konce roku 2019 probíhaly prezentace programu ze strany MZV i konzultace konkrétních projektových záměrů ze strany ČMZRB. Hlavním cílem programu je podpora udržitelných investic v rozvojových zemích, a to prostřednictvím záruky ČMZRB za úvěr poskytnutý podnikatelskému subjektu některou z českých komerčních bank. Program by měl snížením rizika umožnit komerční financování realizační fáze mj. projektů B2B či UNDP uvedených výše.

6.1.2.1 Aid for Trade

Součástí zahraniční rozvojové spolupráce ČR je i program Aid for Trade v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Podstatou těchto projektů je v první řadě podpora rozvoje obchodu v partnerských státech, posílení jejich hospodářského rozvoje, malých a středních podniků, podnikatelského prostředí atd. Je to rovněž jedna z forem pomoci českým firmám a podnikatelským subjektům při pronikání na zahraniční trhy.

Poptávka po projektech Aid for Trade ze strany zahraničních partnerů každým rokem stoupá a stejně tak se neustále zvyšuje i zájem z řad českých subjektů o realizaci tohoto druhu projektů. Projekty jsou směřovány primárně do prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR, otevřeny jsou však i dalším rozvojovým zemím dle klasifikace OECD/DAC, kde to politický a hospodářský kontext umožňuje a kde je možno rovněž touto formou podpořit zájmy české strany a zviditelnění ČR.

Na projekty Aid for Trade bylo v roce 2019 vyčleněno 10 mil. Kč a vč. prostředků z minulého období činil celkový rozpočet programu cca 10,6 mil. Kč. Realizováno bylo celkem patnáct projektů v Bosně a Hercegovině, Etiopii, Moldavsku, Mongolsku (dva projekty), Gruzii (dva projekty), Srbsku (dva projekty), na Filipínách, v Indonésii, Libanonu, Malajsii, Kambodži a Zambii. Podpořeny byly zejména následující oblasti: rozvoj malých a středních podniků a digitalizace jejich aktivit, podnikání

v zemědělské prvovýrobě, rozvoj dopravní infrastruktury zejména civilní letectví, energetiky, vodohospodářství.

Vyhodnocování hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti výdajů na realizaci jednotlivých projektů Aid for Trade se uskutečňuje průběžně ve spolupráci se zastupitelskými úřady ČR v příslušných partnerských státech, na základě závěrečných hodnotících zpráv realizátorů, jakož i vyjádření zahraničních partnerů, příjemců pomoci. Z těchto podkladů vyplývá, že projekty ZRS programu Aid for Trade v gesci MPO jsou hodnoceny pozitivně, a to jak z hlediska ukazatelů efektivnosti, tak především z hlediska přínosu pro partnerskou zemi.

6.2 II. Informace a služby

6.2.1 Informace pro exportéry

6.2.1.1 IS SINPRO

Informační systém IS SINPRO je hlavním interním informačním systémem zajišťujícím podporu proexportních činností agentury CzechTrade, CzechInvest, MPO a MZV (včetně ZÚ) s celkovým počtem 544 uživatelů. V průběhu roku 2019 se úpravy tohoto IS opětovně týkaly především splnění povinností vyplývajících z GDPR (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a Zákona o kybernetické bezpečnosti, které jsou plněny v tříletém plánu. Šlo především o automatizaci procesů, které souvisí s ochranou osobních údajů a standardizaci komunikačních kanálů mezi aplikacemi, které se na této ochraně podílí.

V oblasti samotných agend podpory exportu, byla v roce 2019 implementována automatizace pro přihlášky na proexportní akce a jejich následné zpracování. Dále byl rozvíjen proces zpracování a správy obchodních případů tak, aby systém podporoval aktuální marketingové potřeby. Z bezpečnostních oblastí byla posílena dohledová část, správa logů a procesní bezpečnostní zajištění rozvoje.

Vzhledem k připravovanému přesunu ústředí CzechTrade do nových prostor byly odsunuty větší plánované celky úprav na roky 2020 a 2021. Jedná se zejména o implementaci bezpečnostního systému typu SIEM (Management bezpečnostních informací a událostí) a úpravy související s rozvojem portálu BusinessInfo.cz.

6.2.1.2 BusinessInfo.cz

Portál BusinessInfo.cz, jehož realizaci od roku 2001 zajišťuje agentura CzechTrade, získal za dobu své existence významné místo v oblasti internetových stránek pro podnikatele. Dle výzkumu spontánní znalosti uživatelů těchto stránek zaujímá druhé místo a představuje tak významný nástroj státní správy pro efektivní komunikaci změn a informací podnikatelům. Z hlediska návštěvnosti se řadí mezi nejnavštěvovanější portály státní správy, kdy průměrná měsíční návštěvnost v roce 2019 dosáhla hodnoty 239 464 návštěvníků, což představuje stabilní růst oproti roku 2018 o 5,52 %. Stabilně roste i počet registrovaných uživatelů portálu, který přesáhl 21 tis.

Kvalita obsahu informací se projevuje zejména v evidovaném prodlužování doby, po kterou uživatelé zůstávají na stránkách portálu. Díky zvyšování kvality obsahu z pohledu SEO (Search Engine Optimization - optimalizace pro vyhledávače nebo též optimalizace nalezitelnosti) vzrostl podíl návštěvníků z vyhledávačů o 9 % (na 79 %) a vzrostl i počet zhlédnutí jednotlivých stránek průměrně na 615 800 stránek měsíčně v roce 2019 (606 342 stránek měsíčně v roce 2018). Výsledkem kvalitního SEO pro vyhledávače je snížení počtu procházených stránek na portále na jednu relaci o 3,76 %, což potvrzuje hypotézu, že díky kvalitnímu SEO a obsahu uživatel přes vyhledávač nalezne cílovou informaci na webu BusinessInfo.cz přímo bez nutnosti zdlouhavě procházet strukturou portálu.

K dlouhodobě nejvíce využívaným informacím na portálu patří informace o daních a účetnictví, na druhém místě jsou to pak informace pro exportéry. Průběžné redaktorské zpracování a publikování obsahu, článků a novinek pro podnikatele ze všech partnerských a dalších institucí dosáhlo objemu 5 719 normostran (měsíčně publikováno 477 normostran). Bylo zpracováno celkem 931 odpovědí na podnikatelské dotazy ze strany uživatelů, v průměru 78 dotazů za měsíc. Publikováno bylo

1 048 exportních příležitostí, z toho 570 zahraničních poptávek, 429 publikovaných zahraničních projektů a tendrů, 39 zahraničních nabídek a 10 investičních příležitostí.

V rámci spolupráce s partnery portálu byla v roce 2019 vytvořena internetová stránka k projektu živnostenský balíček. V oblasti rozvoje obsahu byla ve spolupráci s MZV upravována mapa oborových příležitostí, byla zajištěna správa a obsahová podpora souhrnných teritoriálních informací (úprava 199 rubrik) v rámci IS SINPRO a aktualizovány stránky Klientského centra pro export. Probíhala aktualizace databáze formulářů pro podnikatele a popisu jejich použití (v roce 2019 bylo nově založeno 168 formulářů a aktualizováno 1 189 formulářů), aktualizace anglické verze speciální stránky Jednotných kontaktních míst (Point of Single Contact) v souladu s unijní směrnicí o službách a byly aktualizovány speciální rubriky k aktuálním podnikatelským tématům: Elektronická evidence tržeb, Daňový speciál, Brexit a problematika GDPR. V rámci rozvíjení video obsahu bylo publikováno 25 videí s podnikatelskou tematikou, a se zvláštním zaměřením na exportní tematiku byl novým směrem rozvíjen video projekt Exportní zrcadlo, který obsahuje oborové diskuze, teritoriální reportáže a prezentaci úspěšných exportérů.

V roce 2019 bylo vyvinuto a spuštěno do ostrého provozu (prosinec 2019) nové softwarové a hardwarové řešení portálu BusinessInfo.cz. Pozornost byla věnována třem základním funkcím: maximálně funkční vyhledávání, personalizace, otevřenost a možnost kontinuálního rozvoje. Nový portál BusinessInfo.cz je provozován prostřednictvím cloudového řešení a patří tak mezi první projekty státní správy, které plní národní strategii Cloud computingu. Vedle toho projekt BusinessInfo.cz naplňuje požadavky a záměry Informační koncepce ČR, strategie Digitální Česko a dále bude rozvíjen ve shodě se zásadami eGovernmentu a Portálu veřejné správy.

6.2.1.3 Zelená linka pro export

Zelená linka pro export (ZLPE) je součástí proexportní politiky státu pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu od roku 2006. Během roku 2019 vyřídila ZLPE celkem 640 dotazů. Za dobu své třináctileté existence již vyřídila přibližně 19,5 tis. dotazů, přičemž poprvé převážily dotazy zadané elektronicky (355) nad dotazy telefonickými (285). Dotazy se týkaly zejména služeb agentury CzechTrade, plánovaných veletrhů, výstav a dalších proexportních akcí, specifických podmínek při vývozu a dovozu zboží i služeb, celní problematiky, otázek založení podniku v zahraničí, daní, nebo sankcí spojených s vývozem do Ruské federace, Íránu či otázek týkajících se brexitu.

6.2.1.4 Mapa globálních oborových příležitostí

Vyhledávání příležitostí na světových trzích patří k moderním trendům v oblasti ekonomické diplomacie. Základním informačním nástrojem pro české firmy se zájmem o zahraniční trhy je, vedle teritoriálních informací, „Mapa globálních oborových příležitostí“ připravovaná Ministerstvem zahraničních věcí. Mapa představuje unikátní nástroj pro hledání oborových příležitostí českého exportu a pomáhá identifikovat perspektivní možnosti pro uplatnění českých podniků na zahraničních trzích. Slouží pro ověření možnosti uplatnění na určitém trhu, stejně tak jako pro identifikaci zemí, kde exportéři mají šanci se svým výrobkem uspět. Mapa je připravována pro využití k teritoriálnímu i oborovému vyhledávání, je dostupná v tištěné verzi i na flash disku a také on-line na portálu BusinessInfo.cz.

V r. 2018 proběhla aktualizace Mapy globálních oborových příležitostí, její aktualizovaná verze byla představována během celého roku na všech exportně zaměřených akcích včetně řady konferencí v regionech a sektorově zaměřených prezentacích podnikatelských sdružení, svazů a komor. Byla rovněž poskytnuta všem účastníkům konzultací s ekonomickými diplomaty a zástupci agentury CzechTrade během porady ekonomických diplomatů v červnu 2019 v Praze. Další aktualizace dokumentu proběhne v roce 2020.

6.2.2 Asistenční a konzultační služby

6.2.2.1 Zefektivňování poskytování proexportních služeb

V rámci kroků MPO ke zvyšování efektivity systému podpory exportu byly na základě programového prohlášení vlády v roce 2019 realizovány aktivity týkající se spolupráce a uspořádání agentur zaměřených na podporu podnikání, investic a internacionalizace. Cílem těchto změn je především zjednodušení přístupu firem ke službám státu a zvyšování efektivity podpory podnikání a exportu jako celku jak po stránce nákladové, tak z hlediska vytváření synergií působení zapojených organizací. V souvislosti s pokračující integrací implementačních agentur MPO CzechTrade a CzechInvest probíhala spolupráce také s agenturou CzechTourism v gesci MMR pro využití kapacit a kompetencí této agentury v oblasti destinačního managementu, brandingu, realizace marketingových aktivit a PR medializace na domácím a zahraničním trhu.

Probíhající i plánované změny jsou obsahem materiálu „Projekt synergie implementačních agentur CzechInvest, CzechTrade a CzechTourism“, který v únoru 2020 schválila Vláda ČR. Záměrem projektu je soustředit a zefektivnit nabídku služeb státních institucí na jednom klientsky přívětivém místě v centrále, zahraničí a regionech ČR a vytvářet tak pro podnikatele kontaktní body s jednou vizuální identitou Czech Republic: The Country For The Future. Tím je také naplňována Inovační strategie ČR 2019 – 2030 včetně jednotně pojaté prezentace ČR v zahraničí v souladu s vládou schválenou aktualizovanou Koncepcí jednotné prezentace ČR v zahraničí včetně komunikace nové značky Czech Republic: The Country For The Future. Navrhovaný projekt řeší organizační i procesní změny týkající se spolupráce a uspořádání dotčených příspěvkových organizací ve 4 fázích: 1) společná zastoupení v ČR i v zahraničí, 2) sestěhování ústředí, 3) sdílení služeb a 4) výsledná integrace agentur CzechTrade a CzechInvest.

Integrace regionální sítě agentur CzechTrade a CzechInvest byla již dokončena a vytváří jednotné kontaktní body v regionech i pro ostatní subjekty spolupracující v systému podpory inovací, podnikání a exportu (TAČR, ČMZRB, ČEB, EGAP, API) – tzv. regionální OneStopShopy. V následujícím období bude nabídka doplněna o služby agentury CzechTourism.

V souvislosti se zefektivňováním působení agentur a jejich integrací probíhá proces spolupráce v oblasti zahraničních zastoupení včetně sestěhování na zastupitelské úřady ČR (ZÚ) a vytváření společných týmů s ekonomickými diplomaty na ZÚ. Proces dalšího sestěhování zastoupení agentur na zastupitelské úřady byl podpořen dohodou mezi MPO a MZV ze dne 11. prosince 2018 (Dohoda o zásadách spolupráce při zajišťování podpory exportu a ekonomické diplomacie České republiky a o vysílání a působení pracovníků CzechTrade a CzechInvest v zahraničí), která byla v roce 2019 implementována. Na základě Dohody začala pracovat meziresortní pracovní skupina MPO a MZV, která řeší vysílání pracovníků agentur CzechTrade a CzechInvest do zahraničí a další postup sestěhování zastoupení agentur na ZÚ. Na konci roku 2019 bylo sestěhováno 30 (51 %) z 59 zastoupení zahraniční sítě agentur CzechTrade a CzechInvest.

V roce 2019 probíhaly také přípravy na sestěhování ústředí všech tří implementačních agentur (CzechInvest, CzechTrade, CzechTourism) do jednoho působiště s výhledem uskutečnění v polovině roku 2020. V rámci projektu byly ustanoveny a začaly působit pracovní skupiny zaměřené na 1) provoz a interní služby; 2) ICT; 3) Marketing; 4) společné sdílené služby klientům.

V návaznosti na Inovační strategii České republiky 2019 – 2030 byla posílena integrační role původního Týmu Česko, který se stal integrální součástí nově budovaného „Czech Team for the Future“. Manažerům zapojených institucí (CzechTrade, CzechInvest, API, TA ČR, ČMZRB, ČEB, EGAP a CzechTourism) se ve spolupráci s MPO podařilo nastavit funkční systém pro zjednodušení přístupu firem k službám všech zapojených institucí a poskytování přehledné nabídky služeb.

V roce 2019 došlo v rámci týmu k těmto hlavním událostem:

- Rozšíření týmu o Agenturu pro podnikání a inovace (API).

- Vytvoření „produktových setů“ týmu reagujících na naplňování cílů jednotlivých pilířů Inovační strategie ČR 2019 – 2030.
- Jednotná prezentace služeb týmu na MSV ve společné expozici pod hlavičkou „Czech Republic: The Country for the Future“.

6.2.2.2 *Jednotná zahraniční síť*

K 31. prosinci 2019 disponovala Jednotná zahraniční síť 124 ekonomickými diplomaty, 5 zemědělskými, 2 ekonomickými diplomaty pro vědeckotechnickou spolupráci a 59 zahraničními kancelářemi/zastoupeními (ZK/ZZ) agentur CzechTrade a CzechInvest.

Zemědělství diplomaté

V roce 2019 tvořily síť zemědělských diplomatů pozice v Rusku, Číně, Srbsku, Spojených státech a Libanonu. Namísto dřívější pozice v Saudské Arábii bylo vytvořeno místo zemědělského diplomata ve Spojených arabských emirátech, které bude obsazeno v první polovině roku 2020. V zemích, kde již zemědělství diplomaté působí, dochází celkově k pozitivnímu růstu agrárního exportu ČR a i dle dostupných informací jsou české firmy s jejich činností spokojené.

Kromě zemědělských diplomatů již dříve vytvořilo MZe pozice místních zástupců pro zemědělství při ZÚ v Kazachstánu a ZÚ na Ukrajině. Místní zástupce nemá diplomatické výsady, pouze zprostředkovává kontakty B2B a jeho hlavním úkolem je napomáhat českým firmám při vstupu do daného teritoria. České firmy tento nástroj velmi uvítaly a již plně využívají jejich služeb. I v tomto případě se činnost místních zástupců pro české firmy osvědčila a promítla do řady exportních úspěchů.

Zahraniční síť agentur CzechTrade a CzechInvest

Od roku 2019 působí agentury CzechTrade a CzechInvest v zahraničí prostřednictvím jedné společné sítě. K 31. prosinci 2019 poskytovalo služby na podporu českého exportu celkem 53 zahraničních kanceláří, sídlících ve 45 zemích. Díky rozšířené působnosti mohly české firmy využít služeb v dalších 14 zemích, celkem tedy v 59 zemích po celém světě. Zahraniční zástupci působí přímo v jednotlivých teritoriích, mají bohaté zkušenosti s obchodováním v dané zemi a dobře znají specifika daného trhu.

Pracovníci zahraniční sítě poskytují např. detailní průzkumy trhů, ověření zájmu obchodních partnerů o český produkt, zjištění informací o konkurenci, analýzu vývozních příležitostí. V nabídce nechybí ani organizace jednání se zahraničními nákupčími, tzv. Sourcing days, nebo společné prezentace českých firem na mezinárodních veletrzích, včetně doprovodných služeb.

Na konci roku 2019 proběhla optimalizace sítě zahraničních kanceláří CzechTrade s přihlédnutím k zájmu firem o dané teritorium, jeho další potenciál a možnosti sdílení kapacit či pokrytí z jiné kanceláře. Změny se týkají zahraničních kanceláří v 1) Teheránu (Írán) vzhledem ke zhoršení bezpečnostní situace a současnému minimálnímu zájmu českých firem o toto teritorium z důvodu sankčního režimu; 2) Guangzhou (Čína) vzhledem k nesouhlasu čínské strany s působením kanceláře; bude pokryto ze zahraniční kanceláře v Šanghaji; 3) Petrohradě, kde dochází k optimalizaci nákladů z hlediska umístění kapacit agentur v Rusku a pokrytí tohoto regionu z kanceláře v Moskvě s využitím zástupce CzechInvest.

6.2.2.3 *Klientské centrum pro export*

Klientské centrum pro export (KCE) je koncipováno jako jednotné kontaktní místo MPO, MZV a agentury CzechTrade pro české podnikatele, kteří mají zájem expandovat na zahraniční trhy. V úvodní konzultaci zjišťují pracovníci KCE exportní a investiční záměry firmy v zahraničí, návazně na ni doporučují firmě optimální specializované služby Jednotné zahraniční sítě, případně MPO, MZV a dalších subjektů.

V roce 2019 završilo Klientské centrum pro export (KCE) pět let svého působení. Zájem o služby prostřednictvím KCE se v roce 2019 ustálil a byl na obdobné úrovni jako v r. 2018. V roce 2019 přijalo KCE celkem 710 dotazů, o necelé 1 % méně než v r. 2018. Prostřednictvím CzechTrade, zejména

zahraničních kanceláří, bylo kvalifikovaně řešeno 81 % došlých dotazů, další dotazy byly vyřešeny zastupitelskými úřady.

Struktura požadovaných služeb je vyrovnaná, stále jsou nejvíce žádané bezplatné služby (77 % dotazů), nepatrně se zvýšil zájem o placené služby. Nejvíce poptávanou službou byla služba č. 3: Informace pro exportéry a identifikace obchodních příležitostí (38 %), vysoký zájem zaznamenala také služba č. 2: Příprava na obchodní jednání, v rámci které firmy žádají informace ke vstupu na trh a vyhledání obchodních partnerů (33 %). Z placených asistencí byl zvýšený zájem o službu č. 6: Detailní průzkum trhu (10 %) a službu č. 10 Oslovení potenciálního partnera a ověření zájmu o výrobek/službu (8 %). Z hlediska teritorií se nejvíce dotazů týkalo Německa, Ruska, Číny, Velké Británie, Polska, USA, Indie, Ukrajiny, Francie, Itálie a Španělska.

KCE se účastnilo také konzultačních akcí s exportéry (Meeting point v únoru, červnové setkání ekonomických diplomatů a Meeting point v rámci MSV v Brně), o které byl mezi firmami, stejně jako v minulých letech, velký zájem. Další konzultace na různá obchodně politická témata v rámci KCE nabízel MPO. V r. 2019 to byl např. Aktuální stav sankčních opatření vůči Ruské federaci, Prověřování zahraničních investic z důvodu bezpečnosti státu, Státní finanční instituce pro podporu exportu, Brexit - Velká Británie opouští Evropskou unii, Dočasné pozastavení všeobecných cel (Celní suspenze), Ekonomická migrace a Jak na obchod s africkými zeměmi.

6.2.2.4 Služby CzechTrade

V roce 2019 agentura CzechTrade zrealizovala 2 519 placených zakázek pro 1 247 klientů, z toho 1 600 zakázek pro 897 klientů bylo poskytnuto prostřednictvím zahraničních kanceláří. Pracovníci zahraničních kanceláří agentury poskytli firmám na zakázkách celkem 82 tisíc hodin. Bylo zpracováno více než 580 zahraničních poptávek, 12 investičních příležitostí, více než 400 projektů a tendrů, které byly následně distribuovány buď přímo k potenciálním dodavatelům z řad českých firem či byly zveřejněny na portálu BusinessInfo.cz.

Jedním z nástrojů, jak agentura zjišťuje zpětnou vazbu od svých klientů, jsou dotazníky spokojenosti. Dotazníky vyplňují přímo zákazníci, které CzechTrade doprovodil na zahraniční trhy. Na čtyřbodové stupnici, kde číslo jedna představuje nejvyšší spokojenost a číslo čtyři nespokojenost, dosáhla průměrná známka hodnoty 1,09.

Úspěšné případy

Dalším z nástrojů získávání zpětné vazby a informací o dopadu služeb jsou Úspěšné případy (ÚP). Jedná se o exportní úspěchy klientů, které po realizaci asistence firma agentuře CzechTrade sdělí formou dobrovolného potvrzení jejich realizace a přiznání hodnoty. V roce 2019 bylo získáno od klientů potvrzení 166 úspěšných případů, což představuje 11% meziroční nárůst, v celkové hodnotě téměř 2,1 mld. Kč.

- 73 % ÚP bylo zjištěno v návaznosti na poskytnuté asistenční služby zahraničních kanceláří.
- 23,5 % ÚP vycházelo ze společné účasti českých firem organizované CzechTrade na zahraniční akci (veletrhy, výstavy).
- Je potěšující, že více než 15,7 % ÚP pocházelo ze zprostředkovaných exportních příležitostí a zorganizovaných setkání se zahraničními nákupčími - Sourcing days.
- Nejvíce úspěšných případů zaznamenala stejně jako v loňském roce zahraniční kancelář Düsseldorf (27), následovaná zahraniční kanceláří Londýn (11) a Almaty (10). Největší objemy podpořeného vývozu evidujeme u zahraničních kanceláří Moskva (přes 420 mil. Kč), Almaty (335 mil. Kč) a Šanghaj (195 mil. Kč).
- Tradičně generovalo největší počet úspěšných případů (26) strojírenství, stejný počet byl zaznamenán u potravinářství, dále pak 15 případů z oboru stavebnictví a 14 z obráběných komponentů a konstrukce kovů.

Projekt Šance pro úspěšný export

CzechTrade se snaží motivovat firmy ke zveřejňování svých úspěchů na zahraničních trzích tak, aby byly příkladem pro ostatní exportéry. Proto byla zavedena služba Šance pro úspěšný export. Firmy v případě potvrzení úspěšného případu nad 250 tis. Kč po využití asistenčních služeb zahraniční kanceláře a za dodržení dalších podmínek získávají slevu ve výši 100 % na další individuální služby zahraničních kancelářů agentury. V roce 2019 klienti agentury využili výhod této služby v šestnácti případech.

Exportní příležitosti

V roce 2019 zpracoval CzechTrade nižší počet zahraničních poptávek a celkově nižší počet exportních příležitostí publikovaných na portálu BusinessInfo.cz oproti roku 2018 (589 zahraničních poptávek, 426 tendrů, 12 investičních příležitostí, 38 nabídek spolupráce). Pokles byl zapříčiněn především snížením počtu poptávek, tendrů a investičních příležitostí získaných od zastupitelských úřadů ČR. Informace o exportních příležitostech jsou publikovány na portále BusinessInfo.cz, dále jsou tyto informace elektronicky rozesílány prostřednictvím bezplatné služby CzechTrade Denně. Počet odběratelů této služby byl koncem roku 2019 téměř 800.

6.2.2.5 Služby poskytované ekonomickými diplomaty

K 31. prosinci 2019 bylo ekonomickými diplomaty na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí poskytnuto českým vývozčům 574 individuálních služeb a vyřízeno 1504 odborných dotazů. Poskytované služby jsou českými exportéry hodnoceny velmi kladně. Průměrné hodnocení služeb získané od firemního sektoru bylo 1,06. Zájem o nabízené služby ze strany exportérů meziročně vzrostl o 13 %.

Z důvodů nárůstu zájmu firem o nabízené služby dále posílilo Ministerstvo zahraničních věcí v r. 2019 Jednotnou zahraniční síť o pracovníky z řad lokálních expertů tzv. ekonomické expertní místní síly, které působily na 64 zastupitelských úřadech. V roce 2020 se očekává jejich další navýšení.

6.2.3 Služby v regionech

Regionální exportní konzultanti (REK) sdílené regionální sítě agentur CzechInvest a CzechTrade působí od roku 2017 ve všech 13 regionálních kancelářích agentury CzechInvest (Praha, Ostrava, Brno, Pardubice, Ústí nad Labem, Plzeň, Olomouc, Liberec, České Budějovice, Hradec Králové, Karlovy Vary, Zlín a Jihlava). Projekt regionálních exportních míst vychází z Akčního plánu vlády České republiky na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti ČR. Projekt má za cíl rozšířit a zefektivnit informační a poradenské služby poskytované agenturami CzechTrade a CzechInvest ve všech regionech České republiky a zároveň zpřístupnit firmám v regionech nabídku i dalších organizací na podporu podnikání, obchodu a exportu (Tým Inovační strategie – The Country For The Future). REK řeší první informační uzel mezi MSP a CzechTrade v daném regionu, podporuje horizontální spolupráci a předávání informací napříč kraji a státem ve prospěch podnikatelské sféry, rozšiřuje informovanost českých firem o možnostech a službách na poli státní podpory exportu.

V roce 2019 bylo zrealizováno 1980 jednání mezi českými exportními společnostmi a regionálními konzultanty, z nichž 1079 bylo předáno centrále pro nabídnutí asistence, 417 společností pak projevilo zájem o proexportní služby státu. Bylo realizováno 32 exportních akcí s účastí vedoucích zahraničních kancelářů CzechTrade a další regionální akce zaměřené přímo na export či další aktuální témata (inovace, digitalizace, rozvoj podnikání, podnikatelského prostředí, regionální rozvoj, možnosti podpory či VaV, KKP aj.), celkově se jednalo o 196 akcí.

V druhé polovině roku 2019 započala intenzivní spolupráce na realizaci roadshow „Export a expanze do Indie – výzva i příležitost“, která bude realizována v průběhu ledna 2020 v Praze, Brně a Ostravě ve spolupráci s AMSP a MPO. Jejím cílem je podpořit zájem českých výrobních MSP o export či expanzi na indický trh a informovat je o projektu Českého průmyslového klastru v Bengalúru.

Na podzim 2019 osm nově vyjíždějících vedoucích zahraničních kanceláří CzechTrade zorganizovalo sérii seminářů, které se konaly ve spolupráci s universitami v osmi krajích. Účastníci měli možnost se seznámit s aktuální situací na daných zahraničních trzích, potenciálem českého exportu. Zástupci hostitelských organizací představili konkrétní možnosti zapojení firem do programů Vědy & Vývoje & Inovací.

6.2.4 Vzdělávání pro export

Exportní konference přináší důležité informace o možnostech vstupu na zahraniční trhy, jak zahájit expanzi, jak získat a udržet si obchodní partnery, jak se důkladně připravit na obchodní jednání apod. Firmy získávají informace o současné ekonomické situaci v daných teritoriích, o aktuálních exportních příležitostech a další návazné informace z teritoria. Hlavním přínosem teritoriálně zaměřených akcí je předávání unikátního know-how ředitelů zahraničních kanceláří agentury CzechTrade. V rámci teritoriálních seminářů a konferencí vystupují i zástupci samotných firem s praktickými příklady, svými zkušenostmi a doporučeními. Odborné semináře jsou zaměřeny na témata z oblasti mezinárodního obchodu, ale i komunikační a manažerské dovednosti.

Agentura CzechTrade v roce 2019 zrealizovala 80 interaktivních a prakticky zaměřených seminářů a konferencí. Akce v roce 2019 probíhaly jak v Praze, tak v regionech ČR a zúčastnilo se jich 2 080 pracovníků z řad českých exportérů. Vzdělávací akce jsou dlouhodobě hodnoceny velmi kladně a zájem českých firem neustále roste.

Teritoriálně zaměřené akce se týkaly mimoevropských i evropských trhů, a to USA, Japonska, Austrálie, Brazílie, Peru, Kolumbie, Mexika, Chile, Kazachstánu, Ázerbájdžánu, Číny, Ruska, Ukrajiny, Izraele, SAE, Turecka, Egypta, Maroka, Indie, Indonésie, Thajska, Vietnamu, Singapuru, dále pak např. Německa, Polska, Velké Británie (důraz na brexit), skandinávských zemí, Rakouska, Bulharska, Nizozemska, Itálie, Rumunska, Chorvatska, Srbska, a dalších zemí. V rámci Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně se uskutečnily akce se zaměřením na úspěšný export do Velké Británie, Francie, Kazachstánu, Ázerbájdžánu, ale i odborný seminář Udržitelný design, inovativní materiály a jejich použití v souladu s principy cirkulární ekonomiky. Odborné semináře byly v průběhu roku tematicky zaměřeny například na kontrolu exportu zboží dvojího použití, e-commerce, Social Selling, celní předpisy a celní řízení, chyby v praxi zahraničního obchodu, získávání zákazníků pomocí digitálních nástrojů, logistiku a dopravu, založení a provozování e-shopů v Německu, průmyslový design, rétoriku, či Challenger Sale a efektivní propagační materiály.

V rámci interního vzdělávání CzechTrade proběhl v roce 2019 dvanáctý ročník Kurzu obchodní diplomacie, který obsahuje 27 prezenčních seminářů. Účastníky jsou každoročně pracovníci z agentur CzechTrade, CzechInvest a MPO.

6.3 III. Rozvoj obchodních příležitostí

6.3.1 Výstavy a veletrhy

6.3.1.1 Oficiální účast na mezinárodních výstavách a veletrzích v zahraničí

České oficiální účasti jsou nadále žádanou a efektivní formou proexportní podpory ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu. V roce 2019 se uskutečnilo celkem 29 českých oficiálních účastí v 11 zemích. Z velké části se jednalo o perspektivní trhy s velkým růstovým potenciálem mimo Evropskou unii, rychle rostoucí asijské ekonomiky a země SNS (14 akcí). Opominout však nelze ani veletrhy v zemích EU (15 akcí), a to vzhledem k faktu, že se jednalo o klíčové mezinárodní akce, na nichž se v rámci daného odvětví setkávají obchodníci z celého světa. Na českých oficiálních účastech se představilo celkem 273 vystavovatelů, z nichž téměř 62 % tvořily firmy v kategorii malých a středních podniků. Z hlediska oborového zaměření se podpora rozložila do 19 skupin veletrhů a výstav, z nichž nejpočetnější skupiny představovaly akce s orientací na strojírenský průmysl, obranný průmysl, zdravotnickou techniku, slévárenství, elektrotechniku/energetiku, železniční dopravní prostředky, letectví a vodohospodářství.

Ihned po skončení každé výstavy byla zjišťována zpětná vazba pomocí dotazníkového šetření. Zástupci firem uvedli, že během konání veletrhů proběhla jednání s více než 7 900 potenciálními obchodními partnery, a odhadli potenciální objem zakázek v hodnotě přesahující 5,3 mld. Kč. S odstupem několika měsíců od konání výstav se uskutečňuje opakované šetření kontrakční úspěšnosti firem, tzn. objem reálně uskutečněných zakázek. Ministerstvo zemědělství zrealizovalo v roce 2019 celkem 9 oficiálních účastí na zahraničních veletrzích a výstavách, a to konkrétně v SAE, Japonsku, Ruské federaci, Hongkongu, Srbsku, Bělorusku a Německu.

6.3.1.2 Dotační program 9.H

Ministerstvo zemědělství podpořilo přítomnost českých firem na výstavách a veletrzích s oficiální účastí prostřednictvím dotačního programu 9.H (podprogram 9.H.a), který je určen pro firmy působící v odvětví zemědělství, potravinářství, zemědělské techniky a dalších příbuzných oborech. V roce 2019 bylo přijato celkem 125 žádostí o dotaci, 5 žádostí bylo zamítnuto, podpořeno bylo 89 žadatelů.

V rámci dotačního podprogramu 9.H.b, který umožňuje samostatnou prezentaci na výstavách z oboru zemědělství, bylo v roce 2019 vyplaceno 13,1 mil. Kč. Dotace získaly převážně firmy podnikající v oblasti potravinářské výroby, dále strojů pro potravinářskou výrobu a zemědělské techniky, ale i v oblasti krmivářství.

6.3.1.3 Účasti na veletrzích a výstavách v rámci služeb zahraničních kanceláří CzechTrade

V rámci služeb zahraničních kanceláří organizuje agentura CzechTrade společné účasti českých firem na mezinárodních veletrzích (tzv. komerční akce) a umožňuje tím prezentaci českých firem bez nutnosti zajištění samostatné expozice. Cílem agentury je podpořit firmy v jejich pronikání na zahraniční trhy, proto kromě organizačních příprav společné expozice, nabízí také sérii doprovodných služeb. Patří sem např. oslovení potenciálních zahraničních partnerů za účelem setkání na veletrhu, osobní asistence během veletrhu nebo aktivní účast při jednáních s obchodními partnery. Díky těmto akvizičním službám více než padesáti zahraničních kanceláří agentury CzechTrade navštěvují české expozice potenciální obchodní partneři a obecně zájemci o spolupráci s českými dodavateli, což představuje přidanou hodnotu pro klienta a zvýšení jeho šancí na úspěšný vývoz.

V roce 2019 uspořádala agentura CzechTrade společné účasti českých firem na 102 mezinárodních veletrzích. Celkem se prezentovalo 452 firem.

6.3.1.4 Program Marketing – Podpora individuálních účastí MSP na výstavách a veletrzích

Program Marketing je realizován v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020 (dále jen „OP PIK“). Hlavním cílem programu Marketing a výzev zaměřených na individuální účasti MSP na výstavách a veletrzích je posílení růstových motivací MSP, jejich schopnosti a marketingové připravenosti nacházet nové trhy mimo ČR (územně i produktově), vstupovat na ně a udržet se na nich. S tím souvisí zvýšená schopnost mezinárodní expanze, rozšiřování exportní působnosti, výrobních a prodejních aktivit.

V rámci individuálních projektů mohou MSP žádat o podporu účasti na konkrétním veletrhu nebo výstavě a o podporu dalších souvisejících aktivit (tvorba cizojazyčných marketingových propagačních materiálů a doprava výstavního stánku a exponátů). Při případných dotazech ke zpracování a podávání žádostí o podporu je firmám nápomocna Agentura pro podnikání a inovace (API).

Na začátku roku 2019 byl zahájen příjem Žádostí o podporu do IV. Výzvy programu Marketing – Individuální účasti MSP na výstavách a veletrzích s plánovanou alokací 200 mil. Kč. Počet podaných Žádostí o podporu překročil výši plánované alokace. Bylo podáno celkem 267 Žádostí o podporu v celkové částce 430 mil. Kč. Aktivních projektů je v této Výzvě 231 v celkové částce téměř 380 mil. Kč (údaje ke dni 2. 3. 2020). Pozitivní zprávou je, že v důsledku uspořené finanční prostředků z předchozích výzev byla ve IV. Výzvě ke dni 4. 3. 2020 navýšena alokace o 60 mil. Kč.

6.3.1.5 Projekty společné účasti na výstavách NOVUMM, NOVUMM KET, DESIGN

V programu Marketing (OP PIK) 2014 - 2020 realizuje agentura CzechTrade od roku 2016 interní projekty Nové marketingové modely veletržních účastí (NOVUMM), Nové marketingové modely veletržních účastí v oblasti klíčových technologií (NOVUMM KET) a Design pro konkurenceschopnost (DESIGN). Všechny tři interní projekty CzechTrade v programu Marketing byly prodlouženy do roku 2021.

Projekty „Nové marketingové modely veletržních účastí“ NOVUMM a NOVUMM KET jsou zaměřeny na usnadnění vstupu MSP na zahraniční trhy prostřednictvím jejich účastí především na vybraných specializovaných veletržích a výstavách, které nejsou zahrnuty do seznamu oficiálních účastí organizovaných MPO nebo MZe. V případě NOVUMM KET jsou podporovány účasti na veletržích a výstavách zaměřených na oblast nových technologií.

V rámci projektu NOVUMM bylo celkově od roku 2016 naplánováno podpořit 100 zahraničních výstav a veletrhů. V jednotlivých případech jsou v rámci tohoto projektu realizovány společné účasti na výstavách v rámci společné expozice, které jsou doplněny na vybraných zahraničních akcích individuálními expozicemi MSP a výrobou profilového katalogu účastníků. V roce 2019 byly uskutečněny 2 etapy tohoto projektu, v rámci kterých se realizovalo 25 zahraničních veletrhů. Podpořených veletrhů v roce 2019 se zúčastnilo celkem 212 účastníků.

V rámci projektu NOVUMM KET - Nové marketingové modely veletržních účastí v oblasti klíčových technologií bylo naplánováno od roku 2016 podpořit účast firem na 50 zahraničních výstavách a veletržích. V roce 2019 byly uskutečněny 2 etapy tohoto projektu, v rámci kterých se realizovalo 14 zahraničních veletrhů. Podpořených veletrhů v roce 2019 se zúčastnilo celkem 92 účastníků. V rámci každého veletrhu proběhla také doprovodná akce formou oficiálního zahájení, uvítání ze strany oficiálních představitelů velvyslanectví, či zahraniční kanceláře CzechTrade, a B2B jednání se zahraničními partnery.

V rámci klíčových aktivit projektu DESIGN je plánována realizace 161 akcí (150 akcí Individuální spolupráce s designérem a 11 akcí Propagace designu v zahraničí). V roce 2019 proběhly 6. a 7. etapa projektu. V roce 2019 byla poskytnuta podpora de minimis prostřednictvím uzavření smlouvy o poskytnutí zvýhodněné služby na individuální spolupráce s designérem 19 firmám ze segmentu MSP. Zvýhodněné designérské služby poskytovali designéři z online Adresáře designérů CzechTrade, který v roce 2019 obsahoval 67 průmyslových a produktových designérů. V roce 2019 byly realizovány 3 individuální expozice na vybraných zahraničních výstavách a veletržích, zaměřených na propagaci průmyslového a produktového designu (veletrhy), kterých se společně s agenturou CzechTrade zúčastnilo celkem 19 firem ze segmentu MSP.

6.3.1.6 Sourcing days

V roce 2019 bylo realizováno 12 Sourcing days (akce CzechTrade za účelem propojování českých firem se zahraničními nákupčími), na kterých bylo zahraničním partnerům představeno 160 českých firem na 490 jednáních (osobní jednání, návštěvy v provozech, nebo katalogové prezentace). Ze zahraničních partnerů byly Sourcing days realizovány pro společnosti: Mitsubishi Hitachi Power System, Sonaca Group, Volocopter, Schäfer Shop, Embraer, ROCA 1927 SL, ARVIA, TRAVIS PERKINS GROUP, INEOS Automotive, IEP Technologies, Jungheinrich, SOURCING DAY TSCHEDIEN (20 nákupčích z 16 německých firem).

6.3.1.7 Projekty na podporu ekonomické diplomacie – PROPED

Projekty na podporu ekonomické diplomacie (tzv. PROPEDy) jsou nedílnou součástí aktivit Ministerstva zahraničních věcí a dalších rezortů zapojených do společného nástroje financování ekonomické diplomacie ČR, mezi něž patří Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo obrany, Ministerstvo pro místní rozvoj, Úřad vlády, Ministerstvo vnitra a od roku 2020 rovněž Ministerstvo zdravotnictví. Projekty ekonomické diplomacie mohou mít podobu semináře, prezentace, konference, kulatého stolu, incomingové mise, workshopu či účasti českých firem na

výstavách a veletrzích. Jedná se o klíčový nástroj podpory exportu, který pomáhá českým firmám při vstupu na zahraniční trhy a představuje jedinečnou příležitost pro vytvoření nových kontaktů, prezentaci výrobků a služeb a nabídku komplexních řešení zahraničním partnerům.

Díky společnému nástroji, který byl spuštěn počátkem roku 2017, se podařilo podstatně navýšit finanční prostředky určené na financování projektů ekonomické diplomacie a dalších aktivit a navázat ještě užší spolupráci jak s českými firmami, tak s oborovými asociacemi a svazy a dalšími partnery. Stávající systém financování umožňuje realizaci širšího spektra činností a efektivnější sektorovou prezentaci ČR v zahraničí.

Zastupitelské úřady ČR v zahraničí v roce 2019 zrealizovaly 288 projektů ekonomické diplomacie, jejichž hodnota přesáhla 48 milionů Kč. Z hlediska sektorového zaměření bylo v uplynulém roce nejvíce projektů realizováno v zemědělském a potravinářském průmyslu (64), cestovním ruchu (36), obranném průmyslu (29) a ICT (29). Další obory byly zastoupeny následovně: strojírenský průmysl (20), věda, výzkum a inovace (18), energetický průmysl (15), zdravotnický a farmaceutický průmysl (15), vodohospodářský, odpadní průmysl (13) důlní, těžební a ropný (9) a další obory průmyslové výroby (36). Díky projektům ekonomické diplomacie realizovaných formou incomingové mise v roce 2019 navštívilo Českou republiku 71 zahraničních delegací.

Pro rok 2020 bylo v 1. výzvě schváleno 244 projektů z 300 předložených návrhů. Další projekty budou schváleny po vyhlášení 2. doplňkové výzvy v první polovině roku 2020.

6.3.1.8 Účasti Ministerstva obrany na vybraných veletrzích

Ministerstvo obrany se v r. 2019 zúčastnilo a zároveň podílelo formou vlastní expozice na obranném a bezpečnostním veletrhu IDET 2019, který se konal v květnu tradičně v Brně. V rámci tohoto veletrhu proběhla řada jednání se zahraničními delegacemi např. z Indie, Slovenska, Francie, Makedonie, Thajska, Švédska, Litvy, Turecka, Maďarska a Lotyšska. Zástupci MO participovali na přípravách a aktivně se zúčastnili seminářů v rámci Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně.

V rámci zahraničních veletrhů se MO účastnilo na veletrzích IDEX 2019, AERO India 2019, IDEF 2019, ISDEF 2019, Paris Air Show Le Bourget 2019, MSPO Kielce 2019, DSEI Londýn 2019 a Defence and Security 2019. Veletrhů IDEX, AERO India a Defence and Security 2019 se zúčastnil ministr obrany ČR Mgr. Lubomír Metnar.

6.3.1.9 Podnikatelské mise

Podnikatelské mise doprovázející představitele státu na jejich zahraničních cestách patří mezi efektivní nástroje podpory exportu. Při přípravě a průběhu jednotlivých podnikatelských misí spolupracuje MPO, MZV a další resorty a instituce s podnikatelskými reprezentacemi, zejména s Hospodářskou komorou ČR (HK ČR), Svazem průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) a Asociací malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP). Mise hrají významnou roli především u specifických odvětví, jako je obranný, letecký či energetický průmysl, kde je často podpora státu vzhledem k povaze obchodních případů typu B2G nezbytná.

V roce 2019 probíhala realizace opatření směřem k zefektivňování organizace a vyhodnocování podnikatelských misí. Přístup k podnikatelským misím byl měněn v oblasti přípravy a plánování se zapojením všech zainteresovaných resortů a institucí s cílem koordinovat mise jak na období jednoho roku, tak i v delším horizontu. Nastaven byl koordinační mechanismus, kdy jsou projednávány zvláště zahraniční cesty s doprovodnými podnikatelskými misemi tak, aby aktivity pořádané v teritoriu na sebe vhodně navazovaly. Zároveň se příprava konkrétní mise zaměřuje na rozjednané obchodní případy a zájmy firem. Po realizaci následně probíhá individuální komunikace s firmami za účelem vyhodnocení výsledků misí a zjištění zpětné vazby, případně je nabízena další asistence.

V roce 2019 doprovázelo 20 podnikatelských misí zahraniční cesty vrcholových představitelů a ústavních činitelů České republiky. Byly realizovány podnikatelské mise při návštěvě prezidenta M. Zemana do Číny v doprovodu tehdejší ministryně M. Novákové a do Srbska v doprovodu ministra K. Havlíčka. Proběhla návštěva předsedy vlády A. Babiše do Singapuru, Thajska a Indie v doprovodu ministryně M. Novákové a do Turecka a na Ukrajinu v doprovodu ministra K. Havlíčka. Uskutečnila se rovněž podnikatelská mise při cestě předsedy PSP R. Vondráčka s účastí náměstkyně ministra M. Tauberové do Číny (listopad 2019). Dále proběhly podnikatelské mise při návštěvách ministryně M. Novákové a K. Havlíčka do Jordánska, Srbska, Uzbekistánu, Kyrgyzstánu a Maďarska.

V roce 2019 se uskutečnily vrcholné návštěvy ministra zahraničních věcí s doprovodnými podnikatelskými misemi do Mexika a Kolumbie, Kataru a Bahrajnu, Bulharska a Etiopie a pracovní cesta ministra zahraničních věcí s podnikatelskou misí do Itálie. Těchto misí se zúčastnilo více než 70 českých firem.

Ministerstvo zemědělství zastřešilo v roce 2019 dvě podnikatelské mise do třetích zemí. Konkrétně se jednalo o podnikatelskou misi do Srbska a Ruska, kterých se celkem zúčastnilo 31 firem. Daří se tak realizovat záměr resortu uskutečnit jednu oborovou misi za pololetí.

Ministerstvo obrany pořádalo podnikatelské mise v rámci projektů PROPED i mimo ně. Jednalo se o cesty na úrovni náměstka ministra do těchto zemí: Švédsko, Brazílie, Finsko, Slovensko, Maďarsko, Thajsko, Izrael, Vietnam, Mexiko, Kolumbie, Kuvajt, Bahrajn, Litva, Turecko, Libérie, Sierra Leone, Irák, Kambodža, Laos a Tunisko. Představitelé Ministerstva obrany doprovázeli zástupci společností českého obranného průmyslu, kteří měli možnost navázat kontakty, eventuálně prohlubovat již započatou spolupráci se zástupci státních institucí a obranného a bezpečnostního průmyslu v navštívených zemích.

Podrobnější přehled podnikatelských misí uskutečněných v roce 2019 včetně výsledků a úkolů je uveden v tabulce „Přehled závěrů a úkolů z podnikatelských misí v roce 2019“ v příloze 3.

6.3.1.10 Další proexportně zaměřené akce

Incomingové mise MPO

MPO v roce 2019 poskytovalo rovněž podporu aktivit navázaných na tuzemské veletrhy s mezinárodní účastí, popř. na jiné významné prezentační akce, a to formou incomingových misí. V projektu bylo úspěšně realizováno celkem 12 incomingových misí. O tuto formu podpory, která slouží k navazování kontaktů, ale též k uzavírání obchodních kontraktů díky návštěvě zahraničního partnera v místě výroby, je mezi firmami a oborovými asociacemi vysoký zájem. Na rok 2020 je naplánováno 12 již definovaných misí a 2 akce budou určeny dle potřeby.

CIIE Šanghaj

Ve dnech 5. – 20. listopadu se ČR zúčastnila druhého ročníku mezinárodního veletrhu China International Import Expo (CIIE) 2019 v Šanghaji. Jedná se o největší obchodní veletrh na světě, který je tematicky zaměřen na zboží a služby určené pro dovoz na čínský trh. ČR na CIIE 2019 navázala na svou účast na prvním ročníku, jehož se osobně zúčastnil prezident republiky Miloš Zeman s početným podnikatelským doprovodem. Pro druhý ročník se navíc ČR podařilo získat status partnerské země. Gestorem projektu se opět stalo MPO a na jeho realizaci se znovu aktivně podílela agentura CzechTrade. Na mezirezortní úrovni se do české účasti zapojily rovněž MZe, MMR s agenturou CzechTourism a Dům zahraniční spolupráce. Prezentace ČR zasáhla do obou částí veletrhu – národní (pro obecné představení zemí) i komerční (pro představení konkrétních firem a produktů). V národní části měla ČR díky partnerskému statusu větší pavilon na ploše 256 m². Jeho obsah byl zaměřený především na inovace a technologicky pokročilé produkty, aby podpořil národní značku Czech Republic: The Country For The Future. Pavilon představil exponáty firem z oborů jako letectví, nanotechnologie, biotechnologie, optika, lasery nebo elektronová mikroskopie doplněné o sklo, hudební nástroje a tradiční české potraviny (celkem cca 25 firem). Národní prezentace dále zasahovala do oblastí cestovního ruchu, zemědělství, vzdělávání a kultury. V komerční části MPO zrealizovalo

společnou expozici na 120 m² v režimu české oficiální účasti v prestižní hale zaměřené na luxusní zboží. Zde se představilo 14 českých firem z oboru sklářství a designu. Při příležitosti CIIE 2019 navštívila Čínu oficiální delegace vedená předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Radkem Vondráčkem. Delegaci doprovázela skupina podnikatelů koordinovaná Svazem průmyslu a dopravy ČR. Česká účast na druhém ročníku CIIE opět vynikla propracovaným obsahem expozic a získala pozornost čínských médií a odborných i laických návštěvníků výstavy. Národní pavilon byl úspěšný zejména z hlediska budování národní značky a obecného povědomí o ČR, komerční prezentace zase přinesla obchodní efekt. Zkušenost z obou ročníků CIIE ukazuje, že veletrh má pro rozvoj obchodních vztahů s Čínou velký potenciál. K efektivnímu využití této akce jsou však nezbytné správné oborové zacílení, důkladná koordinace a příprava a nalezení synergií napříč státním a soukromým sektorem.

Mezinárodní strojírenský veletrh v Brně

Na základě předchozích zkušeností v souladu s cílem zajištění synergické účasti všech státních institucí na 61. MSV byl připraven projekt České národní expozice. Jednalo se o patrový stánek na ostrovní ploše v pavilonu Z, navržený v souladu s novou Inovační strategií ČR a využívající prvky definované manuálem vizuální identity „Czech Republic: The Country For The Future“. Expozice byla koncipována jako společná prezentace MZV, MO, MPO, CzechInvest, CzechTrade, Agentury pro podporu podnikání, Technologické agentury ČR, České exportní banky, České rozvojové agentury, Českomoravské záruční a rozvojové banky, Exportní garanční a pojišťovací společnosti, Strojírenského zkušebního ústavu a Úřadu průmyslového vlastnictví.

6.3.1.11 Prezentace a značka ČR

Nový přístup v prezentaci České republiky v zahraničí je jedním z pilířů vládou schválené Inovační strategie ČR, která byla přijata v únoru 2019. Prezentaci České republiky v zahraničí se věnuje pilíř „Chytrý marketing“ s cílem prezentovat naši zemi jako sebevědomého inovačního lídra, zemi s vědeckým potenciálem a vyspělým průmyslem a výzkumem v četných oborech. V roce 2019 byl na základě rozhodnutí vlády ustaven Národní komunikační tým, jehož prvotním úkolem je sjednocení vizuální identity České republiky.

Jednotná prezentace v zahraničí je nově zajišťována na základě aktualizované Koncepce jednotné prezentace ČR v zahraničí, kterou schválila vláda v srpnu 2019. Úkolem nově aktivované meziresortní Komise pro jednotnou prezentaci ČR v zahraničí je stanovit zásadní prezentační témata, která budou prezentována prostřednictvím ZÚ a dalších organizací. Cílem jednotné prezentace je budování obrazu naší země pod značkou „Česká republika: země pro budoucnost“ („Czech Republic: The Country For The Future“) s tím, že bude zahrnovat veškeré klíčové sociálně-ekonomické atributy Česka. Tato jednotně pojatá prezentace je klíčovým prvkem pozitivního vnímání naší země v mezinárodním kontextu.

Veřejná diplomacie MZV se v roce 2019 soustředila na zviditelnění Česka a značky ČR ve světě prostřednictvím tří nejvýznamnějších výročí, a to 15. výročí vstupu ČR do EU, 20. výročí vstupu ČR do NATO a 30. výročí listopadových událostí 1989. Přípomínkou těchto výročí dalo Česko najevo, že si váží svého návratu na Západ, návratu svobody a demokracie do naší země, že si je vědomo zásadního významu svého členství v západních strukturách – EU a NATO, že se hlásí k demokratickým tradicím a patří k těm zemím, které mají hluboký respekt k lidským právům. Ústředí, zastupitelské úřady a Česká centra k těmto výročím připravily přes 200 akcí různých forem a obsahu: konference, semináře, besedy s významnými aktéry těchto událostí, dokumentární fotografické výstavy, filmová představení a koncerty, které dokumentovaly kulturní vyspělost naší země a zároveň přispěly k prezentaci Česka jako důvěryhodného partnera a atraktivní turistické destinace.

S ohledem na nové trendy ve výstavnictví a platnou Inovační strategii ČR využívá MPO od poloviny roku 2019 nový vizuální styl pod značkou „Czech Republic: The Country For The Future“ na všech expozicích Českých oficiálních účastí. Dle interního i firemního hodnocení tato sjednocená forma zvýšila kvalitu prezentace ČR na zahraničních veletrzích. Nová vizuální identita byla využita i pro projekt České národní expozice na 61. Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně.

6.3.2 Obchodní politika

6.3.2.1 Společná obchodní politika EU

Společná obchodní politika EU se cíleně věnuje odstraňování překážek v přístupu na nové trhy a prohlubování závazného právního rámce pro obchodní vztahy se zeměmi mimo EU a usiluje o zamezení protekcionistických a netržních praktik ze strany 3. zemí. MPO při formulování pozice ČR aktivně spolupracuje se zástupci podnikatelské sféry, dalšími resorty (MZe, MMR, MF, MZV aj.), úřady státní správy (např. ÚOHS, ÚNMZ) i zastupitelskými úřady v konkrétních regionech. Pro vyjednávání obchodních dohod je zřízen i expertní tým složený na bázi tripartity, jehož konkrétní složení se může přizpůsobit na základě konkrétní projednávané dohody a zájmů ve vztahu k danému teritoriu.

6.3.2.2 Světová obchodní organizace (WTO)

V oblasti mnohostranného obchodního systému pokračovala krize WTO, jejíž členové se sice shodují na potřebě modernizace této organizace, s cílem zlepšit její fungování a adaptovat WTO na potřeby moderních obchodních trendů, nejsou však schopni najít společnou cestu jak k tomuto cíli dospět. Nepodařilo se najít ani řešení dlouhodobého problému s doplněním členů Odvolacího orgánu a v prosinci pak, s poklesem počtu jeho členů pod kritickou mez, došlo k jeho úplnému zablokování. Odvolací orgán, který je součástí jednoho ze základních pilířů WTO - Ujednání pro řešení sporů, tak v současné době není schopen plnit svou funkci a členové WTO se tedy v případě podání odvolání druhou stranou nemohou domoci právně závazného vyřešení sporu. ČR podporuje úsilí EU o nalezení trvalého řešení situace, v mezidobí jsou přijatelné i dočasné alternativy, které umožní blokaci Odvolacího orgánu překlenout.

Pokud jde o negociační roli WTO a nastavování nových pravidel reflektujících moderní vývoj, lze hodnotit pozitivně pokračování v jednání o vícestranné iniciativě k e-commerce i domácí regulaci v oblasti služeb.

6.3.2.3 Dohody o volném obchodu

ČR se prostřednictvím společné obchodní politiky nadále podílí na sjednávání prohloubených a komplexních dohod o volném obchodu. V únoru vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem, v listopadu pak obchodní dohoda se Singapurem, která je první dohodou sjednanou EU se členem Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN). V červnu pak byla podepsána obchodní a investiční dohoda mezi EU a Vietnamem.

Významnou zprávou z roku 2019 je i červnové dosažení politické shody mezi EU a Mercosurem k němuž došlo 20 let po zahájení jednání. Dohoda by měla evropským exportérům otevřít dosud jen obtížně přístupný jihoamerický trh (Brazílie, Argentina, Paraguay a Uruguay). Pokračovala jednání o obchodních dohodách s Austrálií a Novým Zélandem či Indonésií.

Pokud jde o vztahy s USA, ani v roce 2019 se nepodařilo vyřešit vzájemné napětí. Vztahy jsou i nadále poznamenány postojem USA k mnohostrannému obchodnímu systému a jednostrannými opatřeními přijímanými USA (trvajícím cla na ocel a hliník), respektive hrozbami jejich přijetím (cla na automobily). ČR se snaží vystupovat tak, aby nedošlo k eskalaci napětí. Pozitivní agenda se nyní soustředí na oblast regulatoriky (jednání o dohodě o posuzování shody), jednání v oblasti odstranění cel v roce 2019 neprobíhala.

V roce 2019 se uskutečnila dvě setkání expertního týmu k obchodním dohodám. V březnu proběhlo zvláštní zasedání expertního týmu věnované výsledkům obchodní politiky v období 2014 – 2019 a jejímu dalšímu směřování. V listopadu se pak uskutečnil expertní tým k dosaženým výsledkům jednání EU-MERCOSUR. Průběžně byla pořádána resp. spolupřátána setkání či konzultace k brexitu a zajištěna přítomnost odborníků MPO na téma brexitu při příležitostech vhodných pro komunikaci aktuálních informací podnikatelské veřejnosti. Další kontakty s podnikatelskými svazy, odbornou veřejností a sociálními partnery probíhají ad hoc dle potřeby a požadavků zainteresovaných stran.

6.3.2.4 *Nástroje obchodní politiky*

Přístup k uplatňování nástrojů obchodní politiky (např. celní suspenze, nástroje na ochranu obchodu, systém všeobecných celních preferencí, strategie pro přístup na trh) je založen na intenzivní komunikaci se soukromým sektorem a šíření informací prostřednictvím webů nebo odborných periodik. Nedílnou součástí aktivit je informační servis poskytovaný českým podnikům o dění v evropských institucích a možnostech ovlivnit legislativní proces EU a aktivity Evropské komise na trzích mimo EU.

Zástupci MPO se pravidelně účastní příslušných jednání, mj. jednání poradní skupiny Evropské komise k přístupu na trh (Market Access Advisory Committee), kde poukazují na netarifní překážky, s nimiž se čeští exportéři při vstupu na trhy zemí mimo EU setkávají. Také díky těmto informacím se daří řadu bariér úspěšně odstraňovat a zvyšovat tak konkurenceschopnost českého a evropského průmyslu.

Své zástupce vysílá MPO spolu s Generálním ředitelstvím cel rovněž na jednání pracovní skupiny Evropské komise k hospodářským otázkám celních sazeb, na které prosazují české žádosti o pozastavení dovozního cla. Nižší dovozní tarify na suroviny a komponenty určené pro další výrobu posléze pomáhají uspět českým vývozcům na zahraničních trzích.

6.3.3 **Dvoustranné ekonomické vztahy**

V roce 2019 proběhlo celkem 24 zasedání smíšených orgánů, které představují významný nástroj prosazování obchodně-ekonomických zájmů ČR, prezentace oborových možností a navázání nebo posílení kontaktů s představiteli druhé strany pro perspektivní záměry českých firem. Významnou součástí aktivit smíšených orgánů jednání je i podpora individuálních zájmů/projektů konkrétních českých firem v procesu jejich přípravy i realizace, případně řešení vzniklých problémů.

Stejně jako v předešlých letech, i nadále v roce 2019 hrála rozhodující roli potřeba usilovat o maximální provázanost s podnikatelskými subjekty jak při přípravě zasedání mezivládních a meziresortních smíšených orgánů, tak při realizaci výstupů z těchto zasedání. Z mezivládních a meziresortních smíšených výborů, komisí a pracovních skupin se v roce 2019 uskutečnila následující zasedání:

Bělorusko: Ekonomické konzultace ČR-Bělorusko na úrovni sekretariátů MVK, Praha, 31. 1. 2019.

V prostorách MZV ČR se uskutečnil třetí ročník česko-běloruských ekonomických konzultací na úrovni ředitelů zahraničně ekonomických resortů příslušných ministerstev (MPO ČR, MZV ČR, MZV Běloruska). MPO ČR zastupoval na konzultacích ředitel Odboru zahraničně ekonomických politik I, MZV Běloruska zastupoval mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Běloruska v ČR a ředitel Odboru zahraničně ekonomických politik. Cílem setkání bylo prohloubit obchodní, hospodářskou a investiční spolupráci mezi ČR a Běloruskem a prodiskutovat příležitosti, perspektivy a implementaci jednotlivých investičních projektů. Dalšími tématy konzultací byla interakce mezi EU a Běloruskem v otázkách obchodu, hospodářství a investic v rámci Východního partnerství, česko-běloruská bilaterální spolupráce v kontextu přístupu Běloruska do WTO a výměna názorů na součinnost v řadě dalších hospodářských témat, včetně současného obchodu EU s Eurasijskou ekonomickou unií a spolupráce ČR a Běloruska v rámci čínských iniciativ „The Belt and Road Initiative“ a „16+1 formát“.

Rusko: 11. zasedání česko-ruské Mezivládní komise, Praha, 5. – 6. 3. 2019.

Ministryně průmyslu a obchodu Marta Nováková jako předsedkyně české části komise přivítala v Praze svůj ruský protějšek ministra průmyslu a obchodu Ruské federace. Oba ministři se při společných jednáních zaměřili na zhodnocení stavu prioritních sektorů česko-ruské obchodně ekonomické relace. Jedním z hlavních témat byla snaha posílit spolupráci v oblasti leteckého sektoru na třetích trzích, dále rozvoj spolupráce v oblasti energetiky, dopravy a cestovního ruchu. Za přítomnosti obou ministrů a prezidenta Republiky Tatarstán byl v Prostějově otevřen závod DG Pack ruské společnosti Danaflex na výrobu flexibilních obalů v hodnotě 100 mil. EUR. V rámci programu se rovněž uskutečnila prohlídka leteckého závodu Aircraft Industries v Kunovicích. Na 11. zasedání byla nově založena pracovní skupina pro malé a střední podniky, jež bude z české strany spravována AMSP. Během dopolední části programu se rovněž uskutečnila jednání mezi ředitelem odboru zahraničně ekonomických politik I a

zástupci Sverdlovské a Uljanovské oblasti Ruské federace, při nichž byla projednána aktuální obchodně ekonomická situace s oběma regiony a společné aktivity na podporu hospodářské spolupráce v roce 2019 a 2020. 11. zasedání česko-ruské Mezivládní komise doprovázelo business fórum „Česko – ruské obchodně ekonomické vztahy: jejich současný stav a perspektivy“, připravené Komorou SNS, SP ČR a HK ČR.

Filipíny: 1. zasedání Česko-filipínského výboru pro hospodářskou spolupráci, Praha 28. - 29. 3. 2019. Českou delegaci vedl náměstek ministra V. Bärthel. Jednalo se o první zasedání, které vytýčilo další směr pro spolupráci v řadě oblastí jako energetika, životní prostředí, důlní průmysl, doprava, zemědělství, zdravotnictví a turismus. Podnikatelského semináře, organizovaného v rámci zasedání se účastnila řada českých firem mající vazby na toto teritorium.

Severní Makedonie: Mezivládní Společný výbor pro hospodářskou spolupráci se Severní Makedonií, Skopje, 2. – 3. 4. 2019. V Skopje proběhlo několik ekonomických akcí s cílem posílit ekonomickou spolupráci obou zemí. Jednalo se o realizaci projektu ekonomické diplomacie (PROPED) - prezentaci firem z oboru vodohospodářství a druhé zasedání Společného výboru pro ekonomickou spolupráci mezi ČR a Severní Makedonií, na něž navazovalo Byznys fórum, resp. B2B jednání. Českou delegaci vedl náměstek MPO E. Muřický a podnikatelskou delegaci Svaz průmyslu a dopravy ČR. Prezentace se zúčastnilo 5 českých a 29 makedonských firem. Souběžně bylo zahájeno jednání pracovních skupin Společného výboru Smíšené komise za předsednictví českého MPO a makedonského Ministerstva hospodářství. Ministr hospodářství zahájil česko-makedonské byznys fórum, kterého se zúčastnilo 19 českých a přes 90 zástupců makedonských firem podnikajících v nejrůznějších oborech. Součástí byznys fóra byla také prezentace českých firem, jejichž účast zajistil Svaz průmyslu a dopravy. Prezident SP ČR při této příležitosti podepsal se zástupkyní Svazu makedonských obchodních komor Memorandum o spolupráci mezi oběma organizacemi.

Tunis: 4. zasedání Česko-tuniské smíšené komise pro hospodářskou spolupráci, Tunis, 17. 4. 2019. Českou delegaci vedl náměstek ministra M. Piecha. Podařilo se po čtyřleté pauze realizovat další zasedání smíšené komise a projednat kroky k dalšímu posílení česko-tuniské ekonomické relace, zejména v oblastech automobilového průmyslu, vodohospodářství, energetiky, strojírenství, zemědělské techniky, potravinářského průmyslu a turistiky.

Bělorusko: Mezivládní komise s Běloruskem, Praha, 18. 4. 2019.

Běloruskou delegaci na jednání vedl náměstek ministra zahraničních věcí, českou delegaci vedl náměstek ministryně průmyslu a obchodu Eduard Muřický. Projednána byla spolupráce v oblasti energetiky, strojírenství, zemědělství, ve vědecko-technické sféře, inovacích, finanční spolupráce, součinnost obchodních komor a rozvoj smluvně-právní základny.

Korejská republika: 4. zasedání Smíšené komise pro ekonomickou spolupráci, Praha, 31. 5. 2019. Českou delegaci vedl náměstek ministra V. Bärthel. Kromě aktuálních otázek v obchodní oblasti se zasedání zabývalo rovněž náměty na spolupráci v oblasti vědy, výzkumu a inovací. Korejská strana byla rovněž upozorněna na některé překážky, se kterými se české společnosti v Koreji setkávají. Jedná se zvláště o komplikované a málo transparentní postupy při propouštění potravinářského zboží na korejské území.

Rusko: Pracovní skupina MPO ČR - Vláda Moskvy, Moskva, 17. 6. 2019.

Předseda ruské části z odboru zahraničních a mezinárodních vztahů města Moskvy přivítal svůj český protějšek ředitele odboru zahraničně ekonomických politik I. Akce se setkala s oboustranným zájmem českých i ruských podnikatelů, zástupců místních institucí a představitelů akademické sféry. Akci doprovázela česko-ruská konference, kde byly prezentovány možnosti česko-ruské spolupráce v oblasti Smart cities, zdravotnickém sektoru, strojírenství či univerzitní sféře. Předsedové kladně ohodnotili vzájemné pracovní vztahy MPO a Vlády Moskvy, rozvoj další obchodně ekonomické spolupráce ČR s ruskými regiony. Ocenili oboustranný zájem podnikatelů o česko-ruskou obchodní relaci.

Rusko: Pracovní skupina MPO ČR – Republika Tatarstán, Praha, 20. – 21. 6. 2019.

V Praze proběhlo 7. zasedání Společné pracovní skupiny mezi ČR a Tatarstánem. České části předsedal náměstek ministra Eduard Muřický, tatarstánské straně pak místopředseda vlády a ministr průmyslu a obchodu Republiky Tatarstán. Byl zhodnocen aktuální stav spolupráce i největších aktuálně realizovaných podnikatelských projektů. Byly projednány také aktivity, které jsou plánovány v česko-tatarstánské relaci zejména v druhém pololetí tohoto roku. Doprovodným programem zasedání byl kulatý stůl podnikatelských subjektů a dvě exkurze do českých výrobních závodů.

Ukrajina: Pracovní skupina pro průmysl s Ukrajinou, Oděsa, 26. 6. 2019.

Během zasedání byla zhodnocena dosavadní česko-ukrajinská průmyslová spolupráce v oblasti strojírenství, železniční infrastruktury, farmaceutického průmyslu a stavebnictví. Kromě zástupců MPO ČR se zasedání zúčastnil zástupce Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s. Na zasedání byli taktéž přítomni představitelé českých společností, již na Ukrajině působících nebo se zájmem o vstup na perspektivní ukrajinský trh. Jednalo se o DAKO-CZ a.s., ERC-TECH a.s., KVAZAR Plus s r.o. a LOM Praha s.p. V rámci zasedání byl prezentován společný česko-ukrajinský projekt montáže tramvají pro město Oděsa v podniku Odesmiskelektrotrans ve spolupráci se společností KVAZAR Plus.

Uzbekistán: Mezivládní komise s Uzbekistánem, Praha, 23. – 24. 9. 2019.

V Praze proběhlo po 6 letech 8. zasedání česko-uzbecké Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci. Na pořadu jednání byla výměna informací o makroekonomickém vývoji v obou zemích a posouzení stavu a perspektiv vzájemné obchodně ekonomické a investiční spolupráce. Zatím poslední (7.) zasedání MVK proběhlo v Taškentu koncem října 2013. Obě strany potvrdily zájem na obnovení činnosti komise, která je platformou pro provádění bilaterální dohody o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráce uzavřené v červnu 2004. Zasedání mělo za cíl oživit dialog na úrovni exekutivy obou zemí a zároveň napomoci navázání kontaktů mezi podnikateli.

Ukrajina: Ekonomické konzultace ČR-Ukrajina na úrovni sekretariátů MVK, Kyjev, 25. 9. 2019.

Strany jednaly zejména o rozvoji vzájemné obchodně-ekonomické spolupráce, přípravě zasedání Mezivládní komise ČR-Ukrajina, regionální spolupráci, zefektivnění systému podpory exportu a posílení dialogu na úrovni V4+Ukrajina.

Irák: 3. zasedání Česko-iráckého smíšeného výboru pro hospodářskou spolupráci, Bagdád, 25. 9. 2019. Českou delegaci vedl náměstek ministra E. Muřický. Výsledkem zasedání je shoda na dalším zintenzivnění hospodářské spolupráce v perspektivních oblastech energetiky, strojírenství, petrochemického a chemického průmyslu, zpracování nerostných zdrojů či dopravních prostředků. V průběhu zasedání byl rovněž potvrzen zájem českých společností podílet se na obnově a dalším rozvoji iráckého hospodářství.

Rusko: Pracovní skupina MPO ČR – Petrohrad, Praha, 3. – 4. 10. 2019.

Na české straně se zasedání zúčastnili zástupci českých podnikatelských subjektů, Svazu strojírenské technologie, Ministerstva pro místní rozvoj ČR a CzechTourism. Byly diskutovány otázky spolupráce v oblastech průmyslu, dopravní infrastruktury, architektury a urbanistiky, turismu, eGovernmentu, spolupráce vysokých škol a kultury. V rámci doprovodného programu navštívila delegace Petrohradu provozy několika subjektů, jež jsou aktivní ve sféře dopravy a technologiích smart cities v Praze a Plzni.

JAR: 4. zasedání Česko-jihoafrické smíšené komise pro hospodářskou spolupráci, Praha, 4. 10. 2019. Českou delegaci vedl náměstek ministra M. Piecha. Výsledkem byla shoda na dalším zintenzivnění hospodářské spolupráce v perspektivních oblastech energetiky, vodohospodářství, zemědělské techniky, elektro a digitální techniky, automobilového, obranného a těžebního průmyslu. Rovněž proběhlo setkání B2B. Jihoafrická republika je nejdůležitější obchodní partner ČR na africkém kontinentu.

Indie: 6. zasedání Smíšené pracovní skupiny pro těžké strojírenství, Brno, 8. 10. 2019.

Českou delegaci vedl ředitel odboru R. Hlavatý. Zasedání se zúčastnili zástupci indických firem, které přijely na Mezinárodní strojírenský veletrh v Brně. K hlavním tématům patřilo zapojení českých

společností do modernizace indických strojírenských podniků, spolupráce v oblasti inovací a vzájemná podpora investičních aktivit. Na veletrhu proběhly 3 semináře zaměřené na obchodování a investování v Indii.

USA: 5. kolo Obchodně ekonomického dialogu ČR – USA, Washington DC, 16. 10. 2019.

Českou delegaci vedl náměstek ministra V. Bärtl. Jedná se o formát využívaný k posilování vazeb s Department of Commerce (DoC) v klíčových oblastech, obdobnou formu spolupráce rozvíjí DoC i s dalšími evropskými zeměmi včetně Německa. Kromě jednotlivých expertů DoC byli přítomni také zástupci USTR a NIST, za českou stranu se zúčastnili zástupci MPO, ZÚ Washington a agentury CzechInvest. V rámci zasedání byla provedena revize posunu kapitol akčního plánu spolupráce: podpora obchodu a podnikání včetně perspektiv v klíčových sektorech; podpora investic; přístup na trh; výzkum a vývoj. V dialogu je také diskutováno efektivní propojování příslušných agentur a přesah klíčových obchodních politik. Bylo zhodnoceno, že došlo ke splnění naprosté většiny bodů v akčním plánu předchozího období a na základě 5. kola dialogu byl nastaven nový akční plán na 2019/2020 včetně spolupráce na konkrétních misích, sektorových aktivitách a v R&D. Jednání potvrdilo, že dialog je nesmírně přínosným nástrojem, který umožňuje posilovat společné projekty a vyjasňovat sdílené priority. Dialog byl zasazen do širší mise MPO, která se uskutečnila ve dnech 16. – 18. října. Doprovodný program byl strategický zejména z pohledu aktuálních obchodně politických témat, včetně dialogu na úrovni EU a USA, hrozby tarifů na automobilový sektor, sdílených zájmů v oblasti netržních ekonomik, problematiky modernizace WTO či sporů Airbus/Boeing.

Turecko: 7. zasedání Česko-turecké smíšené hospodářské komise, Praha, 16. 10. 2019.

Českou delegaci vedl ministr průmyslu a obchodu K. Havlíček. V průběhu zasedání byly diskutovány aktuální projekty českých společností v Turecku v oblasti energetiky a obnovitelných zdrojů energie. Identifikovány byly rovněž příležitosti pro další rozvoj hospodářských vztahů v sektorech, jako je strojírenství, automobilový průmysl, energetika, elektrotechnika či metalurgie a těžební průmysl.

Indonésie: 4. zasedání Smíšeného česko-indonéského výboru pro hospodářskou spolupráci, Jakarta, 18. 10. 2019. Českou delegaci na jednání vedl náměstek ministra E. Muřický. Kromě zasedání se uskutečnila řada jednání na ministerstvech průmyslu, dopravy, energetiky a nerostných zdrojů. Indonéská strana se zejména zajímala o možnosti spolupráce v řadě oblastí, především v důlním průmyslu a prospekci, průmyslu, energetice a dopravě.

Čína: 11. zasedání Ekonomického smíšeného výboru, Praha, 22. 10. 2019.

Českou delegaci vedl náměstek ministra J. Dejl. Během zasedání byly projednány další směry a možnosti rozvoje vzájemného obchodu, otázky diverzifikace obchodní výměny a obchodní bilance. Diskutovány byly aktivity směřující k podpoře českého vývozu do Číny, podpora vývozu české letecké techniky, zařízení pro vodní hospodářství, energetiku dalších ofenzivních zájmů české strany. Představeny byly také úspěšné projekty a exportní záměry českých firem v Číně, např. důlních zařízení, dodávky vybavení letišť a zařízení na úpravu vody.

Kazachstán: Mezvládní komise s Kazachstánem, Nur-Sultan, 11. – 12. 11. 2019.

Během již 10. zasedání česko-kazachstánské Mezvládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci byla zhodnocena spolupráce v oblastech průmyslu, energetiky, dopravy, zemědělství, vědy, výzkumu, inovací, včetně posouzení možných projektů společného zájmu.

Gruzie: Mezvládní komise s Gruzii, Praha, 25. – 26. 11. 2019.

Komise zhodnotila aktuální vývoj a perspektivy obchodní a ekonomické spolupráce mezi oběma státy a definovala prioritní oblasti hospodářské spolupráce pro nejbližší období (energetika a energetická efektivnost; životní prostředí; obchod, průmysl a investice; zemědělství a potravinářství; věda, výzkum a inovace; komunikace a IT sektor; technická normalizace, metrologie a zkušebnictví; regionální spolupráce; rozvojová spolupráce, a další). V rámci doprovodného programu MPO ve spolupráci s MMR, Velvyslanectvím Gruzie v ČR a HK ČR uspořádalo prezentaci o možnostech pro české podnikatele v cestovním ruchu v Gruzii.

Srbsko: Mezivládní Společný výbor pro hospodářskou spolupráci se Srbskem, Bělehrad, 2. – 3. 12. 2019. V Bělehradu se uskutečnilo 12. zasedání Smíšeného výboru pro hospodářskou spolupráci mezi Českou republikou a Srbskou republikou, kterému spolupředsedali srbský státní tajemník ministerstva obchodu, turismu a telekomunikací a náměstkyně ministra průmyslu a obchodu ČR Martina Tauberová. Za českou stranu se jednání zúčastnili představitelé Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva dopravy, Ministerstva zemědělství, Ministerstva financí, Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví ČR, České exportní banky a též zástupci několika českých firem (OSTROJ, a.s., STROJIMPORT, a.s., PROVOD, s.r.o., ŠKODA Transportation, a.s., CZECHOSLOVAK GROUP a.s.), které mají zájem o srbský trh. Zástupci obou stran diskutovali ve čtyřech pracovních skupinách o dalších příležitostech pro prohloubení spolupráce I. v oblasti obchodu a investic; II. energetiky, hornictví a dopravy; III. financí a IV. zemědělství. Na závěr jednání byl slavnostně podepsán vedoucími delegací finální protokol. Další setkání by se mělo uskutečnit v Praze koncem roku 2020.

Rusko: Pracovní skupina pro průmysl a lokalizaci s Ruskem, Kazaň, 5. 12. 2019.

Během zasedání byla zhodnocena dosavadní česko-ruská průmyslová spolupráce v oblasti strojírenství, dopravní infrastruktury, farmaceutického průmyslu a letectví. Kromě zástupců MPO ČR se zasedání zúčastnil zástupce ZÚ Moskva a kanceláře CzechTrade v Moskvě. Na zasedání byli taktéž přítomni představitelé českých společností, již v Rusku působících nebo se zájmem o ruský trh, jednalo se o ALTA-RUS, ZIMATECHNIK, ELEKTROTECHNIKA, MEDORTEX, DŘEVOJAS, MOSTAREZ.

6.3.4 Vnitřní trh

V rámci podpory exportu na vnitřní trh EU usiluje ČR dlouhodobě na národní a evropské úrovni o prohloubení vnitřního trhu, odstranění přetrvávajících a nově vzniklých překážek a zefektivnění již existujících nástrojů, které umožňují tento prostor čtyř svobod lépe využívat. Přehled úkolů v této agendě lze nalézt v koncepčním dokumentu Priority ČR v agendě vnitřního trhu Evropské unie 2015 – 2020, který stanovuje priority ČR v oblasti vnitřního trhu EU včetně spolupráce s ostatními státy při jejich prosazování. Tento materiál byl v průběhu roku 2019 aktualizován, aby priority a úkoly v něm obsažené pružně reagovaly na měnící se situaci na vnitřním trhu.

V roce 2019 MPO pokračovalo v pořádání seminářů z cyklu „Vnitřní trh z pohledu malých a středních podniků“. Cílem celé série seminářů je představení možných řešení aktuálních problémů na vnitřním trhu EU z pohledu českých podnikatelů, mezi něž patří především přeshraniční poskytování služeb a vysílání pracovníků zejména do německy mluvících zemí. Účastníci seminářů získávají informace o možnostech financování pro malé a střední podniky, o službách, které MPO poskytuje podnikatelům na evropských trzích, a novinkách v aktuální legislativě EU v oblasti vnitřního trhu. Program jednotlivých seminářů reflektuje nejčastější problémy a dotazy podnikatelů z daného regionu a přináší praktické a zacílené informace všem účastníkům. Semináře se v roce 2019 konaly v Praze, v Ostravě, v Českých Budějovicích a v Brně. S pořádáním seminářů se počítá i pro rok 2020.

MPO v průběhu srpna 2019 spustilo online dotazník pro podnikatele, který je zaměřený na poskytovatele služeb, výrobce a distributory zboží na vnitřním trhu EU a v zemích Evropského hospodářského prostoru. Sběr dat probíhá kontinuálně a do konce roku 2019 bylo získáno 140 odpovědí od respondentů. Data získaná z odpovědí od respondentů sloužící k analýze a vyhodnocení byla 22. ledna 2020 společně s odůvodněnými stížnostmi českých podnikatelů předána a projednána s danými členskými státy EU a Evropskou komisí.

MPO nabízelo v roce 2019 malým a středním podnikům a občanům služby, které pomáhají při působení na vnitřním trhu. Jedná se zejména o služby Jednotného kontaktního místa (JKM), SOLVIT centra a Kontaktního místa pro výrobky (ProCoP). JKM informuje o podmínkách poskytování služeb v České republice a jiných členských státech a zprostředkovává podání na příslušné úřady v České republice. Za rok 2019 JKM zodpovědělo 3210 dotazů podnikatelů. SOLVIT centrum pomáhá občanům a podnikatelům mimosoudně řešit problémy způsobené špatnou aplikací evropského práva při postupu správních úřadů v oblasti vnitřního trhu. Centrum problémy řeší bezplatně, ideálně ve lhůtě maximálně 10 týdnů a v mnoha případech představuje alternativu k nákladným soudním řízením.

Za rok 2019 řešilo SOLVIT centrum 291 stížností. ProCoP informuje podnikatele o technických požadavcích, které jsou na výrobky kladeny národními a evropskými předpisy při jejich uvádění na trh v České republice nebo v jiném státě Evropské unie. ProCoP rovněž poskytuje obecné informace o fungování nařízení o vzájemném uznávání a o uplatňování principu vzájemného uznávání. Za rok 2019 ProCoP zodpověděl 253 dotazů.

6.3.5 Ekonomická migrace

V první polovině roku 2019 pokračovala realizace všech projektů ekonomické migrace, na jejichž realizaci se Ministerstvo průmyslu a obchodu podílí. Jednalo se o: 1. projekt **Fast Track** určený pro zrychlený převod vnitropodnikových zaměstnanců zahraničních investorů – manažerů, statutárních orgánů a vysoce kvalifikovaných specialistů, 2. projekt **Welcome Package** pro investory, jehož cílem je dosažení časových úspor v rámci migračního procesu zaměstnanců a statutárních orgánů zahraničních investorů do organizačních složek nebo kapitálově propojených obchodních společností v ČR, 3. projekt tzv. **Zácvik**, resp. stáží umožňující společnostem (typicky výrobním podnikům v zahraničí) jednodušším způsobem a na omezenou dobu přesunout do ČR své pracovníky ze zahraničí na zácvik, 4. **Pilotní projekt: Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny a Indie** (tzv. Projekt Ukrajina a Indie), který administrativně zrychluje proces udělování zaměstnaneckých, resp. modrých karet vysoce kvalifikovaným zaměstnancům z Ukrajiny, 5. **Režim zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny** (tzv. Režim Ukrajina) umožňující podání žádostí o zaměstnanecké karty pro pracovníky z Ukrajiny, kteří mají zájem na území ČR vykonávat středně či nízko kvalifikovanou práci, a nakonec 6. projekt **Režim ostatní státy** určený k cílenému a výběrovému přijímání a vyřizování žádostí o zaměstnanecké karty pro středně až nízko kvalifikované občany Mongolska, Filipín a Srbska.

V roce 2019 došlo v rámci systému ekonomické migrace k poměrně významným změnám. Usnesením vlády ze dne 3. června 2019 č. 384 byla **zdvojnásobena kapacita Režimu Ukrajina** z 19 600 na 40 000 žádostí o zaměstnaneckou kartu ročně. Tato změna vycházela ze zkušeností s aplikací Režimu Ukrajina, kdy byl zaznamenáván přetrvávající zájem českých zaměstnavatelů o pracovníky z Ukrajiny, přičemž tento zájem nebyl dostatečně uspokojován v rámci stávající kapacity Generálního konzulátu ve Lvově.

Další důležitá změna vyplynula v návaznosti na poslední novelu zákona o pobytu cizinců, kdy byly usnesením vlády č. 581 ze dne 26. srpna 2019 všechny původní projekty ekonomické migrace, s výjimkou projektu Zácvik, nahrazeny novými vládními programy, a to s účinností od 1. září 2019. Jedná se o **Program klíčový a vědecký personál** (nahrazuje Fast Track a Welcome Package) určený pro investory, nově založené společnosti, startupy a nově také výzkumné organizace a technologické společnosti, jež mají zájem zaměstnat špičkové vysoce kvalifikované pracovníky z třetích zemí, **Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec** (nahrazuje Projekt Ukrajina a Indie) určený pro společnosti zaměstnávající vysoce kvalifikované pracovníky z třetích zemí, a **Program kvalifikovaný zaměstnanec** (nahrazuje Režim Ukrajina a Režim ostatní státy + Režim zemědělec) určený pro společnosti zaměstnávající středně až nízko kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny, Srbska, Mongolska, Filipín, Běloruska, Černé Hory, Moldávie, Kazachstánu a Indie.

Zavedením nových vládních programů došlo k výraznému teritoriálnímu rozšíření předchozích projektů, k zpřístupnění možnosti využití nových programů širšímu okruhu zaměstnavatelů a ke zjednodušení a sjednocení kritérií pro vstup do těchto programů. V programech zaměřených na vysoce kvalifikované zaměstnance je nově možné nahradit některé náležitosti žádosti o příslušné pobytové oprávnění čestným prohlášením zaměstnavatele, např. potvrzení o ubytování či pracovní smlouvu, v případě klíčového a vědeckého personálu dokonce i doklad o vzdělání. V rámci Programu klíčový personál je dále získání příslušného pobytového oprávnění garantováno do 30 dnů od podání žádosti na dotčeném zastupitelském úřadě ČR. Počty žádostí o zařazení do nových vládních programů ekonomické migrace stanovila vláda svým nařízením č. 220/ 2019 Sb. Tyto počty jsou uvedeny v příloze předmětného nařízení, a byly stanoveny jako roční, přičemž jsou dále rozdělovány na jednotlivé kalendářní měsíce. Gestorem všech programů je Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Další novinkou, která byla zavedena novelou zákona o pobytu cizinců, je institut **tzv. mimořádného pracovního víza**, které může aktivovat vláda svým nařízením, a které by mělo pomoci v situaci akutního nedostatku pracovníků v určitém sektoru. V návaznosti na potřebu pracovních sil pro zvládnutí kůrovcové kalamity, která trvá od roku 2018 a s ohledem na akutní nedostatek pracovních sil na českém trhu práce, s kterým se aktuálně potýká i oblast zemědělství, byl institut mimořádného pracovního víza aktivován pro zahraniční pracovníky ze zemědělství, lesnictví a potravinářství z Ukrajiny. V návaznosti na to je s účinností od 1. prosince 2019 realizován Program Mimořádného pracovního víza pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví, jehož gestorem je Ministerstvo zemědělství.

Co se týká statistik za rok 2019, s ohledem na změnu v struktuře migračního systému je nutné rozlišovat 2 sledovaná období, a to období realizace původních migračních projektů (od 1. ledna 2019 do 30. srpna 2019) a období realizace nových vládních programů (od 1. září 2019 do 31. prosince 2019).

V prvním sledovaném období, tedy v období realizace původních projektů ekonomické migrace se projektu Fast Track zúčastnilo 191 uchazečů (roční kvóta 300), projektu Welcome Package pro investory se zúčastnilo 39 uchazečů (roční kvóta 100), Projektu Ukrajina a Indie se zúčastnilo 441 uchazečů z Ukrajiny (roční kvóta 500) a 145 uchazečů z Indie (roční kvóta 500), a projektu Režim ostatní státy (Mongolsko/Filipíny/Srbsko) se zúčastnilo 738 uchazečů z Mongolska (roční kvóta 1000), 671 uchazečů z Filipín (roční kvóta 1000) a 1295 uchazečů ze Srbska (roční kvóta 2000). Dlouhodobě nejvyužívanějším projektem byl Režim Ukrajina, kterého se od jeho spuštění od srpna 2016 do srpna 2019 (včetně) zúčastnilo více než 51 500 zahraničních uchazečů a více než 2630 českých společností.

V období realizace nových vládních programů bylo do Programu klíčový a vědecký personál zařazeno 354 uchazečů a 56 společností, přičemž nejvíce zahraničních pracovníků pocházelo z Ruska, Indie a USA. Do Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec bylo v sledovaném období zařazeno 270 uchazečů a 70 společností, přičemž nejvíce pracovníků pocházelo z Indie, Ukrajiny a Ruska. Do Programu kvalifikovaný zaměstnanec bylo zařazeno 103 uchazečů z Moldavska, 292 uchazečů z Běloruska, 132 uchazečů z Kazachstánu, 156 uchazečů z Indie, 544 uchazečů z Filipín, 481 uchazečů z Mongolska, 522 uchazečů ze Srbska a z Černé Hory a 10 139 uchazečů z Ukrajiny.

Projektu Závazek, jež je jediným projektem ekonomické migrace, který nebyl zrušen a nahrazen novými vládními programy, se v průběhu roku 2019 zúčastnilo 517 stážistů a více než 35 společností, přičemž nejvíce byly zastoupeny státy Rusko, Indie, Čína nebo USA.

Vzhledem k vysokému zájmu ze strany zahraničních pracovníků a českých společností, o kterém svědčí vysoká čísla zařazených žadatelů, lze konstatovat, že všechny výše uvedené projekty a programy ekonomické migrace plnily v období jejich realizace svůj účel, kterým je zejména dosažení časových úspor při přijímání a vyřizování žádostí o pobytová oprávnění kvalifikovaných pracovníků, kteří nejen zaplní nedostatek pracovních sil na českém trhu práce, ale posílí také konkurenceschopnost českých společností. V této souvislosti lze uvést, že pokud v roce 2018 činila „čekací doba“ mezi momentem zařazení do nejvyužívanějšího projektu - Režim Ukrajina 55 – 100 dnů, zavedením nových vládních programů a navýšením kvóty pro středně a nízkokvalifikované pracovníky z Ukrajiny, se v roce 2019 podařilo tuto dobu snížit až na 20 dnů.

6.3.6 Investice pro export

Zahraniční, ale i tuzemské investice do výroby a služeb určených pro export mají rozhodující význam pro internacionalizaci českých podniků, z tohoto hlediska je důležitá pokračující spolupráce a koordinace činností MPO, CzechTrade a CzechInvest. Důležité jsou nejen aktivity CzechInvest v oblasti získávání investorů směřujících do ČR, ale i programy na podporu inovativních podniků s cílem zaměřit tyto podniky tak, aby měly jasnou vizi směřování své produkce na zahraniční trhy (tzv. startupy).

Investiční pobídky v r. 2019 znamenaly příslibené investice ve výši 47 516,44 mil. Kč a 4 741 nových pracovních míst, které tuzemští a zahraniční žadatelé plánují vytvořit. Význam poskytnutých

investičních pobídek pro růst exportu vyplývá i z toho, že naprostá většina firem z TOP 10 podle objemu exportu byla v minulosti již investičními pobídkami podpořena.

CzechInvest vedle získávání nových investorů i nadále systematicky spolupracuje s českými dceřinými společnostmi zahraničních firem, prostřednictvím pomoci již usazeným zahraničním společnostem s každodenním podnikáním, včetně dalších možností expanze v ČR, a to zejména investicemi do projektů s vysokou přidanou hodnotou, například do technologických center a center strategických služeb. Tyto projekty s sebou přinášejí mimo jiné důraz na vysoce kvalifikovanou pracovní sílu, spolupráci s místními vysokými školami a univerzitami a celkové přibližování ČR k zemím s vysoce sofistikovaným výzkumem a výrobou, která je konkurenceschopná na exportních trzích. V tomto ohledu se změnil také systém podpory investičními pobídkami. Dne 6. 9. 2019 vstoupila v platnost novela zákona 72/2000 Sb. o investičních pobídkách, která zavedla podmínku vyšší přidané hodnoty podpořených investičních projektů.

V rámci svých aktivit se CzechInvest snaží pomáhat zahraničním společnostem v hledání českých dodavatelů, partnerů pro joint venture projekty nebo fúzi či akvizici a takto podpořit růst českých společností a jejich export. Probíhá úzká spolupráce mezi agenturami CzechTrade a CzechInvest v oblasti organizace dodavatelských dnů pro společnosti, které jsou klienty obou agentur.

Důležitou součástí podpory exportu je také asistence nově založeným lokálním společnostem, mladým českým inovativním firmám neboli startupům s vysokým exportním potenciálem do budoucna. CzechInvest podporuje inovativní české startupy v rámci programů CzechAccelerator, CzechStarter, CzechDemo a CzechMatch a propaguje českou startupovou scénu pomocí portálu www.czechstartups.org. Tyto programy mají za cíl pomoci nově založeným společnostem s inovačním potenciálem do 7 let stáří v jejich snaze proniknout na zahraniční trhy, prezentovat své nápady na významných mezinárodních startupových akcích, navázat první obchodní kontakty a rozvinout svoje podnikání v USA, Velké Británii či Singapuru. V roce 2019 bylo v cestě za zahraniční expanzí podpořeno několik desítek českých startupů. Mnohým se v zahraničí již povedlo založit pobočku, nalézt první obchodní partnery a zákazníky. Podpora rozvoje technologicky progresivních startupů, které ve svých komerčních produktech či službách využívají vesmírné technologie nebo systémy, se soustřeďuje v podnikatelském inkubátoru Evropské vesmírné agentury ESA BIC Prague.

V roce 2019 vznikl také projekt CzechLink StartUp, který se snaží nalézt vhodné tuzemské i zahraniční investory pro tyto inovativní startupy, ať již z řad fondů rizikového kapitálu, či propojováním inovativních startupů s tradičními odvětvími a zaběhlými firmami. Kromě startupových programů agentura CzechInvest kontinuálně pracuje s inovativními českými MSP a VaV institucemi. Aktivitu jejich internacionalizace podporuje především pomocí technologických misí, zahraničních sektorových akcí (specializované konference a veletrhy) i cílenou kultivací prioritních sektorů ekonomiky a spojováním s potenciálními zahraničními partnery.

7 Přílohy

7.1 Příloha 1: Tabulky zahraničního obchodu ČR dle metodiky pohybu zboží přes hranice

Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR za leden – prosinec 2019

(rok 2018 - definitivní údaje k 30. 9. 2019, rok 2019 – prvotní údaje k 6. 2. 2020)

	OBRAT					VÝVOZ					DOVOZ					BILANCE	
	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/18	1-12/19
	mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil. Kč	mil. Kč
Celkový zahraniční obchod ČR	8 427 018	100,0	8 625 247	100,0	102,4	4 403 847	100,0	4 563 293	100,0	103,6	4 023 171	100,0	4 061 954	100,0	101,0	380 676	501 339
* Státy s vyspělou tržní ekonomikou	6 871 767	81,5	6 993 544	81,1	101,8	3 999 587	90,8	4 137 595	90,7	103,5	2 872 180	71,4	2 855 949	70,3	99,4	1 127 408	1 281 646
** Státy EU 28	6 295 208	74,7	6 366 438	73,8	101,1	3 705 543	84,1	3 814 329	83,6	102,9	2 589 664	64,4	2 552 110	62,8	98,5	1 115 879	1 262 219
z toho: Německo	2 433 487	28,9	2 454 921	28,5	100,9	1 426 361	32,4	1 449 410	31,8	101,6	1 007 127	25,0	1 005 510	24,8	99,8	419 234	443 900
Slovensko	533 113	6,3	526 446	6,1	98,7	332 935	7,6	346 468	7,6	104,1	200 178	5,0	179 978	4,4	89,9	132 757	166 489
** Státy ESVO	125 214	1,5	140 028	1,6	111,8	79 463	1,8	91 166	2,0	114,7	45 751	1,1	48 862	1,2	106,8	33 712	42 304
** Ostatní státy s vyspělou tržní ekonomikou	451 345	5,4	487 077	5,6	107,9	214 581	4,9	232 100	5,0	108,2	236 764	5,9	254 977	6,4	107,7	-22 183	-22 877
z toho: Kanada	16 226	0,2	16 919	0,3	104,3	7 780	0,2	7 737	0,2	99,4	8 445	0,2	9 183	0,2	108,7	-665	-1 446
USA	192 290	2,3	214 663	2,5	111,6	90 938	2,1	106 430	2,3	117,0	101 352	2,5	108 233	2,7	106,8	-10 414	-1 803
* Rozvojové země	486 519	5,8	503 825	5,8	103,6	169 675	3,9	177 150	3,9	104,4	316 844	7,9	326 675	8,0	103,1	-147 169	-149 525
z toho: Brazílie	15 514	0,2	14 458	0,2	93,2	7 466	0,2	8 260	0,2	110,6	8 048	0,2	6 198	0,2	77,0	-582	2 063
Indie	34 105	0,4	35 916	0,4	105,3	15 375	0,3	14 876	0,3	96,8	18 730	0,5	21 040	0,5	112,3	-3 355	-6 164
Turecko	85 069	1,0	82 599	1,0	97,1	47 709	1,1	44 217	1,0	92,7	37 361	0,9	38 381	0,9	102,7	10 348	5 836
* Státy s tranzitivní ekonomikou	53 242	0,6	120 287	1,4	225,9	28 112	0,6	64 969	1,4	231,1	25 130	0,6	55 318	1,4	220,1	2 982	9 651
* Společenství nezávislých států	342 746	4,1	279 788	3,2	81,6	142 655	3,2	120 446	2,6	84,4	200 092	5,0	159 342	3,9	79,6	-57 437	-38 896
z toho: Rusko	217 368	2,6	213 057	2,5	98,0	89 672	2,0	98 775	2,2	110,2	127 696	3,2	114 282	2,8	89,5	-38 024	-15 507
Ukrajina	59 280	0,7	63 694	0,7	107,4	33 092	0,8	35 132	0,8	106,2	26 188	0,7	28 562	0,7	109,1	6 904	6 570
* Ostatní */	652 258	7,7	703 308	8,2	107,8	60 890	1,4	60 167	1,3	98,8	591 369	14,7	643 141	15,8	108,8	-530 479	-582 973
z toho: Čína	624 656	7,4	672 362	7,8	107,6	56 158	1,3	56 617	1,2	100,8	568 498	14,1	615 745	15,2	108,3	-512 341	-559 128
* Nespecifikováno	20 486	0,2	24 496	0,3	119,6	2 929	0,1	2 966	0,1	101,3	17 557	0,4	21 530	0,5	122,6	-14 628	-18 563
Zahraniční obchod se zeměmi OECD	6 769 864	80,3	6 864 921	79,6	101,4	3 886 909	88,3	4 014 708	88,0	103,3	2 882 955	71,7	2 850 213	70,2	98,9	1 003 953	1 164 495

*/ ČLR, KLD, Kuba, Laos, MoLR, VSR; * Společenství nezávislých států (bez Gruzie)

MPO - odbor řízení exportní strategie

Pramen: ČSÚ (údaje vč. dopočtů)

Zahraniční obchod s vybranými zeměmi za leden – prosinec 2019

(rok 2018 - definitivní údaje k 30. 9. 2019, rok 2019 – prvotní údaje k 6. 2. 2020)

	OBRAT					VÝVOZ					DOVOZ					BILANCE	
	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/18	1-12/19
	mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil. Kč	mil. Kč
Německo	2 433 487	28,9	2 454 921	28,5	100,9	1 426 361	32,4	1 449 410	31,8	101,6	1 007 127	25,0	1 005 510	24,8	99,8	419 234	443 900
Polsko	574 884	6,8	585 069	6,8	101,8	266 503	6,1	275 348	6,0	103,3	308 381	7,7	309 721	7,6	100,4	-41 878	-34 373
Čína	624 656	7,4	672 362	7,8	107,6	56 158	1,3	56 617	1,2	100,8	568 498	14,1	615 745	15,2	108,3	-512 341	-559 128
Slovensko	533 113	6,3	526 446	6,1	98,7	332 935	7,6	346 468	7,6	104,1	200 178	5,0	179 978	4,4	89,9	132 757	166 489
Francie	354 316	4,2	361 023	4,2	101,9	223 485	5,1	234 133	5,1	104,8	130 831	3,3	126 890	3,1	97,0	92 654	107 244
Itálie	337 668	4,0	340 637	3,9	100,9	170 166	3,9	173 172	3,8	101,8	167 502	4,2	167 464	4,1	100,0	2 664	5 708
Spojené království	286 932	3,4	273 255	3,2	95,2	203 751	4,6	205 514	4,5	100,9	83 181	2,1	67 740	1,7	81,4	120 571	137 774
Rakousko	314 335	3,7	309 380	3,6	98,4	196 303	4,5	195 727	4,3	99,7	118 032	2,9	113 653	2,8	96,3	78 271	82 074
Nizozemsko	273 764	3,2	291 923	3,4	106,6	162 340	3,7	173 796	3,8	107,1	111 424	2,8	118 127	2,9	106,0	50 915	55 669
Maďarsko	228 311	2,7	244 130	2,8	106,9	132 129	3,0	149 199	3,3	112,9	96 182	2,4	94 931	2,3	98,7	35 947	54 269
Ruská federace	217 368	2,6	213 057	2,5	98,0	89 672	2,0	98 775	2,2	110,2	127 696	3,2	114 282	2,8	89,5	-38 024	-15 507
Španělsko	206 954	2,5	217 378	2,5	105,0	138 143	3,1	146 464	3,2	106,0	68 811	1,7	70 915	1,7	103,1	69 332	75 549
Spojené státy	192 290	2,3	214 663	2,5	111,6	90 938	2,1	106 430	2,3	117,0	101 352	2,5	108 233	2,7	106,8	-10 414	-1 803
Belgie	156 312	1,9	161 325	1,9	103,2	93 954	2,1	95 354	2,1	101,5	62 359	1,5	65 970	1,6	105,8	31 595	29 384
Rumunsko	120 303	1,4	128 721	1,5	107,0	66 134	1,5	70 696	1,5	106,9	54 169	1,3	58 025	1,4	107,1	11 966	12 671
Korea	103 764	1,2	97 561	1,1	94,0	10 722	0,2	10 497	0,2	97,9	93 042	2,3	87 064	2,1	93,6	-82 320	-76 568
Švédsko	109 462	1,3	107 325	1,2	98,0	76 334	1,7	74 288	1,6	97,3	33 129	0,8	33 036	0,8	99,7	43 205	41 252
Švýcarsko	96 745	1,1	108 729	1,3	112,4	59 076	1,3	70 167	1,5	118,8	37 669	0,9	38 562	0,9	102,4	21 408	31 605
Turecko	85 069	1,0	82 599	1,0	97,1	47 709	1,1	44 217	1,0	92,7	37 361	0,9	38 381	0,9	102,7	10 348	5 836
Japonsko	88 036	1,0	93 496	1,1	106,2	19 816	0,4	22 624	0,5	114,2	68 220	1,7	70 872	1,7	103,9	-48 404	-48 248
Dánsko	66 082	0,8	73 097	0,8	110,6	40 226	0,9	45 837	1,0	113,9	25 856	0,6	27 261	0,7	105,4	14 370	18 576
Irsko	60 065	0,7	42 190	0,5	70,2	27 985	0,6	22 007	0,5	78,6	32 079	0,8	20 183	0,5	62,9	-4 094	1 825
Ukrajina	59 280	0,7	63 694	0,7	107,4	33 092	0,8	35 132	0,8	106,2	26 188	0,7	28 562	0,7	109,1	6 904	6 570
Mexiko	35 095	0,4	39 910	0,5	113,7	17 825	0,4	19 116	0,4	107,2	17 270	0,4	20 795	0,5	120,4	555	-1 679
Slovensko	39 438	0,5	39 968	0,5	101,3	21 632	0,5	22 466	0,5	103,9	17 805	0,4	17 502	0,4	98,3	3 827	4 964

Zahraniční obchod s prioritními zeměmi za leden – prosinec 2019

(rok 2019 - definitivní údaje k 28. 8. 2020, rok 2019 – prvotní údaje k 6. 2. 2020)

Země	OBRAT			VÝVOZ			DOVOZ			BILANCE	
	1-12/2018	1-12/2019	index 19/18	1-12/2018	1-12/2019	index 19/18	1-12/2018	1-12/2019	index 19/18	1-12/2018	1-12/2019
	mil.Kč			mil.Kč			mil.Kč			mil.Kč	
Brazílie	15 513,9	14 458,3	93,2	7 465,7	8 260,5	110,6	8 048,2	6 197,8	77,0	-582,5	2 062,6
Čína	624 656,1	672 362,1	107,6	56 157,7	56 617,0	100,8	568 498,4	615 745,2	108,3	-512 340,7	-559 128,2
Indie	34 104,9	35 916,1	105,3	15 375,0	14 876,0	96,8	18 729,9	21 040,0	112,3	-3 354,9	-6 164,0
Irák	1 049,2	1 289,1	122,9	1 047,4	1 279,5	122,2	1,8	9,6	533,8	1 045,6	1 269,9
Kazachstán	20 604,5	21 029,2	102,1	6 354,5	7 354,9	115,7	14 250,0	13 674,3	96,0	-7 895,5	-6 319,4
Mexiko	35 094,9	39 910,0	113,7	17 825,0	19 115,5	107,2	17 269,9	20 794,5	120,4	555,1	-1 679,0
Ruská federace	217 368,4	213 056,9	98,0	89 672,3	98 774,9	110,2	127 696,1	114 282,0	89,5	-38 023,9	-15 507,1
Srbsko	27 863,4	30 702,7	110,2	15 269,1	16 850,5	110,4	12 594,3	13 852,3	110,0	2 674,9	2 998,2
Turecko	85 069,4	82 598,6	97,1	47 708,6	44 217,2	92,7	37 360,9	38 381,4	102,7	10 347,7	5 835,8
Ukrajina	59 279,9	63 694,0	107,4	33 091,7	35 131,8	106,2	26 188,2	28 562,1	109,1	6 903,5	6 569,7
Spojené státy	192 290,1	214 662,9	111,6	90 938,1	106 430,1	117,0	101 352,0	108 232,8	106,8	-10 413,9	-1 802,7
Vietnam	25 524,8	28 337,1	111,0	3 085,1	1 689,2	54,8	22 439,7	26 647,9	118,8	-19 354,7	-24 958,7
Celkem	1 338 419,5	1 418 017,1	105,9	383 990,2	410 597,1	106,9	954 429,4	1 007 420,0	105,6	-570 439,2	-596 822,9
Celkem prioritní země a země zájmu mimo EU	1 790 770,8	1 910 908,2	106,7	601 314,6	651 290,4	108,3	1 189 456,2	1 259 617,8	105,9	-588 141,6	-608 327,3

MPO - odbor řízení exportní strategie

Pramen: ČSÚ (údaje vč.dopočtů)

Zahraniční obchod se zeměmi zájmu mimo EU za leden – prosinec 2019

(rok 2018 - definitivní údaje dle závěrky k 30.9.2019, rok 2019 - prvotní údaje k 6. 2. 2020)

Zahraniční obchod se zeměmi zájmu mimo EU za leden - prosinec 2019

(rok 2019 - předběžné údaje k 30.9.2020)

Země	OBRAT			VÝVOZ			DOVOZ			BILANCE	
	1-12/2018	1-12/2019	index 19/18	1-12/2018	1-12/2019	index 19/18	1-12/2018	1-12/2019	index 19/18	1-12/2018	1-12/2019
	mil.Kč			mil.Kč			mil.Kč			mil.Kč	
Angola	84,8	403,2	475,3	84,8	392,2	462,3	0,0	11,0	-	84,8	381,2
Argentina	3 499,6	2 940,0	84,0	1 664,3	1 353,8	81,3	1 835,3	1 586,2	86,4	-171,0	-232,4
Austrálie	13 761,8	13 496,3	98,1	9 504,2	10 002,7	105,2	4 257,6	3 493,6	82,1	5 246,6	6 509,1
Ázerbájdžán	28 408,5	27 090,7	95,4	1 607,1	1 359,4	84,6	26 801,4	25 731,4	96,0	-25 194,3	-24 372,0
Bělorusko	10 782,7	10 909,5	101,2	7 148,0	7 121,0	99,6	3 634,7	3 788,5	104,2	3 513,3	3 332,5
Egypt	10 654,1	11 579,3	108,7	8 527,2	9 098,2	106,7	2 126,9	2 481,1	116,7	6 400,3	6 617,2
Etiopie	540,4	523,8	96,9	327,5	366,7	112,0	213,0	157,1	73,8	114,5	209,6
Ghana	551,8	556,8	100,9	379,2	419,1	110,5	172,7	137,8	79,8	206,5	281,3
Chile	2 678,6	2 701,6	100,9	1 722,0	1 947,1	113,1	956,6	754,5	78,9	765,4	1 192,5
Indonésie	10 389,3	12 974,4	124,9	2 941,9	4 735,5	161,0	7 447,4	8 238,9	110,6	-4 505,5	-3 503,4
Izrael	28 172,6	27 694,7	98,3	22 093,6	21 894,0	99,1	6 078,9	5 800,7	95,4	16 014,7	16 093,3
Japonsko	88 035,9	93 495,9	106,2	19 816,0	22 623,7	114,2	68 220,0	70 872,2	103,9	-48 404,0	-48 248,5
Jižní Afrika	24 329,8	34 620,6	142,3	14113,5	16 494,3	116,9	10 216,3	18 126,4	177,4	3 897,2	-1 632,1
Kanada	16 225,5	16 919,3	104,3	7 780,1	7 736,5	99,4	8 445,4	9 182,7	108,7	-665,3	-1 446,2
Kolumbie	2 413,8	2 838,7	117,6	1 284,8	1 534,0	119,4	1 129,1	1 304,7	115,6	155,7	229,3
Maroko	13 439,9	14 637,5	108,9	8 670,4	9 870,8	113,8	4 769,5	4 766,7	99,9	3 900,8	5 104,1
Moldavsko	2 953,7	4 063,1	137,6	1 744,5	2 524,0	144,7	1 209,2	1 539,0	127,3	535,3	985,0
Nigérie	1 444,7	4 771,8	330,3	1 255,6	2 418,9	192,7	189,2	2 352,9	1 243,8	1 066,4	66,0
Norsko	25 133,0	28 155,7	112,0	18 858,7	19 793,7	105,0	6 274,3	8 361,9	133,3	12 584,5	11 431,8
Peru	1 465,2	1 724,2	117,7	953,6	1 288,1	135,1	511,6	436,1	85,2	442,0	852,0
Senegal	475,7	411,2	86,4	445,5	384,2	86,2	30,2	27,0	89,2	415,3	357,3
Singapur	19 156,5	19 636,1	102,5	7 510,5	8 104,2	107,9	11 645,9	11 531,9	99,0	-4 135,4	-3 427,7
Spojené Arabské Emiráty	18 173,7	17 575,4	96,7	15 891,1	15 261,2	96,0	2 282,6	2 314,2	101,4	13 608,5	12 946,9
Švýcarsko	96 745,1	108 729,4	112,4	59 076,4	70 167,5	118,8	37 668,7	38 562,0	102,4	21 407,7	31 605,5
Thajsko	32 834,3	34 441,9	104,9	3 923,9	3 802,5	96,9	28 910,5	30 639,4	106,0	-24 986,6	-26 836,9
Celkem	452 351,3	492 891,1	109,0	217 324,4	240 693,3	110,8	235 026,9	252 197,8	107,3	-17 702,4	-11 504,5
Celkem země zájmu mimo EU a prioritní země	1 790 770,8	1 910 908,2	106,7	601 314,6	651 290,4	108,3	1 189 456,2	1 259 617,8	105,9	-588 141,6	-608 327,3

MPO - odbor řízení exportní strategie

Pramen: ČSÚ (údaje vč.dopočtů)

Zbožová struktura zahraničního obchodu za leden – prosinec 2019

(rok 2018 - definitivní údaje dle závěrky k 28. 8. 2019, rok 2019 - zpřesněné údaje k 6. 2. 2020)

	VÝVOZ					DOVOZ					BILANCE	
	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/18	1-12/19
	mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil. Kč	mil. Kč
Celkový zahraniční obchod ČR	4 403 847	100,0	4 563 293	100,0	103,6	4 023 171	100,0	4 061 954	100,0	101,0	380 676	501 339
v tom:												
0 Potraviny a živá zvířata	134 809	3,1	139 909	3,1	103,8	175 489	4,4	187 228	4,6	106,7	-40 680	-47 320
1 Nápoje a tabák	32 740	0,7	35 895	0,8	109,6	29 383	0,7	31 762	0,8	108,1	3 356	4 133
2 Suroviny nepoživatelné, bez paliv	94 805	2,2	96 320	2,1	101,6	81 997	2,0	80 097	2,0	97,7	12 808	16 223
3 Minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály	90 386	2,1	84 170	1,8	93,1	247 013	6,1	223 572	5,5	90,5	-156 627	-139 401
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	8 052	0,2	8 813	0,2	109,4	5 883	0,1	6 633	0,2	112,7	2 170	2 180
5 Chemikálie	272 968	6,2	297 477	6,5	109,0	440 040	10,9	461 164	11,4	104,8	-167 072	-163 687
6 Tržní výrobky tříděné hlavně dle druhu a materiálu	655 521	14,9	647 063	14,2	98,7	659 360	16,4	642 956	15,8	97,5	-3 839	4 107
7 Stroje a přepravní zařízení	2 560 658	58,1	2 691 375	59,0	105,1	1 901 799	47,3	1 933 873	47,6	101,7	658 858	757 502
8 Různé průmyslové výrobky	542 671	12,3	547 427	12,0	100,9	470 595	11,7	479 238	11,8	101,8	72 076	68 190
9 Nespecifikováno	11 238	0,3	14 845	0,3	132,1	11 611	0,3	15 431	0,4	132,9	-373	-586

Poznámka: "6" - jde zejména o kůže a kožené výrobky, výrobky z pryže, ze dřeva, papír a výrobky z něj, textilní výrobky kromě oděvů, cement, sklo, porcelán, keramiku, železo a ocel, neželezné kovy, kovové výrobky

"8" - jde zejména o prefabrikované budovy, zdravotnickou, instalační ap. techniku, nábytek, galanterii, oděvy, obuv, přístroje, zbraně a munici, sportovní potřeby a hračky

MPO - odbor řízení exportní strategie

Pramen: ČSÚ (údaje vč. dopočtů)

Vše: MPO – odbor řízení exportní strategie, Pramen: ČSÚ (údaje vč. dopočtů)

7.2 Příloha 2: Seskupení zemí

Vyspělé tržní ekonomiky:

Země EU28 + země ESVO + ostatní vyspělé tržní ekonomiky

EU28 - Evropská unie:

Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie (vč. Monaka a departementů - Francouzská Guyana, Guadeloupe, Martinik a Réunion), Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Velká Británie a Severní Irsko (vč. ostrovů Man, Guernsey a Jersey), Španělsko, Švédsko

ESVO (Evropské sdružení volného obchodu):

Island, Lichtenštejnsko, Norsko (vč. území Svalbard a Jan Mayen), Švýcarsko

Ostatní vyspělé tržní ekonomiky:

Andorra, Austrálie, Faerské ostrovy, Gibraltar, Grónsko, Izrael, Japonsko, Jihoafrická republika, Kanada, Nový Zéland, San Marino, Spojené státy americké (vč. Portorika), Turecko, Svatý stolec (Vatikán)

Rozvojové ekonomiky:

Afghánistán, Alžírsko, Americká Samoa, Americké Panenské ostrovy, Angola, Anguilla, Antarktida, Antigua a Barbuda, Argentina, Aruba, Bahamy, Bahrajn, Bangladéš, Barbados, Belize, Benin, Bermudy, Bhútán, Bolívie, Bonaire, Botswana, Bouvetův ostrov, Brazílie, Britské indickooceánské území, Britské Panenské ostrovy, Brunej Darussalam, Burkina Faso, Burundi, Ceuta, Cookovy ostrovy, Curaçao, Čad, Dominika, Dominikánská republika, Džibutsko, Egypt, Ekvádor, Eritrea, Etiopie, Falklandy, Fidži, Filipíny, Francouzská jižní území, Francouzská Polynésie, Gabon, Gambie, Ghana, Grenada, Guam, Guatemala, Guinea, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Heardův ostrov a McDonaldovy ostrovy, Honduras, Hongkong, Chile, Indie, Indonésie, Irák, Írán, Jamajka, Jemen, Jižní Georgie a Jižní Sandwichovy ostrovy, Jižní Korea, Jižní Súdán, Jordánsko, Kajmanské ostrovy, Kambodža, Kamerun, Kapverdy, Katar, Keňa, Kiribati, Kokosové ostrovy, Kolumbie, Komory, Kongo, Konžská dem. republika, Kostarika, Kuvajt, Lesotho, Libanon, Libérie, Libye, Macao, Madagaskar, Malajsie, Malawi, Maledivy, Mali, Maroko, Marshallovy ostrovy, Mauricius, Mauritánie, Mayotte, Melilla, Menší odlehlé ostrovy USA, Mexiko, Mikronésie, Montserrat, Mosambik, Myanmar, Namibie, Nauru, Nepál, Niger, Nigérie, Nikaragua, Niue, Nizozemské Antily, Norfolk, Nová Kaledonie, Okupované palestinské území, Omán, Pákistán, Palau, Panama, Papua Nová Guinea, Paraguay, Peru, Pitcairn, Pobřeží slonoviny, Rovníková Guinea, Rwanda, Saint Pierre a Miquelon, Salvador, Samoa, Saúdská Arábie, Senegal, Severní Mariany, Seychely, Sierra Leone, Singapur, Somálsko, Spojené arabské emiráty, Srí Lanka, Středoafriká republika, Súdán, Surinam, Svatá Helena, Svatá Lucie, Svatý Bartoloměj, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Martin (fr. část), Svatý Tomáš, Svatý Vincenc, Svazijsko, Sýrie, Šalamounovy ostrovy, Tanzánie, Thajsko, Tchajwan, Togo, Tokelau, Tonga, Trinidad a Tobago, Tunisko, Turks a Caicos, Tuvalu, Uganda, Uruguay, Vánoční ostrov, Vanuatu, Venezuela, Východní Timor, Wallis a Futuna, Zambie, Západní Sahara, Zimbabwe

Tranzitivní ekonomiky:

Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Gruzie, Kosovo, Makedonie, Srbsko

SNS (Společenství nezávislých států):

Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldavsko, Rusko, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina, Uzbekistán

Ostatní:

Čína, Kuba, Laos, Mongolsko, Severní Korea, Vietnam

OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj):

Austrálie, Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Heardův ostrov a McDonaldovy ostrovy, Chile, Irsko, Island, Itálie, Izrael, Japonsko, Jižní Korea, Kanada, Kokosové ostrovy, Lucembursko, Maďarsko, Mexiko, Německo, Nizozemsko, Norfolk, Norsko, Nový Zéland, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené státy americké, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Vánoční ostrov, Velká Británie a Severní Irsko, Americké Panenské ostrovy

7.3 Příloha 3: Přehled závěrů a úkolů z podnikatelských misí v roce 2019

Datum	Místo	Doprovázený činitel	Gestor - podnikatelské sdružení	Počet firem	Oborové zaměření	Výsledky/Závěry
13. – 20. 1. 2019	Singapur, Thajsko, Indie	Předseda vlády Andrej Babiš, doprovod MPO ministryně Marta Nováková	SP ČR	43	Obranný průmysl, věda, výzkum a inovace, automobilový průmysl, zdravotnictví, železniční doprava, infrastruktura, energetika	Singapur Oznámení záměru obnovit rezidentní ZÚ vyvolalo zájem korporátních sfér obou stran o rozvoj obchodní a hospodářské spolupráce: - rozjednány náměty firmy VB Group a dalších českých firem na spolupráci v obranném průmyslu; - memorandum VŠCHT Praha na spolupráci při vývoji samořízených vozidel; - jednání firmy Beznoska o vývozu zdravotnické techniky; - poptávka pro firmu Industrial Information Services na servisní činnost v oblasti automatizovaných systémů; Thajsko - jednání premiéra s thajskými představiteli pro podporu rozpracovaných případů a nových námětů v oblasti obranného průmyslu (Aero Vodochody, Omnipol, ERA, CZ Group Aerospace, Explosia, Strojírna Litvínov); - memorandum o spolupráci při výrobě a servisu vojenských vozidel; - zájem Škoda Transportation o dodávky tramvají; - záměry fy LINET aj. na dodávky zařízení a projekty v oblasti zdravotnictví; Indie - otevření nového závodu Technicoat na povrchové úpravy; - zahájení činnosti technologického centra Škoda Auto India Pvt. Ltd.; - spolupráce firmy Czech/Solar Kit India s významnou indickou firmou TATA; - pokrok při přípravě otevření pobočky firmy Beznoska pro vývoz zdravotnického zařízení.
16. – 21. 2. 2019	SAE, Indie	MO ministr Lubomír Metnar	AOBP ČR, společnosti českého obranného průmyslu	15	Obranný průmysl	Účast na veletrhu IDEX 2019 a AERO India 2019. - setkání s ministrem obrany SAE, Srbska, Afghánistánu, Arménie a s náčelníkem generálního štábu SAE; - zájem o produkty a služby firem českého obranného průmyslu; - pozdání pro SAE, Indii, Srbsko a další země na FFF 2020 a veletrh IDET 2021; - nabídka české strany v oblasti kryptografického výcviku a techniky.
24. – 26. 2. 2019	Jordánsko	MPO ministryně Marta Nováková	SP ČR	13	Obranný průmysl, těžba uranu, elektrotechnika, farmacie a zdravotnictví, průmyslová svítidla	1. zasedání mezivládní společné komise pro hospodářskou spolupráci. v roce 2019 se firma TATRA TRUCKS a.s. stala největším zahraničním dodavatelem jordánského státního podniku KADDB. V jednání je také prodej 60 nákladních vozidel pro jordánské ozbrojené síly;

					• navázání expertní spolupráce mezi státním podnikem DIAMO a státní firmou Jordan Uranium Mining Corporation (JUMCO); • poskytnutí nabídky na dodávku zdravotnického vybavení od společnosti MZ Liberec pro nemocnici Arab Medical Center v Ammánu; • podpis MoU mezi firmou ČKD ELEKTROTECHNIKA a jordánskou společností Red Sea International Petroleum Services.
4. 4. 2019	Srbsko	MPO ministryně Marta Nováková	SP ČR	26	Životní prostředí, vodní hospodářství, odpadové hospodářství, investiční aktivity, ICT, nábor pracovníků, těžba surovin, renovace, montáž a dodávky dopravních prostředků, dodávky důlních a energetických zařízení, strojírenství, inženýrské a poradenské služby, sklářský průmysl, automobilový a elektrotechnický průmysl • příprava agendy 12. zasedání Společného výboru pro hospodářskou spolupráci (proběhlo ve dnech 2. a 3. prosince 2019); • společnost GIS GEOINDUSTRY, s.r.o. získala dvě nové zakázky v oblasti životního prostředí a zároveň se jí podařilo dokončit rozpracovaný projekt v oblasti vodního hospodářství; • zástupkyně ČSOB získala formou kontaktů podporu pro dvě rozpracované obchodní transakce; • pokrok v jednáních zaznamenaly společnosti VODNÍ ZDROJE, a.s., DE&VO GROUP, a.s. a ZIMATECHNIK, s.r.o.; • navázání spolupráce pro kooperaci při vstupu na třetí trhy; • jednání zástupců české společnosti Ostroj, srbské společnosti Interspeed d.o.o. a čínské státní energetické společnosti CGGC Gezhouba Group Comp. ve věci výstavby tepelné elektrárny a dolů v lokalitě Štavalj; • jednání ministryně se zástupci společnosti Rio Tinto k problematice těžby lithia; • jednání o možnosti renovace tramvají KT4 (Czechoslovak Group, a.s. ve spolupráci s Pragoimex, a.s.) a montáže trolejbusů (Czechoslovak Group, a.s. ve spolupráci se SOR Libchavy, s.r.o.) pro město Bělehrad. Jako konkurenční se jeví zájem o dodávku dopravních prostředků MHD od společnosti Škoda Transportation, a.s.
8. – 9. 4. 2019	Uzbekistán, Kyrgyzstán	MPO ministryně Marta Nováková	SP ČR, KSNS	23	Logistika, inženýring, finance, rekultivace, poradenství, ICT, vodohospodářství, hutnictví, energetika, vzdělávání, právní služby, strojírenství Uzbekistán • česko-uzbecké podnikatelské fórum a B2B a B2G jednání • cílem aktivizace bilaterálních vztahů je mimo jiné i obnovení činnosti česko-uzbecké Mezivládní komise pro hospodářskou spolupráci (8. zasedání MVK proběhlo v Praze v 9/2019) Kyrgyzstán • česko-kyrgyzské podnikatelské fórum a B2B a B2G jednání • podpis mezirezortní dohody o spolupráci mezi MPO ČR a Ministerstvem hospodářství Kyrgyzské republiky, která zakládá zřízení Společné pracovní skupiny pro koordinaci bilaterální obchodně-ekonomické spolupráce mezi ČR a Kyrgyzstánem. Při této příležitosti proběhlo ustavující zasedání této pracovní skupiny.

14. – 18. 4. 2019	Kanada	MPO náměstek ministra Vladimír Bärtl	Moravský letecký klastr, Asociace leteckých výrobců; Organizováno: ZÚ Ottawa, CzechInvest, MPO, MD, TAČR, GK Toronto	10	Letectví, umělá inteligence	Účast na veletrhu Aéromart Montréal a při oficiálních jednáních, jejichž závěrem bylo: • příprava účasti českých firem na veletrhu Innovation Aerospace Forum v Montréalu plánované na duben 2020; • koordinace zahájení 2. výzvy programu DELTA 2 TAČR s provinciemi Alberta a Québec pro rok 2020. Spolupráce navazuje na kooperaci mezi TAČR a CRIAQ z roku 2019 s oběma provinciemi. Případný další matchmaking může proběhnout v rámci Innovation Aerospace Fora; • proběhla propagace 1. výzvy a propojování subjektů, mimo Québec se uskutečnilo v prosinci 2019 druhé matchmakingové fórum s Albertou; • další prohloubení spolupráce s Canadian Space Agency, zvažuje se budoucí návštěva v ČR
16. – 18. 4. 2019	Tunisko	MPO náměstek ministra Marian Piecha	MPO a ZÚ Tunis	8	Sklářský průmysl, vodohospodářství, odpadní průmysl, energetika, automobilový průmysl, obranný průmysl	4. zasedání Česko-tuniské smíšené komise pro hospodářskou spolupráci konané při příležitosti 60. výročí navázání diplomatických styků. Náměty zahrnovaly: • firma VÍTKOVICE-ENVI prezentovala svůj návrh projektu na dodávku technologie čištění odpadních vod do Tuniska; • představení možnosti akvizice dalšího obranně-průmyslového vybavení pro tuniské ozbrojené síly; • pokrok při řešení zadržené pohledávky patřící společnosti BONATRANS.
23. – 29. 4. 2019	Čína	Prezident Miloš Zeman, doprovod MPO ministryně Marta Nováková	HK ČR	42	Železniční technika, obráběcí stroje, pivovarnictví, zdravotnictví, nábytkářství, turistický ruch, letectví, ICT, robotika	Účast na oficiálních jednáních a dvou B2B fórech. • za přítomnosti prezidentů ČR a ČLR byly na úrovni ministrů podepsány: • Memorandum o zřízení zahraniční kanceláře CzechTrade Guangzhou mezi MPO a MOFCOM; • aktualizovaná Listina česko – čínských významných projektů spolupráce (23 projektů); • s čínskou stranou (MOFCOM) byl upřesněn termín zasedání mezivládního Ekonomického smíšeného výboru v Praze (proběhlo v říjnu 2019).
9. – 11. 5. 2019	Srbsko	MZe ministr Miroslav Toman	Potravinářská komora ČR	11	Zemědělství	• B2B jednání mezi českými a srbskými podnikateli; • bilaterální jednání ministrů zemědělství obou zemí; • zahájení Mezinárodního zemědělského veletrhu v Novim Sadu (dohoda o účasti ČR jako partnerské země v r. 2020 formou Národní expozice ČR pod patronací MZe); • pokračování v prohlubování spolupráce se Srbskem a ostatními zeměmi západního Balkánu, zejména realizací PROPED.
14. – 16. 5. 2019	Maďarsko	MPO ministr Karel Havlíček	HK ČR	30	Energetika, investiční aktivity, letectví, veřejná doprava, montáž a dodávky dopravních prostředků, poradenské a právní služby	Prosazování českých zájmů s aspektem na spolupráci v jaderném a zbrojním průmyslu, veřejné dopravě, v R&D a v inovacích. • pokračování v účasti českých firem na projektech v Maďarsku - zahájení výstavby nových bloků v JE PAKS (zachování know how ČR v oblasti jaderné energetiky); • sledování jednání mezi českými a maďarskými společnostmi a jejich zapojení do projektu rozšíření JE PAKS; • podpis MoU 15. 11. 2019 mezi Aliancí české energetiky a Sdružením maďarského strojírenského a energetického průmyslu.

3. – 7. 6. 2019	Mexiko	MPO náměstek ministra Eduard Muřický	Organizováno: ZÚ Mexiko, MPO, CzechInvest, CzechTrade	5	Výzkumná spolupráce, pokročilé materiály, startupy	• zintenzivnění spolupráce mezi MPO a Ministerstvem hospodářství Mexika a otevření otázky obnovení Smíšené komise ČR – Mexiko; • navázání relace s regionální vládou státu Jalisco; • projednání možnosti posílení spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje a s tím spojené využití nástrojů podpory; • jednání českých výzkumníků s 13 partnerskými výzkumnými centry a univerzitami. CEITEC VUT dále rozšiřuje výzkumnou spolupráci i mobilitu s mexickými univerzitami; • diskuze o připravované veřejné zakázce hl. města Mexika na nákup trolejbusů a autobusů a možné zapojení Škoda Transportation v případných tendrech za asistence MPO ČR; • zahájení spolupráce v oblasti startupů mezi Mexikem a ČR (13. 2. 2020 se uskutečnil seminář pro české společnosti v oblasti startupů spolu s problematikou ochrany IP); • navázání spolupráce mezi společnostmi Creative Dock s místními partnery (zejm. Wizeline, Startup GDL, Startup Mexico a dalšími).
28. – 29. 8. 2019	Rusko	MPO náměstek ministra Marian Piecha	Asociace leteckých a kosmických výrobů (ALV)	8	Letectví	Česká oficiální účast na ruském leteckém veletrhu „MAKS 2019“ ve městě Žukovskij nedaleko Moskvy. • na česko-ruském leteckém semináři „VIZE-2030“ v místě konání veletrhu byly představeny možnosti další kooperace při výrobě letounů L-410; • projednání stavu příprav v rámci realizace projektu 40místného letounu na bázi L-610 a možnosti financování česko-ruských projektů v oblasti leteckého průmyslu.
2. – 4. 9. 2019	Turecko	Předseda vlády Andrej Babiš, doprovod MPO ministr Karel Havlíček, náměstek ministra Jan Dejl	HK ČR	35	Energetika, obranný průmysl, elektrotechnika, strojírenství včetně důlního průmyslu, doprava a logistika	• jednání s tureckým prezidentem k problematice dokončení projektu elektrárny Adulariya; • účast českých firem na dvou podnikatelských fórech v Ankaře a Istanbulu; • jednání českých firem k obrannému systému Turecka, které se uskutečnilo na SSB (Presidency of Defence Industries); • příslib lukrativních zakázek pro české firmy, včetně dodávky částí dvou válcoven nebo možnosti podílet se na dostavbě turecké elektrárny.
10. – 12. 9. 2019	Srbsko	Prezident Miloš Zeman, doprovod MPO ministr Karel Havlíček	HK ČR	50	ŽP, vodní, odpadové hospodářství, investiční aktivity, ICT, nábor pracovníků, CR, těžba surovin, dopravní prostředky, signalizační systémy, důlní a energetická zařízení, strojírenství, inženýrské a poradenské služby, potravinářský, sklářský, obranný, automobilový a elektrotechnický průmysl	• individuální konzultace s ministrem průmyslu a obchodu během podnikatelské mise; • příprava agendy na 12. zasedání Společného výboru pro hospodářskou spolupráci (proběhlo ve dnech 2. a 3. prosince 2019); • další pokrok v jednáních u společnosti VODNÍ ZDROJE, a.s. a DE&VO GROUP, a.s.; • jednání se srbskou státní správou a spolupráce při hledání financování infrastrukturních projektů; • jednání o možnosti renovace tramvají KT4 (Czechoslovak Group, a.s. ve spolupráci s Pragoimex, a.s.) a montáže trolejbusů (Czechoslovak Group, a.s. ve spolupráci se SOR Libchavy, s.r.o.) pro město Bělehrad; • pokračování jednání o dodávkách dopravních prostředků MHD od společnosti Škoda Transportation, a.s.

22. – 26. 9. 2019	Jordánsko a Irák	MPO náměstek ministra Eduard Muřický	Organizace mise: MPO, ZÚ Ammán a ZÚ Bagdád	7	Solární energetika, obranný průmysl a těžební průmysl	Jordánsko • jednání s ministryní energetiky a přírodních zdrojů, náměstkem ministra průmyslu, obchodu a zásobování a předsedou Jordánské komise pro atomovou energii. • B2B jednání českých firem: • získání nových informací o budoucích plánech jordánské vlády na další rozšiřování produkce energie z obnovitelných zdrojů; • navázání kontaktů s více než 40 firmami z řad energetického sektoru; • rozpracování projektu mezi DIAMO s. p. a státní firmou Jordan Uranium Mining Corporation (JUMCO) na těžbu a zpracování uranové rudy. Irák • 3. zasedání Česko-iráckého smíšeného hospodářského výboru. • projednání rozšíření ropných rafinérií Basra a Baiji v Iráku ze strany skupiny SAFICHEM GROUP (TECHNOEXPORT, CHEMPROJEKT atd.); • podpora pokračování projektu letadel L-159 v Iráku, včetně poskytování servisních služeb a školení pilotů a představení nabídky na dodávku cvičných letadel nové generace L-39NG; • posun při jednání o textu Dohody mezi vládou ČR a vládou Iráku o leteckých službách; • příprava oficiální účasti českých firem na multisektorovém veletrhu v iráckém Irbílu v říjnu 2019.
14. – 18. 10. 2019	Mexiko a Kolumbie	MZV ministr Tomáš Petríček	SP ČR	9	Obranný a bezpečnostní průmysl	Vrcholná návštěva a jednání ministra zahraničních věcí T. Petříčka s ministrem zahraničních věcí a ministrem obrany Mexika a viceprezidentkou, ministrem zahraničních věcí a ministrem obrany Kolumbie o prohloubení vzájemných vztahů s důrazem na ekonomickou spolupráci. • jednání podnikatelské delegace zástupců předních firem českého obranného průmyslu a velitele vzdušných sil AČR; • podpis Memoranda o spolupráci mezi ministerstvy obrany ČR a Mexika (stvrzení zájmu bližší spolupráce obou zemí v oblasti obrany a bezpečnosti, zajištění preferenčního statusu, tj. zlepšení postavení českých výrobků v tendrech pro mexickou armádu.); • zajištění předání nabídek českých obranných firem odpovědným složkám a podpora rozhodovacího procesu; • sjednání návštěvy ministra obrany Mexika v ČR.
14. – 19. 10. 2019	Indonésie	MPO náměstek ministra Eduard Muřický	Organizace mise: MPO a ZÚ Jakarta	5	Energetika, doprava, důlní + nerostné suroviny, průmysl	4. zasedání Česko-indonéské společné komise pro hospodářskou spolupráci. • vyhodnocení 11 investičních projektů českých firem v Indonésii; • podpora projektu společnosti PRI RecyPlastico na dodávku technologií na zpracování plastů na ostrově Západní Papua; • projednání pokračování spolupráce mezi společnostmi Škoda Transportation a P.T. Inka v oblasti exportu železničního vybavení do Indonésie.

16. – 18. 10. 2019	Kazachstán	Předseda PSP ČR Radek Vondráček	SP ČR, KSNS	18	Logistika, lázeňství, chov skotu, inženýring, pojišťovnictví, bankovníctví, chemický průmysl, strojírenství, vodohospodářství, potravinářství, stavebnictví	Návštěva s cílem posílení všestranných vztahů mezi ČR a Kazachstánem s akcentem na ekonomickou diplomacii. • 2 česko-kazašská byznys fóra (17. října v Nur-Sultanu, 18. října v Šymkentu) • příprava expertních jednání na 10. zasedání česko-kazachstánské Mezivládní komise pro hospodářskou spolupráci (proběhlo 11. - 12. 11. 2019, Nur-Sultan)
28. – 31. 10. 2019	Katar a Bahrajn	MZV ministr Tomáš Petříček	HK ČR	16	Cestovní ruch, sklářství, lázeňství a high-tech obory včetně obnovitelných zdrojů, ICT technologie a recyklace	Vrcholná návštěva a jednání ministra zahraničních věcí T. Petříčka s ministrem zahraničních věcí Kataru a králem, vicepremiérem a ministrem zahraničních věcí Bahrajnu zaměřené na blízkovýchodní otázky a na vzájemné investice a obchod. • podpora vzájemného obchodu a oboustranných investic v tradičních oblastech cestovního ruchu, sklářství, lázeňství a nabídka spolupráce i v high-tech oborech včetně obnovitelných zdrojů, ICT technologií a recyklace; • vyhodnocení možnosti recipročního otevření české ambasády v Dohá a katarské ambasády v Praze. Uspořádání follow-up návštěvy katarských a bahrajnských podnikatelů do ČR.
3. – 7. 11. 2019	Kuba	MZe ministr Miroslav Toman, doprovod MPO náměstek Eduard Muřický	Česká oficiální účast + Svaz průmyslu a dopravy ČR	10	Energetika, potravinářství vč. technologií a strojů	Oficiální účasti na Mezinárodním všeobecném veletrhu FIHAV v Havaně. • pohledávky kubánské strany a projednání výhledu zamýšlených projektů v oblastech zemědělství a průmyslu; • ustanovení meziresortního expertního týmu na úrovni náměstků ministrů k budoucí česko-kubánské spolupráci v kontextu řešení historického dluhu Kuby vůči ČR; • příprava návštěvy vicepremiéra kubánské vlády v ČR.
4. – 7. 11. 2019	Čína	Předseda PSP ČR Radek Vondráček doprovod MPO náměstkyně Martina Tauberová	SP ČR	11	Tradiční obory průmyslového a spotřebního zboží, služby	Účast na mezinárodním veletrhu China International Import Expo. • prezentace ČR jako země s inovačním potenciálem v oblasti průmyslu a služeb a jako obchodního partnera v tradičních oborech průmyslového a spotřebního zboží.
5. 11. 2019	Bulharsko	MZV ministr Tomáš Petříček	SP ČR	7	Energetický, strojírenský, dopravní a ICT průmysl	Vrcholná návštěva a jednání ministra zahraničních věcí s bulharským prezidentem, předsedou vlády, vicepremiérkou a ministryní zahraničních věcí, ministrem hospodářství a ministryní energetiky o dvoustranné spolupráci, evropských otázkách, bezpečnosti a spolupráci se zeměmi V4. • podpora vzájemného obchodu a investic zaměřená na energetický, strojírenský, dopravní a ICT průmysl; • příprava dalšího zasedání smíšené mezivládní komise; • uspořádání podnikatelského fóra zaměřeného na IT sektor a startupy.
11. – 12. 11. 2019	Kazachstán	MPO náměstkyně ministra Silvana Jirotková	MPO, ZÚ Nur-Sultan	3	Inženýring, energetika	10. zasedání česko-kazachstánské Mezivládní komise pro hospodářskou spolupráci v Nur-Sultanu za účasti expertů dotčených rezortů ČR a zainteresovaných českých firem.

12. – 14. 11. 2019	Etiopie	MZV ministr Tomáš Petříček	SP ČR	9	Obranný průmysl, vodohospodářství, zemědělské technologie, zdravotnická technika a obnovitelné zdroje	Vrcholná návštěva a jednání ministra zahraničních věcí s prezidentkou a s ministrem zahraničních věcí Etiopie o rozvojové a ekonomické spolupráci. • podpora rozvojové a obchodní spolupráce zaměřená na sektory vodohospodářství, zemědělských technologií, zdravotnické techniky a obnovitelných zdrojů; • jednání českých firem obranného průmyslu; • pokračování ve vhodných formách spolupráce především v rámci ZRS; • dokončení sjednání Dohody o podpoře a ochraně investic.
17. – 18. 11. 2019	Ukrajina	Předseda vlády Andrej Babiš, doprovod MPO Karel Havlíček, náměstkyně ministra Martina Tauberová	HK ČR	73	ICT, strojírenství, energetika, odpadové hospodářství, bankovníctví, dřevozpracující, obrný průmysl, potravinářství, nanotechnologie, zemědělství, stavebnictví, výcvik pilotů, těžba, zdravotnictví, doprava	Pokračování ve vysoce nastavené intenzitě rozvoje česko-ukrajinských hospodářských vztahů v agendě MPO a prosazování českých zájmů jak na nejvyšší, tak na expertní a pracovní úrovni s aspektem na spolupráci v jaderném a zbrojním průmyslu, veřejné dopravě, v R&D a v inovacích.
18. – 20. 11. 2019	Thajsko	MO ministr Lubomír Metnar	Společnosti obrného průmyslu, ZÚ	20	Bezpečnostní a obranný průmysl	Účast na veletrhu Defence and Security Bangkok. • prezentace firem českého obranného průmyslu; • jednání ministra obrany s místopředsedou vlády pro bezpečnostní otázky a s nejvyššími představiteli thajských ozbrojených sil; • jednání ministra obrany ČR s ministrem obrany Laosu, Filipín a Indie; • zájem o spolupráci s ČR a českými firmami, rozvoj této spolupráce využívající rámec memoranda o spolupráci MO ČR a Thajska a podpořeného i jednání na úrovni premiérů obou zemí; • příprava činnosti bilaterální skupiny pro česko-thajskou obranně-průmyslovou spolupráci pod záštitou MO obou zemí.
25. 11. 2019	Itálie	MZV ministr Tomáš Petříček	HK ČR	30	Automobilový průmysl, life sciences, chytrá města, kyberbezpečnost a digitalizace	Pracovní cesta a jednání ministra zahraničních věcí s viceprezidentem regionální vlády Lombardie, starostou Milána a náměstkem ministra zahraničních věcí s cílem posílení vzájemných obchodně-ekonomických vztahů. • navázání obchodní spolupráce českých firem a institucí s partnery v Lombardii, klíčovém regionu pro vzájemnou obchodní a investiční spolupráci, mj. v návaznosti na otevření Generálního konzulátu ČR v Miláně v roce 2019; • realizováno s podporou projektu ekonomické diplomacie (PROPED); • potvrzení návštěvy italského ministra zahraničních věcí v ČR v roce 2020.
25. – 28. 11. 2019	Rusko	MZe ministr Miroslav Toman	Komora pro hospodářské styky se zeměmi SNS ČR	20	Zemědělství	Jednání s ministrem zemědělství Ruské federace a s gubernátorem Orlovské oblasti. • podnikatelské fórum českých a orlovských podnikatelů; • pokračování v podpoře podnikatelských aktivit v Ruské federaci; • uspořádání zasedání Pracovní skupiny pro zemědělství v první polovině roku 2020 v Praze; • uskutečnění pracovní cesty ministra do Republiky Tatarstán.